

ทุนการศึกษาโครงการบัณฑิตบัณฑิต
มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน
โครงการมหาวิทยาลัยชุมชน มศว ครอบคลุม (บก.9)
โครงการต้นแบบการจัดการศึกษาฯ (บก.20)
และโครงการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ
เพื่อเป็นบัณฑิตในอุดมคติไทย (บก.13)

๖ ๖ ก.ย. 2551

ความเป็นคน

ความเป็นครู (9)

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย

รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ

รองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้

คณะบรรณาธิการ

สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก

สิทธิเดช โรหิตะสุข

กองบรรณาธิการ

กฤษณา สังคริโมภย์

ประภัศร ยอดสง่า

นิชชีตา พรประเสริฐรัตน์

อรอุมา รุ่งเรืองวานิชกุล

จำนวนพิมพ์ 4,500 เล่ม

พุทธศักราช 2551

พิมพ์ที่

บริษัท กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น จำกัด

142 ซอยพัฒนาการ 46 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทร. 0-2722-7694

สารบัญ

สารอภิการบดี	5
คำนำ	6
ยอศดอย	8
บทกวีโดย : ศาสตราจารย์ วิรุณ ตั้งเจริญ	
ใจสัมผัส จากผู้บริหาร	10
จดหมายจากครู...ถึงศิษย์ บัณฑิตคืนถิ่น ครุ่นาน	20
สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก	
ชีวิตครู หลากเรื่องเล่า ความเรียง สารคดีและบทกวี จากนิสิตบัณฑิตคืนถิ่น	23
คืนรัง	24
นางสาวศรีจิตรา ปาคำ	
ครูดอย	32
จำริน (จรินทร์ ช่างเหล็ก)	
ของขวัญวันเกิด	36
นางสาวศุภลักษณ์ กาบคำ	
ขอสัญญา	40
นางสาวอมรรรัตน์ พรหมไชยวงศ์	
กลับบ้าน	46
วรชัย สุทธไชย	
ความรู้สึกวันแรกที่ฉันเป็นครู	52
นางสาวอมรรรัตน์ สารเถื่อนแก้ว	
กว่าจะเป็นบัณฑิตคืนถิ่น	58
นางสาวนุจิรา ภูคา	
ประสบการณ์แห่งชีวิต	64
นางสาวสุนิสา อินทะรังสี	
ทำไมฉันถึงตัดสินใจเรียนครู	68
วรรณิ์ วุฒิ	

อิสระ... ในหัวใจ	74
นางสาวสงกรานต์ มหามิตร	
ฉัน... ในวันแรก	84
นางสาวนันท์นภัส ช่างพูด	
บ้านบนคอย บ่อหอย-ภักดีธรรม	88
นายอเนกพงศ์ ไชยวุฒิ	
ความเป็นครู	100
นางสาวดาราลักษณ์ คำคาม	
ความภาคภูมิใจของโรงเรียนของเรา	110
นางสาวสุกานดา ไชยพิมพ์	
ความจากใจ...	116
นางสาวสุรพร ไชยและ	
กว่า... จะคืนถิ่น	120
นางสาวรัชณี สลืออ่อน	
ก่อนจะไปเป็นครู	126
พลฯ สมพงษ์ โฉนันท	
“ครูของฉัน” หลากความในใจ จากเด็กชนเผ่า ถึง คุณครูบัณฑิตคืนถิ่น	129
เรื่องเล่าจากภูเขา	141
อำนาจ เย็นสบาย	
“ภาษาไทยเข้มแข็งสู่สังคม” ความเป็นครูเข้มข้นที่กลุ่มโรงเรียนพญาเหนือ	147
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา พุทธเมตตา	
พระเมตตา “สมเด็จพระเทพฯ” บัณฑิตคืนถิ่น สร้างชีวิต-พัฒนาชนบทไทย	160
บางภาพชีวิต	165
พบ “ครู” ตรงที่เส้นขอบ (ภู) พ้า	172
ลัทธิดุช โรหิตะสุข	

สารอธิการบดี

เมื่อทราบว่า รองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ จะรวบรวมสาระและ
ประสบการณ์ของคุณครู ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่จังหวัดน่าน และ
ยกขึ้นเป็นกรณีศึกษา ครูผู้เสียสละทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ครูวิทยาศาสตร์” ที่มี
บทบาทสำคัญอยู่ที่จังหวัดน่าน ร่วมกับครูทางด้านต่างๆและจากสถาบันการศึกษาอื่น

จากการที่ได้ศึกษาและติดตามวัตรปฏิบัติที่เข้มแข็งของคุณครู ครูในพื้นที่และ
ชุมชน ได้เห็นความสำคัญของ “ความเป็นครู” การอุทิศตน การทุ่มเทเสียสละที่
สำคัญยิ่ง รวมทั้งการปรับความรู้ความสามารถและศาสตร์ต่างๆ ให้เป็นสิ่งที่เดียวกับชีวิต
และชุมชนอย่างแท้จริง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการจัดการความรู้ และทักษะการผสมผสาน
ความรู้กับชีวิตจริง จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญวิชาชีพครูด้วย

ผมขอแสดงความชื่นชมยินดี ขอบขอบคุณผู้บริหารและคณาจารย์ทุกคน ที่ทุ่มเท
เสียสละเพื่อการสร้างครู ขอบคุณศิษย์เก่าและนิสิตทุกคน ที่แสดงตัวตนของวิชาชีพครู
และแสดง “ความเป็น มศว” ด้วยการเป็นผู้เสียสละ เป็นผู้ให้อย่างแท้จริง

รักและปรารถนาดี

(ศาสตราจารย์ยวิรุณ ตั้งเจริญ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

12 พฤษภาคม 2551

คำนำ : ดอกเงิน หกญาแพรก ดอกมะจอก

หนังสือ “ความเป็นคน ความเป็นครู” เล่มที่ 9 เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อ
อภินันทนาการให้กับนิสิตใหม่ ปีการศึกษา 2551 ทุกคนและทุกคน เนื่องในวันไหว้ครู
10 กรกฎาคม 2551

การจัดพิมพ์หนังสือ “ความเป็นคน ความเป็นครู” เล่มที่ 9 เล่มนี้ ขึ้น คณะผู้
จัดทำได้รวบรวมพระศนะ แนวความคิด จุดยืน ความมุ่งมั่น ความรู้สึกสัมผัสของผู้ที่ได้
รับทุนการศึกษาโครงการบัณฑิตคืนถิ่น จากมูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ที่ได้
รับการบรรจุให้เป็นครูในพื้นที่จังหวัดน่าน อันเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ทุรกันดาร มีเด็กและ
เยาวชน โดยเฉพาะเด็กชนเผ่า ทั้ง ขมุ ลัวะ ม้ง เย้า บลารี ลื้อ ถิ่น มูเซอ ที่ขาด
โอกาสทางการศึกษา เป็นจังหวัดที่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำแม่น้ำน่าน เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรม
และอัตลักษณ์ชุมชนที่เข้มแข็งและมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์

โดยบัณฑิตคืนถิ่นที่เป็นรุ่นพี่ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ในสาขาวิชาชีพและต่างสาขา
วิชาชีพ ปีการศึกษา 2551 นี้ทุกคน เข้ารับราชการครูอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ที่ อำเภอเฉลิม
พระเกียรติ อำเภอบ่อเกลือ อำเภอทุ่งช้าง อำเภอปัว อำเภอสองแคว อำเภอท่าวังผา อำเภอ
บ้านหลวง อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย อำเภอนาหมื่น อำเภอแม่จริม และอำเภอเมือง
ได้สะท้อนภาพของความเป็นครูออกมาได้อย่างงดงาม งดงามเพราะสิ่งที่ติดกับการ
ปฏิบัติอยู่เคียงคู่เป็นเนื้อเดียวกัน งดงามเพราะมีฐานความรักที่กว้างใหญ่จนก้าวข้าม
กำแพงแห่งชาติพันธุ์ งดงามเพราะเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีก
กลุ่มหนึ่งที่สามารถประกาศให้ สาธารณชนได้รับรู้ว่า ปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัย
เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและสัมผัสได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้นยังมีภาพสะท้อนจากเด็กและเยาวชนทั้งความเรียง ทั้งภาพเขียน และที่สำคัญ หนังสือเล่มนี้ ได้ตีพิมพ์รายงานพิเศษการลงพื้นที่ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ว่าด้วยเรื่องการสอนภาษาไทยกับเด็กชนเผ่า โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา พุทธเมตะและทีมงานจากคณะมนุษยศาสตร์ ได้อย่างน่าสนใจและได้อย่างมีชีวิต

คณะผู้จัดทำหวังว่า หนังสือเล่มเล็กๆที่จัดพิมพ์เพื่อมอบให้กับนิสิตใหม่ทุกคนเนื่องในวันไหว้ครูในปีการศึกษานี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด ต่อกระบวนการจิตอาสา และสร้างแรงบันดาลใจทั้งดงามให้นิสิตใหม่ทุกคน เพื่อร่วมกันสร้างแสงแห่งอุดมคติและความมุ่งมั่น

ให้สว่างอยู่ในใจของนิสิตใหม่ทุกคน...

ฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชอดดอย

ดาวยออดดอย ดอยและดาวดาราตาษ
เดือนส่องสาดแสงสาดส่องท่วมท้องฟ้า
หนอ...หนาวเหน็บเหน็บหนาวหนักหนา
หลับหลับตาลืมลืมตา ราวตริกาล

หนูน้อยน้อยหนาวเหน็บ เหน็บเหน็บหนาว
เท้าเปื้อนเปื้อนเปื้อนเปื้อนเปื้อน อาจหาญ
ดุ่มเดินเดินดุ่ม ดอยถึงดอย นาน นาน นาน
การเรียนรู้เรียนงาน แสงหา

น้ำและป่า ป่าต้นน้ำน้ำรินไหลไปไหนหนอ
ป่าถักทอทึบทึบทึบทึบทึบทึบท้องฟ้า
เข้าเย็นย่ำค่ำคืน คุณค่า
ชีวิต ชีวิต ชีวิตและป่าสิ่งเดียวกัน

วันข้างหน้า อนาคตของหนูน้อย
ใครกันหนอจะคอยเยียวหาความฝัน
ใครกันหนอจะคอยเกื้อหนุนและแบ่งปัน
ใครกันหนอจะคอยสรรค์สร้างความรู้กว้างไกล

ครูจะมีชีวิตยืนยาวยาวนานหรือแสนสั้น
ชีวิตและความผันทวนวเหินบ มีวันไหว
กลืนความทุกข์เก็บความยากของตนไว้
ครูพร้อมเป็นผู้ให้ "อุทิศตนบนยอดดอย"

สำหรับคุณครู
ศิษย์เก่า มศว บนยอดดอยทุกคน
ด้วยรักและปรารถนาดี

(ศาสตราจารย์ วิรุณ ตั้งเจริญ)

11 พฤษภาคม 2551

ใจสัมผัส จากผู้บริหาร

บางนิยามของการเป็นผู้บริหาร แม้อาจจะทำให้ผู้บริหารจำต้องตกอยู่ในสภาพ
ที่ดูห่างเหินกับงานบางงาน พื้นที่บางพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานบางโครงการ

แต่การมีโอกาสรับรู้ความจริงไม่ว่าจะแง่มุมใด ด้วยการหาโอกาสไปสัมผัสจริง
สัมผัสตรง ด้วยตัวตนของผู้บริหาร ย่อมเป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้บริหารทุกคน อย่างน้อย
ก็ถือเป็นการตรวจสอบเรื่องของการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหาร นโยบายการพัฒนา
มหาวิทยาลัย กับความจริงที่สัมผัส สัมผัสความจริงของระบบ ของกระบวนการ
ของงานที่ปรากฏ ของคนที่ทำงาน และอื่น ๆ

โครงการ “บัณฑิตคืนถิ่น” ถือเป็นโครงการหนึ่งในหลายๆ โครงการ ที่คณะ
ผู้บริหารของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) ให้คุณค่าและเห็นความสำคัญ โดย
มิได้มีความหมายว่า เพราะโครงการนี้สร้างกำไร หรือสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัย
แต่เพราะโครงการนี้สะท้อนภาพด้านคุณค่าของบัณฑิตที่มีความเป็นครู มีธรรมจริยะ มี
การให้กับผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา มีความมุ่งมั่นตั้งใจ สามารถเป็นแบบของบัณฑิต
ที่มีจิตอาสาได้

และจากบรรทัดต่อไปนี้เป็น บันทึกบางตอน “ใจสัมผัส จากผู้บริหาร” ที่มีต่อ
บัณฑิตคืนถิ่นเหล่านั้น...

ผู้เขียนมีโอกาสไปราชการที่จังหวัดน่านสัก 3-4 ครั้ง ทุกครั้งที่ไปมีความรู้สึก
ว่า จังหวัดน่านอยู่ไกล เครื่องบินก็มีจำนวนน้อยไม่เหมือนกับจังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็น
เมืองท่องเที่ยว การเดินทางสะดวกมาก

เมื่อได้รู้จักโครงการ “บัณฑิตคืนถิ่น” ที่ได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ซึ่งเป็นโครงการที่สนับสนุนนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในดินแดนที่จะหาโอกาสศึกษาต่อได้ยาก และกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตน ในระยะแรกไม่ได้สนใจและทราบรายละเอียดของโครงการนี้มากนัก แต่เมื่อผู้เขียนได้มีโอกาสกลับไปจังหวัดน่านและได้ไปเยี่ยมโรงเรียนที่อำเภอบ่อเกลือและอำเภออื่นๆ อีก หลังจากนั้นก็ยังมีความรู้สึกอยากไปอีก ทั้งๆ ที่การเดินทางต้องผ่านภูเขาหลายลูก รวดเลี้ยวผ่านโค้งแล้วโค้งเล่าว่าจะถึงโรงเรียน ใช้เวลาหลายชั่วโมง

ทุกครั้งที่เดินทางขึ้นไปเยี่ยมโรงเรียน ผู้เขียนจะได้พบทั้งลูกศิษย์ของมศว ที่จบการศึกษาแล้วกลับไปสอนที่บ้านเกิดของตนเอง และได้เห็นเด็กๆ ในท้องถิ่นมาเรียนหนังสือกัน ในใจขณะนั้นคิดว่า ทั้งครูทั้งนักเรียนเดินทางมาที่โรงเรียนกันได้อย่างไร บนดอยพื้นที่สูงขนาดนี้จะมีโรงเรียน มีครูที่ไหนมาสอน เพราะการเดินทางค่อนข้างลำบาก โดยเฉพาะในฤดูฝน สิ่งอำนวยความสะดวกย่อมไม่มีอย่างแน่นอน การดำรงชีวิตประจำวันเรียบง่ายอยู่กับธรรมชาติ แบบธรรมชาติ ไม่มีแสงสีให้เฝ้าชวนใจ

สิ่งที่ทำให้ครูคืนถิ่นเหล่านี้สามารถอยู่ในพื้นที่ได้ น่าจะเป็นความตั้งใจของครูในโครงการที่อยากจะทำงานเพื่อเป็นการสนองพระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อยากจะกลับมาพัฒนาบ้านเกิด ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีมากทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติที่ทำให้เยาวชนเมื่อได้รับการศึกษาแล้วกลับมาพัฒนาชุมชนบ้านเกิดของตนเอง ไม่ทิ้งถิ่นฐานบ้านเรือนไว้ให้คนอื่นดูแล

จากการเดินทางไปเยี่ยมโรงเรียนและลูกศิษย์ของมศวที่จังหวัดน่าน ผู้เขียนได้มีโอกาสพบกับนิสิตทุนในโครงการบัณฑิตคืนถิ่นเป็นครั้งแรก เพราะผู้เขียนไม่เคยสอนนิสิตกลุ่มนี้เนื่องจากเป็นนิสิตในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตที่ผู้เขียนไม่ได้เป็นครูสอนทางด้านนี้ เท่าที่ได้สนทนาซักถามถึงทุกข์สุขกันในตอนเย็นของวันนั้น ทำให้มีความรู้สึก

เสมือนว่าได้เป็นครูเป็นศิษย์กันมา มีความคุ้นเคยในฐานะครูกับศิษย์ เนื่องจากนิสิตทุกคนที่มาพบ มีความน่ารัก หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีสัมมาคารวะ ความเป็นมิตรรวมอยู่ในบุคลิกและเรียนดีทุกคน ได้พบได้เห็นแล้วสบายตา สบายใจ บุคลิกเช่นนี้น่าจะเหมาะสมที่จะได้ดูแลเด็กๆ

แม้ผู้เขียนจะไปเยี่ยมโรงเรียนในโครงการ ฯ อยู่หลายครั้งแต่ไม่ค่อยได้มีโอกาสพบกับนิสิตมากนัก จึงถือโอกาสนี้ฝากความระลึกถึงไปยังนิสิตหลักสูตรโครงการบัณฑิตคืนถิ่นทุกรุ่นที่จบการศึกษาจากมศวไปแล้วและกำลังศึกษาอยู่ว่า มหาวิทยาลัยฯภูมิใจที่มีศิษย์ในโครงการนี้ พวกเราทุกคนเป็นความหวังของสังคม ชุมชนและประเทศชาติ งานที่พวกเราทำเป็นงานสำคัญและยิ่งใหญ่ เพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องเสียสละขอให้พัฒนาตนเองไปสู่ “ครูต้นแบบ” และตั้งใจทำงานสนองแนวพระราชดำริใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ให้สมกับที่ทรงมีพระเมตตาต่อนิสิตในโครงการ “บัณฑิตคืนถิ่น”... และนี่คือใจสัมผัสจากรองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร แต่สำหรับรองศาสตราจารย์สุมาลี เหลืองสกุล รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการก็ได้สะท้อนความรู้สึกสัมผัสเอาไว้ดังนี้...

เมื่อวันที่ 25 - 27 ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 อธิการบดีและคณะผู้บริหารได้เดินทางไปเข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระตำหนักภูฟ้า จังหวัดน่าน เนื่องในโอกาสที่พระองค์เสด็จเยี่ยมชมความคืบหน้าของโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ซึ่งเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำให้พวกเขา (ทั้งผู้บริหารและบัณฑิตคืนถิ่น) ทุกคนรู้สึกปลาบปลื้มใจในพระกรุณาธิคุณของพระองค์ท่านเป็นอย่างมาก

ก่อนหน้านี้พวกเราได้เคยมาเยี่ยมโรงเรียนบนดอยที่จังหวัดน่าน ที่คุณครูซึ่งเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยประจำการอยู่ประมาณ 2 ครั้งแล้ว ความประทับใจในความมุ่ง

มันและควมมีอุดมการณ์ของความเป็นครูยังอยู่ในใจพวกเรามีรู้ลืม สิ่งที่เราเห็นด้วยตา และจากคำบอกเล่า ที่คุณครูกล่าวถึงการดำเนินชีวิต สิ่งที่เราได้รู้จากการเดินทางในถิ่นทุรกันดาร ต้องขึ้นเขาลงห้วยของเส้นทางที่อันตรายตลอดเส้นทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝน ความยุ่งยากและอันตรายในการเดินทางจะเป็นทวีคูณ คงจะเป็นในหน้าของลูกศิษย์ตัวน้อยๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่มีความน่ารัก บริสุทธิ์ และใสซื่อ จนสามารถดึงดูดและเพิ่มกำลังใจให้คุณครูยอมอยู่ในพื้นที่นานเท่านั้นโดยไม่คิดย้ายไปที่อื่นเลย ถึงแม้จะมีโอกาสก็ตาม

คุณครูที่นี่ไม่สบายเหมือนที่อยู่ในเมือง ต้องดูแลลูกศิษย์เสมือนหนึ่งลูกตนเอง หรือยิ่งกว่า เนื่องจากความขัดสนของผู้ปกครองและขาดการศึกษา จึงไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษา เป็นผลทำให้การพัฒนาของนักเรียนเป็นไปได้ช้ามาก เพราะเมื่อกลับบ้านก็ไม่มีโอกาสได้ทบทวนเพิ่มเติม ด้วยพ่อแม่ให้ช่วยการงานและพ่อแม่ก็ไม่รู้ภาษาไทย

เพราะฉะนั้น แม้ด้วยเรื่องของการอ่านภาษาไทย ก็ยังต้องใช้ความพยายามของคุณครูเป็นอย่างยิ่งที่จะทำอะไรให้ลูกศิษย์อ่านออก จำนวนครูก็น้อยมาก คุณครูอาจเป็นครูประจำชั้นหลายชั้น คุณครูหนึ่งคนอาจต้องสอนหลายวิชา ต้องสอนทั้งที่ไม่ได้จบในสาขาวิชานั้น ๆ ด้วยซ้ำ นอกจากการสอนแล้ว คุณครูเหล่านี้ ยังต้องทำงานธุรการแทบจะทุกเรื่อง ต้องไปติดต่อกับที่จังหวัด การเดินทางทั้งค่ารถ ค่าเดินทางใช้เงินส่วนตัวมากกว่าเงินหลวงซึ่งได้รับงบประมาณน้อยมากอยู่แล้ว ดังนั้น เวลาที่พวกเราเดินทางไปเยี่ยม พวกเราจะขอให้ช่วยกันสมทบปัจจัยอยู่เสมอ พวกเราไม่यरบกรบกวนคุณครูเหล่านี้ ที่ตั้งใจมาต้อนรับและทำอาหารที่อร่อยมาให้รับประทานท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติรอบโรงเรียนบนดอย แม้ว่าเราจะประกอบไปด้วยน้ำพริกผักจิ้ม ข้าวลาบ ต้มผัก ซึ่งหาได้จากบริเวณใกล้ ๆ นั้น พวกเราก็รู้สึกอร่อยมากจนขอเดิมหลายรอบ

แสดงว่านอกจากอุดมการณ์ความเป็นครูแล้วยังมีฝีมือในการทำอาหารพื้นบ้านด้วย คงเป็นผลที่ต้องทำทุกอย่างบนดอยนั่นเอง จึงฝึกปรีฝีมือได้ถึงขนาดนี้ การที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯและไปเยี่ยมโรงเรียนอีกครั้งหนึ่งจึงเป็นสิ่งที่เตือนใจอยู่เสมอว่า คุณครูผู้ทำงานหนักยังมีอีกมาก คงต้องช่วยกันดูแลลูกศิษย์ของเราให้สามารถทำงานคล่องไปได้ต่อไป และพร้อมจะเป็นกำลังใจให้เสมอ...

แต่อีกสัมผัสหนึ่ง จากรองศาสตราจารย์สมชาย ชูชาติ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ก็ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งอย่างใจสัมผัสเช่นกันว่า...

ยามเช้าช่วงแสงแดดอ่อน หมอกขาวปกคลุมอยู่ตามยอดเขาและไหล่เขาเป็นหย่อม ๆ อยู่โดยทั่วไป เสียงเครื่องยนต์ของรถตู้ที่แล่นทะยานไปตามทางโค้ง และคดเคี้ยวไต่ระดับขึ้นไปตามเนินเขาและไหล่เขาที่สูงชันตามลำดับ เสียงแฉดของเครื่องยนต์รถตู้ฟังดูประหนึ่งว่าจะไม่สามารถนำพาผู้โดยสารไปสู่จุดหมายปลายทางได้ แต่ด้วยความชำนาญของพนักงานขับรถ ในที่สุดก็สามารถนำพาผู้โดยสารทุกท่านไปจอดนิ่งอยู่หน้าอาคารเรียนที่เป็นเรือนไม้ สภาพที่ผ่านการใช้งานมานานและทาสีอาคารไว้ครั้งแรก มาตั้งแต่สร้างอาคารเสร็จเมื่อหลายสิบปีก่อน

ประตูดตูเปิดออกผู้โดยสารก้าวลงมาจากรถ เด็กนักเรียนทั้งหญิงและชายยืนเรียงแถวทักทายทักท้วง จรดมือที่ประนมอยู่และกล่าวคำสวัสดิ์ศรีรับ/ค่ะ เช่นเดียวกันกับคุณครูที่ยืนอยู่แถวหลัง ผู้โดยสารซึ่งก็คือ คณะผู้บริหารและคณาจารย์ จำนวนหนึ่งจากมศว ที่มีความมุ่งมั่นจะไปพัฒนาห้องสมุดและศึกษาสภาพจริงของโรงเรียน มีคุณครู 2-3 ท่านเข้ามาแนะนำตัวว่าเป็นศิษย์เก่า มศว ในโครงการบัณฑิตคืนถิ่นที่มีภูมิลำเนาบ้านเกิดอยู่ในพื้นที่ ที่เดินทางมาโรงเรียนทุกวันด้วยมอเตอร์ไซด์ จากด้านล่างของภูเขาไป-กลับวันละหลายสิบกิโลเมตร นับตั้งแต่ที่ได้มาบรรจุเป็นครูครั้งแรก เมื่อ 5 ปีที่แล้ว เมื่อถามถึงบ้านของนักเรียนก็ชี้ไปทางภูเขาที่อยู่ห่างออกไปอีก 3 ยอดที่นักเรียนเดินทาง

ด้วยเท้าไป-กลับทุกวัน

คุณครูที่เป็นบัณฑิตคืนถิ่นมีสีหน้าและแววตาดูแจ่มใส มีความสุขที่ได้มีโอกาสได้พบคณะผู้บริหารและคณาจารย์จากมศว บนยอดเขาที่อยู่ห่างไกลจากแสงสีเสียงของตัวเมือง ด้วยวิญญู ภูมิภาวะและความรับผิดชอบของบัณฑิตที่มีต่อเยาวชนในชนบทห่างไกล เช่นนี้แล้วบัณฑิตคืนถิ่นของ มศว นั้น กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ ที่แม้จะเป็นจุดเล็ก ๆ บนผืนแผ่นดินไทยที่อาจจะไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่สิ่งที่บัณฑิตคืนถิ่นปฏิบัติอยู่นั้นมีความยิ่งใหญ่อย่างสุดประมาณในดวงใจของนักเรียนของชุมชน และของคณาจารย์มศว ยิ่งนัก

นั่นคือใจที่ได้ล้มผัสจากร่องอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ แต่สำหรับร่องอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต อาจารย์วราณี อรรถจินาสวัสดิ์ ก็สะท้อนความในใจออกมาเหมือนกันว่า

เมื่อรู้ว่าจะได้ไปเยี่ยมเยียนนิสิตโครงการบัณฑิตคืนถิ่นที่ จ.น่าน ครูรู้สึกดีใจมาก เพราะจับใจกับคำว่า “บัณฑิตคืนถิ่น” มานาน “คืนถิ่น” คือการกลับไปยังถิ่นเกิด ถิ่นที่เคยเป็นที่พักอาศัย บัณฑิตคืนถิ่น จึงหมายถึง การที่นิสิตจบการศึกษาเป็นบัณฑิตแล้วกลับไปยังผืนดินถิ่นกำเนิด เพื่อทำหน้าที่ของบัณฑิตอย่างเต็มที่ เต็มใจและเต็มภาคภูมิ บัณฑิตคืนถิ่นจึงเป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้สร้างและหล่อหลอมครูผู้มีอุดมการณ์อันแรงกล้า มีความพร้อมที่จะพัฒนาคนและสังคมด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ

เมื่อได้เห็นสภาพชีวิตของครูบัณฑิตคืนถิ่น ได้เห็นสภาพที่ตั้งของโรงเรียนบางแห่งซึ่งอยู่บนดอยสูงลิบ กว่าที่จะเดินทางไปถึงต้องลัดเลาะผ่านเทือกเขาเทือกแล้วเทือกเล่า การต้องไปทำงานในสถานที่ห่างไกลความสะดวกสบายเช่นนั้น มิได้ทำให้ครูบัณฑิตคืนถิ่นของเรามีที่ท่าทอดถอนใจหรือหมดกำลังใจเลยแม้แต่น้อย ทุกคนบอกเล่าเรื่องราวของ

ตนเองและสิ่งที่จะทำต่อไปในอนาคตด้วยน้ำเสียงอันเด็ดเดี่ยว แววตาอันมุ่งมั่น และท่าทีกระตือรือร้น การได้พูดคุยกับครูบัณฑิตคืนถิ่น แม้จะเป็นเพียงช่วงสั้น ๆ ทำให้ครูรู้สึกอึดใจอย่างบอกไม่ถูก และคิดในขณะนั้นว่าจะต้องเล่าเรื่องครูบัณฑิตคืนถิ่นให้ใครต่อใครฟัง จากวันนั้นถึงขณะนี้ ก็ได้เล่าไปหลายครั้งหลายหน จนได้มาเขียนเล่าเรื่องราวนี้ ด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจและปลื้มใจ และทุกครั้งที่มีโอกาสเล่าหรือเขียนเล่าเรื่องราว ก็จะต้องส่งกำลังใจไปให้ครูบัณฑิตคืนถิ่นของเรา มีกำลังใจกายในการทำสิ่งดี ๆ เพื่อเยาวชนและสังคมตลอดไป...

ส่วนอีกความในใจของรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย รองศาสตราจารย์ภาวิ อนุพันธ์พิศิษฐ์ ก็ได้ฝากถึงศิษย์และบัณฑิตคืนถิ่นว่า...

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งของสังคมที่ได้มีส่วนร่วมในการผลิตและสร้างสรรค์ “กล้วยไม้ช่องาม” อันได้แก่ “คุณครู” ที่สถิตยอยู่ทั่วทุกถิ่นในผืนแผ่นดินไทย ณ โอกาสนี้ ขอกล่าวถึง “คุณครู” ในโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่ห่างไกล ขาดแคลนทรัพยากร และมีความยากลำบากในการดำรงชีวิตทางกายภาพ แต่คุณครูกลุ่มนี้เป็นผู้มีจิตสำนึกเพื่อรวมพลังในการดูแลเอาใจใส่และร่วมสร้าง “กล้วยไม้ช่องาม” ช่อใหม่ ๆ ให้กับผืนแผ่นดินไทยอย่างต่อเนื่อง นับเป็นการร่วมกันสืบสานเจตนารมณ์ที่จะสร้างสรรค์งานด้านการศึกษาของชาติไทยให้ก้าวหน้าตลอดไป ด้วยความภาคภูมิใจแด่ “คุณครู” ในโครงการบัณฑิตคืนถิ่น

ในขณะที่คณะบดีคณะวิทยาศาสตร์ รองศาสตราจารย์เชียร มากคู่ณ ได้สะท้อนภาพในใจที่มีต่อศิษย์และบัณฑิตคืนถิ่นของคณะวิทยาศาสตร์ออกมาว่า

...ครูดีใจที่ได้รับข้อมูลจากผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย รองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ว่า พวกเธอหลายคน นอกจากทำงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ

แล้ว ยังเสียสละโดยแบ่งเวลา โดยทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ครูและคณาจารย์หลายคนในคณะวิทยาศาสตร์รู้สึกภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้ศิษย์ดี ๆ อย่างพวกเธอ

อนึ่ง อธิการบดี รองอธิการบดี และครูหวังเป็นอย่างยิ่งว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นนามพระราชทาน แปลว่า “มหาวิทยาลัยที่เป็นศรีสง่าแก่พระนคร” ศรีสง่าดังกล่าวคงเป็นเหมือนแสงเทียนส่องแสงที่เกิดขึ้นที่จังหวัดน่าน พวกเธอทุกคนต้องรักษา มานะ พยายามต่อไฟจากเทียน จากเล่มหนึ่งไปสู่เล่มหนึ่งและหลายเล่มจตุรรวมกันแสงสว่างที่มีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

ท้ายสุดนี้ ครูหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกคนมีความตั้งใจทำความดีเพื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีความกตัญญูตทเวทิตาต่อพระองค์ท่าน และทดแทนพระคุณท่านทั้งต่อหน้าและลับหลังโดยตั้งใจสอน ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เสียสละ ให้ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว จะทำให้ทุกคนมีความสุขตามอัตภาพของตนเอง...

ขณะที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงนารถ ชัยรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง นอกจากจะลงพื้นที่พร้อมทีมงานที่เข้มแข็งแล้ว ทรศณะจากใจสัมผัสที่มีต่องานและบัณฑิตคืนถิ่น ก็มิดังต่อไปนี้

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้รับมอบหมายจากรองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ ให้ดำเนินงานในโครงการบริการวิชาการ (บก 20) ในโครงการพัฒนาห้องสมุดและสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นห้องสมุดต้นแบบที่สามารถสนองตอบต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หนังสือในห้องสมุดขยายผลการสอนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ท่านอธิการบดีและผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ส่งมอบห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ ณ โรงเรียน

บ้านนาดอก สาขานาง เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2551

ในการดำเนินงานห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติใช้ระยะเวลาดำเนินงานระหว่างเดือน พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ 2551 บุคลากรของสำนักหอสมุดกลางร่วมด้วยอาจารย์ที่เกษียณอายุราชการได้ไปปฏิบัติงานที่โรงเรียนบ้านนาดอกและพักแรมที่โรงเรียนรวมเป็นเวลา 10 วัน โดยแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่ง จัดสภาพทางกายภาพ และจัดหนังสือเข้าสู่ระบบ กลุ่มสอง จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องกับเด็กนักเรียนทุกชั้นปี ตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีทั้งจาก คณาจารย์ และนักเรียน โดยเฉพาะเด็กนักเรียนทุกชั้น นักเรียนทั้งหมดมีจำนวน 52 คน อาศัยอยู่ในบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน ระยะทางไกลที่สุดประมาณ 2-4 กิโลเมตร แต่เด็กนักเรียนเหล่านี้จะมาอ่านหนังสือที่ห้องสมุดหลังเลิกเรียนจนถึงเวลาสองสามทุ่ม เด็กที่อ่านไม่ออกจะหยิบหนังสือมาให้ช่วยอ่านให้ฟัง ซึ่งก็ทั้งอ่านให้ฟังและสอนให้อ่านไปพร้อม ๆ กัน ในตอนเช้าเด็ก ๆ จะมารอที่หน้าห้องพักเพื่อให้อ่านห้องสมุดอ่านหนังสือ/ดูหนังสือก่อนเข้าเรียน เป็นบรรยากาศที่ดีในช่วงเวลาดังกล่าว เด็กนักเรียนตัวเล็ก ๆ จะอาสาและช่วยเหลือทำงานอย่างเต็มอกเต็มใจ สนุกสนาน ทำให้พวกเราทุกคนทำงานด้วยความสุขเช่นเดียวกัน เราทุกคนรักใคร่เอ็นดูเด็กที่ดูเหมือนยากจน แต่มีสุขภาพจิตดี ร่าเริง แจ่มใส สนใจใคร่รู้ในทุกเรื่องที่เรารับฟังและสอน โดยเฉพาะนิทาน การสอนอ่านและเขียนเด็กทำการบ้านมาส่งให้ทุกครั้ง เมื่อพวกเรากล่าวคำอำลาลูกเรียน เด็กถามพวกเราว่า เมื่อไหร่ครูจะมาหาหนูอีกคะ... คุณครูจะสอนเราอีกไหมคะ... เรายังตอบไม่ได้ว่าจะมาอีกเมื่อใด แต่พวกเรารักนักเรียนบ้านนาดอก สาขานางทุกคน

ในช่วงระยะเวลานี้ ๆ ของคณะทำงาน พวกเราพบว่า “ครู” ยังเป็นผู้นำการสอนในห้องเรียนที่นักเรียนต้องการเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนสามารถสัมผัสได้ถึง

รัก ความเอาใจใส่ ความปรารถนาดีและความหวังดีที่ครูมีต่อลูกศิษย์

และทำให้ข้าพเจ้าคิดถึงหนังสือที่เคยอ่านแล้วประทับใจ เรื่อง **ครูในฐานะผู้**

ทำงานวัฒนธรรม : จัดหมายถึงผู้กล้าสอน ของ เปาโล แฟร์ ยิ่งนัก

จดหมายจากครู... ถึงศิษย์ บัณฑิตคืนถิ่น ครูน่าน

เป็นความรู้สึกที่ดีที่สุด สำหรับการที่สามารถทำให้ศิษย์ของครูในกลุ่มบัณฑิตคืนถิ่น ครูวิทยาศาสตร์จังหวัดน่าน ได้กลับถิ่นเกิดเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ ให้แก่นักเรียนในทุกอำเภอของจังหวัดน่าน ตอนแรกที่ดำเนินเรื่องเพื่อส่งข้อมูลให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ภายหลังจากที่รับแจ้งจากเอกสาร และจากข่าวที่ประกาศทางหน้าหนังสือพิมพ์ ช่วงนั้นค่อนข้างยาวนานเหลือเกิน เป็นการรอคอยของครูคนหนึ่ง ที่รอโอกาสให้แก่ศิษย์ของตนเองได้มีงานทำที่มั่นคง ทำอะไรไม่ได้มากนัก เพียงพยายามโทรศัพท์ไปยังผู้เกี่ยวข้องเพื่อติดตามข่าวที่กระทรวงฯ (ทั้งๆ ที่ไม่เคยพบหน้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเลย เนื่องจากเกรงว่าจะไม่สมควร ที่สุดได้เพียงกล่าวคำขอบคุณ เมื่อทุกอย่างเรียบร้อย) และเมื่อทราบว่าเรื่องผ่านการพิจารณาแล้วอยู่ระหว่างประสานงานกลับไปยังจังหวัดน่าน ก็รีบส่งข่าวให้บรรดาลูกศิษย์ของครูได้ทราบ เป็นความรู้สึกตื่นเต้น ดีใจ ยิ่งได้พูดคุยกับลูกศิษย์และรับรู้ถึงความรู้สึกของลูกศิษย์ทุกคน ยิ่งมีความสุขอย่างมาก ดีใจกับลูกศิษย์ พ่อ-แม่และญาติ พี่น้องของศิษย์ทุกคน รับรู้ได้จากการได้ฟังเสียงพ่อ-แม่ต้องลำบาก ไปทำงานเป็นกรรมกร รับจ้างหิ้วปูนในต่างจังหวัด ดีใจที่คุณตาคุณยายบางคนจะมีหลานคอยดูแล เลี้ยงดู ดีใจที่น้องจะมีโอกาสได้เรียนหนังสือต่อจากการที่พี่สาวพี่ชายมีงานทำ...

ช่วงเวลาที่ผ่านมา บางคนถามครูว่า เหนื่อยไหม เบื่อไหม ต้องตอบว่าเหนื่อย และเหนื่อยมาก แต่ไม่รู้สึกเบื่อ ตรงกันข้ามกลับมีกำลังใจมากพอที่จะทำ เพราะเหนื่อยกายพักก็หาย และยามทุกข์ใจทุกครั้งก็มีลูกศิษย์ส่งข้อความให้กำลังใจ (ครูยังคงเก็บ

ไว้เป็นที่ระลึกและนำมาอ่านเมื่อคิดถึง) ทำให้ครูคนนี้มีกำลังทำงาน ดูแล แก้ปัญหาให้กับลูกศิษย์พร้อมๆกัน 40 ราย (เฉพาะบัณฑิตคืนถิ่น 24 ราย ปัญหาหลากหลาย เพราะต้องอยู่ร่วมกัน ต้องดูแลความประพฤติฐานะนิสัยในโครงการ และกลุ่มสอบตรงอีก 16 ราย ที่มีปัญหาครอบครัว ปัญหาการติดเกมส์ ปัญหาไกลบ้านไม่มีคนคอยให้คำปรึกษา) ครูถือว่าช่วงเวลานั้นเป็นช่วงเวลาพิเศษที่สุด และเป็นช่วงเวลาที่ครูคิดว่าชีวิตความเป็นครูของครูสมบูรณ์แบบ ทำให้ครูได้ระลึกถึงครู - อาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอนครู

วันนี้ครูพร้อมจะบอกกับท่านว่า “ ครูเป็นครูคนหนึ่งของแผ่นดิน ที่มีความรักในอาชีพอย่างที่สุด และพร้อมจะเสียสละเพื่อสร้างครูของชาติต่อไป” และสิ่งนี้ก็คือความหวังของครู ที่จะเฝ้าคอยดูศิษย์ของครู ทำหน้าที่เช่นเดียวกัน ในพื้นที่จังหวัดน่าน เราจะร่วมกันพัฒนาการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติ สร้างคนดีของแผ่นดินร่วมกัน และจะระลึกถึงกันและกันตลอดไป

จากครู

สมปราชญา วงษ์บุญหนัก

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการบัณฑิตคืนถิ่น

ชีวิตครู หลากเรื่องเล่า
ความเรียง สารคดี
และบทกวี
จากบันทึกติดดิน

คืนรัก

ท้องฟ้ายังมีดครึ้ม หยดน้ำเกาะบนกระจกรถทัวร์ด้วยอากาศที่หนาวเย็น รถทัวร์จอดสนิท ฉันก้าวเท้าอย่างเชื่องช้าลงจากรถ ก้าวแรกที่สัมผัสกับผืนแผ่นดินบ้านเกิด ฉันสุดลมหายใจเข้าลึกอย่างสุดใจแล้วปล่อยออกมาอย่างผ่อนคลาย

อากาศช่างเย็นเฉียบ ขนลุกเกรียวไปทั้งตัว มือทั้งสองข้างกระชับเสื้อกันหนาวแนบกับลำตัวเพื่อให้ร่างกายได้รับไออุ่น ฉันยังยืนลืมนั่งกับบรรยากาศรอบตัวที่ไม่สามารถหาได้จากเมืองกรุง ฉันก้มมองดูนาฬิกาบนข้อมือที่บอกด้วยความซื่อตรงตลอดเวลาอย่างไม่เห็นดเหนือย ขณะนี้เวลาตีห้าสี่สิบห้านาที ซึ่งคงต่างจากกรุงเทพฯ ที่ตอนนี้คงเต็มไปด้วยผู้คนเดินกันอย่างเบียดเสียด เสียงดังจ่อแจ รถติดตลอดสาย ต่างจากบ้านเกิดฉันอย่างลิบลับ ตั้งแต่รถทัวร์จอดสนิท ฉันเพิ่งเห็นรถผ่านไปแค่คันเดียว

ฟ้าเริ่มสว่างแล้ว ฉันยังเพลินอยู่กับบรรยากาศรอบข้างอย่างสุขใจ บริกรได้ปลุกฉันจากภวังค์ แล้วถามด้วยน้ำเสียงราบเรียบ ฉันจึงหันไปมอง

“ของคุณหมดแล้วใช่ไหม ย้ายบ้านหรือใครรับของเยอะจัง”

ฉันนั่งเงียบกับคำถามของบริกรแล้วตอบไปว่า

“ใช่ค่ะ คงย้ายบ้าน”

บริกรยิ้มตอบ ฉันกล่าวขอบคุณ แล้วรถทัวร์คันที่พาฉันกลับมาถึงบ้านเกิดอย่างปลอดภัย ก็เลื่อนจากไปจนลับตา

ฉันคิดเพียงลำพังว่า “ชีวิตการทำงานของฉันกำลังจะเริ่มต้น ขณะเดียวกับชีวิตในกรุงเทพฯ เมืองสวรรค์ที่หลายคนใฝ่ฝันอยากจะไป คงจบลงในวันนี้ ลักพักพ่อแม่ของ

ฉันก็มารับที่ปากซอยหน้าหมู่บ้าน กลับไปยังบ้านหลังน้อยหลังเดิมที่ตลอด 4 ปี ฉันแทบจะไม่ได้อยู่ เพราะจะต้องกลับไปศึกษาต่ออยู่เรื่อยไป

ฉันรู้สึกอึดอัดใจอย่างบอกไม่ถูก ที่ได้กลับมาบ้านเกิดเมืองนอน แต่ในใจมันยังคงค้างคา มีเรื่องที่อยู่ภายในใจ เป็นคำถามที่พยายามถามตัวเองมาโดยตลอดขณะที่สำเร็จการศึกษาซึ่งนั่นก็คือ

“ฉันจะได้ทำงานที่ไหน จะมีโรงเรียนไหนที่รับครูอัตราจ้าง จะมีสอบบรรจุเมื่อไร” และคำถามนี้บันทึกหลายคนก็คงคิดเฉกเช่นเดียวกัน

ฉันกับครอบครัวพยายามเสาะแสวงหาโรงเรียนที่เปิดรับครูอัตราจ้าง ไม่ว่าจะอยู่โรงเรียน ที่ไหนก็ตาม ขออย่างเดียวขอให้อยู่เขตจังหวัดน่านฉันก็อยู่ได้ทั้งนั้น ในที่สุดความพยายามก็ประสบผลสำเร็จ ฉันเจอโรงเรียนที่รับครูอัตราจ้างแล้ว ซึ่งฉันก็สมัครไว้ 2 โรงเรียนเพื่อความมั่นใจ อาจจะเป็นโชคดี โชคชะตา หรือความสามารถที่ได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ที่เต็มไปด้วยคุณภาพ หากเมื่อเอ่ยชื่อแล้วต้องได้ใจไปเป็นครึ่ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปรียบเสมือนใบเบิกทางที่แสงงดงาม ฉันได้รับการคัดเลือกจากทั้ง 2 โรงเรียน ด้วยความจำเป็นในการเดินทางฉันตัดสินใจเลือกโรงเรียนบ้านล้าน(คุรุราษฎร์รังสรรค์) อำเภอปัว จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นอำเภอของตนเอง ความฝันที่ใฝ่หามานานกำลังเริ่มต้นขึ้นด้วยความสุขใจในการทำงานหากแม้จะต้องเหน็ดเหนื่อยแต่ก็สุขใจ

แล้ววันหนึ่งขณะที่กำลังเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน รวากับรบกกับนักเรียนมาตลอดทั้งวัน ฉันเอนหลังอ่านหนังสือพิมพ์เก่าๆ ที่หลายคนคงอ่านเรียบร้อยแล้ว ดูจากรอยยับบนหนังสือพิมพ์ซึ่งคงผ่านมามากหลายมือเหลือเกิน พลิกอ่านทีละหน้า ทีละหน้า ทุกตัวอักษรอย่างน่าเบื่อ ฉันไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์ทุกตัวทุกหน้าอย่างนี้มาก่อน

ทันใดก็เหลือบไปเห็นกรอบข่าวเล็ก ๆ ด้านในของหนังสือพิมพ์ ฉันพยายาม

อ่านกลับไปกลับมาเพื่อความมั่นใจ

“ใช่แล้ว โครงการบัณฑิตศึกษาค้นคว้าที่ได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ได้รับการบรรจุให้เป็นข้าราชการ”

ฉันตะโกนก้องภายในหัวใจที่ขณะนี้มันเต้นระล่ำไม่เป็นจังหวะ ฉันตื่นเต้นจนทำอะไรไม่ถูก ฉันพยายามเรียบเรียงถ้อยคำที่จะบอกกับอาจารย์ อาจารย์ผู้ซึ่งเมื่อมีเรื่องอันใดต้องบอกอาจารย์เป็นคนแรก นั่นคือ อาจารย์สมปราชญ์ วังศ์บุญหนัก และเมื่ออาจารย์ได้ทราบความ ท่านได้ตรวจสอบความถูกต้องจากหนังสือพิมพ์และนั่นก็เป็นจริงอย่างที่ผมว่า อาจารย์ท่านคงรู้สึกดีใจเช่นเดียวกับคุณพ่อคุณแม่ และเหล่าบัณฑิตศึกษาค้นคว้าทุกคน อาจารย์ได้ติดต่อ ติดตามเรื่องราวมาโดยตลอดอย่างไม่ละเลย

ฝันของฉันรวมทั้งบัณฑิตศึกษาค้นคว้าทุกคนเป็นจริงแล้ว จากเดิมที่ยังคงมิดมิดมองไม่เห็นทาง มีอาจารย์คอยจูงมือเดิน มีผู้ใหญ่ใจดีให้ความกรุณา เมตตาโดยตลอด แต่เดี๋ยวนี้เมื่อสำเร็จการศึกษา เปรียบกับการต้องเดินทางโดยลำพังท่ามกลางหมอกหนา แต่ดีที่ยังมีอาจารย์คอยมองอยู่ห่างๆ แต่ฉันก็ยิ่งกลัวอยู่ดี กังวลกับสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ซึ่งก็คงเหมือนกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามาใหม่อีกหลายคน แต่เหล่าบัณฑิตศึกษาค้นคว้ามีความโชคดีกว่าหลาย ๆ คนที่มีพระองค์ท่านเปรียบเป็นเหมือนน้ำทิพย์ที่คอยขลิบใจเมื่อเหนื่อยล้าและอ่อนแรง

และแล้วความกังวลก็หมดลงราวกับแสงตะวันสาดส่องหมอกหนาที่บดบังตา ทำให้มีดวงตะวันพบเจอความสดใสความสว่างอีกครั้ง เมื่อได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ณ โรงเรียนมัธยมปากกลาง อำเภอป่า จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นโรงเรียนในอำเภอบ้านเกิดเดินทางเพียง 15 นาทีก็ถึงโรงเรียน นับว่าโชคดีเหลือเกินที่ได้อยู่กับครอบครัว ได้ดูแลความเป็นอยู่ ได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกันและกันในรอบครัวซึ่งเป็นครอบครัวใหญ่ที่แม้จะหาได้ยากยิ่ง หากแม้จะไม่สุขสบายร่ำรวยเงินทอง แต่

นางสาวศรจิตรา ปาดำ ท่ามกลางศิษย์รัก

ฉันก็มีความสุข

เมื่อเริ่มมีการทำงาน ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ย่อมเพิ่มขึ้นเหมือนเงาตามตัว ขณะนี้ฉันต้องรับผิดชอบสอนในสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รวม 24 คาบ/สัปดาห์

นอกเหนือจากงานสอนแล้วยังมีงานพัสดุที่ต้องดูแล การเบิกจ่าย การตั้งงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งแทบจะไม่มีเวลาเอาเสียเลย ชีวิตการทำงานดำเนินไปท่ามกลางเด็กนักเรียนผู้ไร้เดียงสา โรงเรียนที่แสนอบอุ่นกับการเรียนรู้การศึกษาวงวิทยาศาสตร์และการใช้ชีวิตในสังคม

แต่เชื่อว่าทุกอย่างจะแสนราบเรียบไปเสียทุกอย่าง แต่สิ่งที่โรงเรียนต้องประสบคือความแตกต่างทางความเป็นอยู่ และที่สำคัญคือ ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ที่ดูเหมือนจะเป็นโรงเรียนนานาชาติไปเสียแล้ว คือ ชาติพันธุ์ ม้ง เมี่ยน ลื้อ ลัวะ และคนเมือง เป็นสิ่งที่แตกต่างที่ยากจะจัดการได้แต่นั้นแหละ ความแตกต่างก็คือความลงตัว สิ่งเหล่านี้กลับเป็นจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของโรงเรียนมัธยมปากกลางไปเสียแล้ว

ทุกวันนี้ฉันดีใจและภูมิใจ ทุกครั้งที่ได้มีโอกาสเฝ้ารับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยามเมื่อพระองค์ทรงเสด็จเยี่ยมเยียนพลกนิกรเมืองน่าน เมืองน่านเป็นเมืองที่สงบ หากไม่ใช่ทางผ่านที่หลาย ๆ ต่อหลายคนได้ผ่าน แต่ต้องอาศัยความตั้งใจจึงจะมาถึงและนั่นเป็นสิ่งที่ทำให้เมืองน่านยังคงความเป็นคนเมืองที่ยังไม่ได้ถูกกลืนวัฒนธรรมไปมากนักเหมือนเมืองใหญ่ๆ

สิ่งที่พิเศษสุดคงเป็นเมืองที่โชคดียิ่งที่สุดแสนจะเปรียบเทียบกับได้กับสิ่งใดที่พระองค์ทรงห่วงใยและเสด็จเยี่ยมเยียนเป็นประจำทุกปี เป็นบุญของเหล่าบัณฑิตดินถิ่นที่พระองค์ให้ความเมตตา ห่วงใย ไม่เคยทอดทิ้งเลยแม้สักครั้ง พระองค์เป็นยิ่งกว่าสิ่งใด ด้วยพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

อธิการบดีและทีมงาน พบบัณฑิตคืนถิ่นและศิษย์ปัจจุบันที่พระตำหนักภูฟ้าพัฒนา จังหวัดน่าน

นอกจากนี้ความใจดีของผู้ใหญ่ผู้ให้ความเมตตาและความช่วยเหลือมาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ผู้อุปการะทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ อาจารย์ที่ปรึกษาและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เหล่าบัณฑิตทั้งหลายประสบความสำเร็จที่เป็นความฝันอันสูงสุดที่แสนสวยงาม ที่นำความรู้มาพัฒนาเมืองน่าน เด็กน้อยที่คอยความหวัง บ้านเกิดที่รอคอยการกลับมา วันนั้นคงไม่ใช่ความฝันอีกแล้ว ฉันเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าเหล่าบัณฑิตทุกคนมีความมุ่งมั่นในการทำงานในการพัฒนาเมืองน่านบ้านเกิดรังนอนของตนเอง

สิ่งเหล่านี้แต่งแต้มด้วยความจริงใจ และความเชื่อมั่น หล่อหลอมเป็นบทความที่อยากจะถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับทราบ เพื่อเป็นกำลังใจในยามอ่อนแอเหนื่อยล้า จะคอยเป็นไอรุ่นในยามหนาวเหน็บ จะเป็นดังสายลมในยามร้อนรนและเป็นดังแสงเทียนที่จุดประกายความรักในบ้านเกิดเมืองนอนของตน

“ไม่มีที่ใดจะอยู่แล้วมีความสุขเท่าบ้านของเรา”

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา "แม่ฟ้าหลวง" บ้านป่าคำ
 ที่ตั้งโครงการ "บ้านหุบอยู่ไกล" ที่แม่อุยไกล แต่บันทึกดินถิ่นก็ยังไปถึง

ครูดอย

อันเนื่องจากข้าพเจ้านั้น ได้เริ่มต้นการเป็นครูผู้ช่วย(ต้องทดลองงาน 2 ปี)ที่โรงเรียนบ้านน้ำช้างพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

เองง่ายๆเลย เป็นโรงเรียนบนดอยในจังหวัดน่านนั่นแหละครับ

พูดถึงโรงเรียนบนดอย ก็จินตนาการออกว่าสภาพเป็นเช่นไร ที่นี้อาจจะไกลไปหน่อย(หน่อยนี้ หมายความว่าอีกนิดหน่อยก็จะถึงประเทศลาวนะครับ) โรงเรียนที่ผมสอนนี้เป็นเผ่าลัวะ สิ่งที่ผมบอกว่าเป็นเผ่าลัวะ เขาจะเป็นคนที่ผิวสีดำ(บอกไม่ถูกว่าดำอย่างไร ไม่เหมือนคนดำทั่วไปนะครับ) ตัวค่อนข้างเล็ก มีภาษาของตัวเอง (ซึ่งผมฟังไม่เข้าใจเวลาที่เขาพูดกัน) สภาพบ้านเรือนของคนที่นี่ ส่วนใหญ่จะสร้างด้วยไม้รวก แล้วมุงด้วยคาบ้านหลังเล็กนิดเดียว แต่บางครอบครัว นี่ชอบอก อบอุ่นมาก(อาจจะถึงขั้นแออัด)เพราะมีสมาชิกเยอะ ประมาณว่าพ่อแม่มีลูกมาก

สุขอนามัยยังไม่ถึงพร้อม เจ็บป่วยกันก็ต้องไปสถานอนามัยซึ่งอยู่ห่างไปอีกประมาณ 6 กิโลเมตร มีประปาหมู่บ้านใช้ และโรงเรียนก็ใช้ร่วมกันครับ บางครั้งน้ำไม่ไหลหลายวันหมู่บ้านและโรงเรียนก็อดร่วมน้ำกัน(รักกันครับ)

เท่าที่ผมเล่ามานี้ฟังแล้วอาจซ้ำๆ

แต่พอเจอจริงๆเข้า ข้าไม่ออกครับ ทั้งสภาพการเป็นอยู่ของนักเรียน ซึ่งไปเยี่ยมบ้านแต่ละครั้งก็ทำให้รักเห็นใจนักเรียนกับผู้ปกครอง

ภาษานี้ถือเป็นเรื่องใหญ่เลยครับ นักเรียนได้เรียน พูด ภาษาไทยเฉพาะมาโรงเรียนเท่านั้น เมื่อกลับบ้านก็ใช้ภาษาประจำเผ่า ทำให้การเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนค่อนข้างไปได้ช้า บางครั้งต้องสอนซ่อมเสริมโดยไม่คิดมูลค่า(เพราะถ้าคิดไป เด็กก็ไม่

มีดั่งคำจ่ายอยู่ดี) ตอนเลิกเรียน

การเรียนการสอน ต้องบอกว่าต้องเป็นไปตามสภาพครับ บางวันนักเรียนก็ไม่มาโรงเรียนเพราะต้องไปไร่ช่วยพ่อแม่ทำงาน บุคลากรที่โรงเรียนบ้านน้ำช้างพัฒนามี 12 คน (รวม ผอ. กับ นักการแล้ว) ทุกคนช่วยกันสอน แม้แต่นักการ(นักเรียนเรียกว่า ครูภารโรง แกจนปริญญาตรี) ก็ออกโรงสอนนักเรียนด้วย

นี้ขนาดช่วยกันแล้วนะครับ สัปดาห์หนึ่งครูบางคนได้พักแค่ 3 คาบเท่านั้นเองครับ

ครูคอยก็มีงานพิเศษทำด้วยนะครับ ไม่ใช่สอนพิเศษนักเรียน แต่ทำงานด้านโครงการพระราชดำริต่างๆ เช่น เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงวัว เลี้ยงหมู เลี้ยงปลา ปลูกผัก ฯลฯ

มีอยู่ครั้งหนึ่ง วัวหลุดออกนอกโรงเรียน วิ่งไล่กันเหิน้อยเลยครับ กว่าจะเอามันกลับมาได้ ทั้งนี้ต้องยกความดีให้กับนักเรียน ครูอย่างผมวิ่งไม่ไหวและไล่ต้อนวัวไม่เก่ง

ไฟฟ้าที่โรงเรียนก็มีใช้นะครับ แต่ดับที บางครั้งดับไป 3 - 4 วัน เรา(ครู)ก็มีกิจกรรม ทำงานและกินข้าวท่ามกลางแสงเทียน(ดินเนอร์สุดหรู) ดูดาวและเล่าเรื่องสู่กันฟัง

ด้านงานเอกสารต่างๆนี้ ทางโรงเรียนมีอินเตอร์เน็ต(ผ่านดาวเทียม)ใช้นะครับ ไม่ลำบากที่จะทำเท่าไร แต่ตอนส่งเอกสารนี้ซิครับ โรงเรียนห่างจากสำนักงานเขตการศึกษา ค่อนข้าง มาก - มากที่สุด ไปกลับนี่ดีไปเลยครับ 5 - 6 ชั่วโมง นี่ไม่คิดค่าน้ำมันนะครับ

เขาเป็นว่าผมคงต้องขอจบเรื่องเล่าแต่เพียงเท่านี้ แต่อยากจะบอกสังคมโดยทั่วไปด้วยนะครับ ว่า

การมีน้ำใจและการแบ่งปันให้กับคนที่ด้อยโอกาสนั้นมันจะทำให้คนเหล่านี้มีรอยยิ้มแห่งความสุข ความสุขนั้นก็ย้อนกลับไปถึงตัวคุณนั่นแหละครับ

อย่างน้อยที่สุดช่วยๆเสียภาษีให้ครบถ้วน ไม่เบี้ยวภาษี แค่นี้ คุณก็มีส่วนช่วยสังคมแล้วครับ

บรรยากาศและกิจกรรมของครูจรินทร์ ช่างเหล็ก กับนักเรียนบ้านน้ำช้างพัฒนา

ของขวัญวันเกิด

ดิฉันเกิดที่โรงพยาบาลเล็กๆในชนบท อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2527 ท่ามกลางอากาศที่หนาวเหน็บในภาคเหนือตอนบน ในครอบครัวเล็กๆ

บิดาเป็นผู้นำหมู่บ้าน เรียกเป็นทางการคือ ผู้ใหญ่บ้าน มารดาเป็นครูโรงเรียนประชาบาลในชนบท ดิฉันเติบโตท่ามกลางป่าไม้และขุนเขาตามสภาพวิถีชีวิตคนไกลปืนเที่ยง เรียนหนังสือระดับประถมศึกษาในอำเภอและระดับมัธยมในตัวจังหวัด

ปี 2546 ดิฉันโชคดี สมัครสอบคัดเลือกโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ซึ่งเป็นโครงการพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ รับผิดชอบ ดิฉันสอบได้พร้อมกับเพื่อนๆ รวมเป็น 24 คน สร้างความปลื้มปิติสู่ครอบครัววงศ์ตระกูลของดิฉันเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสไปศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ดิฉันตั้งใจเล่าเรียน แม้จะมีปัญหาในปีแรก เพราะได้เรียนร่วมกับนักเรียนจากทั่วประเทศ ที่มีพื้นฐานการเรียนต่างกัน สับสนพอสมควร พอขึ้นปี 2 ทุกอย่างเริ่มเข้าที่ ระดับการเรียนก็ไม่ได้อย่าไปกว่าคนอื่น นักภูมิใจโรงเรียนเก่าของดิฉัน (โรงเรียนสตรีศรีน่าน) การเรียนการสอนก็ไม่ได้ด้อยไปกว่าโรงเรียนต่างๆทั่วประเทศ

ปี 4 ปีสุดท้าย ดิฉันต้องย้ายไปเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพราะได้เข้าไปเรียนในกรุงเทพฯ ทำให้ดิฉันมีประสบการณ์จากการเดินทางไปเรียนหนังสือ มีชีวิตนักเรียนเมืองหลวง ใช้บริการรถรับ-ไม่ว่ารถเมล์ประจำทาง รถอ้อนรถเย็น รถไฟใต้ดิน รถรางไฟฟ้าและเรือโดยสารในคลองแสนแสบ

สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นเรื่องเล่าให้ญาติ พี่น้อง ตลอดจนลูกศิษย์ ได้รู้ว่าการใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ ที่ไม่เหมือนในชนบท

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มอบประสบการณ์ที่หาไม่ได้ เหล่านี้ให้ดิฉันที่เป็นเด็กในชนบท

ดิฉันเรียนจบปริญญาตรีทางครู (หลักสูตร 4 ปี) หรือถ้าเรียกว่าครูพันธุ์เก่า ก็คงไม่ผิดนัก แต่ก็ภูมิใจว่าเป็นรุ่นสุดท้ายของหลักสูตรการเรียนครู 4 ปี เรียนจบใหม่ๆ อาจารย์ที่ปรึกษา กรุณาบอกว่า ให้หางานทำไปก่อนหรือจะเรียนปริญญาโทต่อก็ได้

เรียนต่อระดับปริญญาโท ไม่ได้อยู่ในหัวใจของดิฉัน ไม่ใช่ว่าจะเรียนไม่ได้ แต่เพราะฐานะทางครอบครัวของดิฉันไม่อำนวย สงสารพ่อ-แม่ จึงเสาะแสวงหางานทำในแผ่นดินเกิด ไม่เคยคิดจะไปเป็นครูในกรุงเทพฯ เหมือนเพื่อนๆ

ในที่สุด ดิฉันก็สอบได้เป็นครูอัตราจ้างที่วิทยาลัยเทคนิคน่าน ได้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ สอนนักศึกษาในระดับ ปวช. ปวส. แม้ระดับ ปวส. จะเป็นวัยไล่เลี่ยกับดิฉัน แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคกับดิฉัน เพราะจิตวิญญาณของความเป็นครู ที่เรียนมาทำให้ดิฉันทำได้ ดิฉันมีความสุขกับการสอนหนังสือ มีความสุขกับลูกศิษย์วัยที่ไม่ต่างกันมากนัก จึงได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัส ชีวิตการเรียนของเด็กอาชีวศึกษา

ดิฉันสอนหนังสืออยู่วิทยาลัยเทคนิคน่าน อยู่ 1 ภาคเรียน ก็จำเป็นต้องลาออกเตรียมรายงานตัวเพื่อบรรจุเป็นครูในโรงเรียนที่โครงการ ฯ ทำข้อตกลงกับกระทรวงศึกษาธิการ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2550

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2550 ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันเกิดของดิฉัน ตอนเช้า พ่อพาไปถวายสังฆทานที่วัด ตอนช่วงสาย เพื่อนๆ ไปรับที่ สพท.น่าน เขต 1 เพื่อฟังการประชุมชี้แจงจากผู้ใหญ่ใน สพท.น่าน เขต 1 ดิฉันได้บรรจุรับราชการครู พร้อมกับเพื่อนในวันนั้น

นี่คือของขวัญวันเกิดที่ดิฉันได้รับ อายุครบรอบ 23 ปี ช่างเป็นของขวัญที่มีค่าอย่างยิ่งในชีวิตของดิฉัน

ดิฉันรับราชการครูในตำแหน่งครูผู้ช่วย ณ โรงเรียนภูเค็งพัฒนา ต.แม่ขึง อ.เวียงสา จ.น่าน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2550 โรงเรียนที่ไม่ค่อยมีใครให้ความสนใจ แต่ดิฉันสนใจตั้งแต่แรกเห็น เพราะเป็นโรงเรียนที่มีหลากหลายชนเผ่า ม้ง เมี่ยน ขมุ และเผ่าบลามารีหรือที่รู้จักในนามชนตองเหลือง

ณ วันนี้ ดิฉันมีความสุข ความพอใจที่ได้สอนหนังสือเด็กที่ด้อยโอกาสกว่าเด็กทั่วไปหลายเท่าและพยายามทำดีที่สุด ได้รู้ภาษาชนเผ่า ได้รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี แม้จะมีบ้านพักครูที่เป็นกระต๊อบเศษไม้ เวลาฝนตกหลังคารั่ว ต้องหาเศษภาชนะมารองเป็นจุดที่รั่วๆ เพื่อไม่ให้พื้นห้องและที่นอนเปียก นี่แหละ คือ ชีวิตครูดอย

และครูดอยคนนี้น่าจะมีเรื่องเล่าจากประสบการณ์อีกมากมาย ในโอกาสต่อไป...

วอสัญญา

ภูเขาสลับซับซ้อนถนนหนทางคดโค้งยิ่งนัก...

การเดินทางที่แสนตื่นเต้นเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าจะได้เดินทางไปอำเภอบ้านหลวง ซึ่งคนในจังหวัดน่านคงรู้จักกันดีว่าเป็นอีกอำเภอหนึ่งใน 15 อำเภอของจังหวัดน่าน และบางคนรู้จักแต่ก็ยังไม่เคยไป ซึ่งข้าพเจ้าก็เป็นหนึ่งในนั้นที่ยังไม่เคยไปอำเภอบ้านหลวง การไปอำเภอบ้านหลวงในครั้งนี้ทำให้ข้าพเจ้าตื่นเต้นมาก ตื่นเต้นที่จะไปเห็นอำเภอบ้านหลวง แต่ก็คงน้อยกว่าความตื่นเต้นที่ข้าพเจ้าจะต้องไปใช้ชีวิตอยู่ที่อำเภอบ้านหลวง เพราะชีวิตการรับราชการครูของข้าพเจ้ากำลังจะเริ่มขึ้นที่โรงเรียนบ้านหลวง อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่านแห่งนี้

นั่งรถมานาน แล้วถนนหนทางคดโค้ง ข้าพเจ้าก็เริ่มเวียนหัว คงเป็นเพราะหันไปหันมาเพื่อดูสองข้างทางที่เต็มไปด้วยต้นไม้ ธรรมชาติที่สวยงาม ไม่นานนักก็ถึงอำเภอบ้านหลวงแล้ว

ข้าพเจ้าดูป้ายบอกระยะทางมาตลอดเมื่อลงบวกระยะทางตั้งแต่บ้านของข้าพเจ้าที่อำเภอสันติสุขมายังอำเภอบ้านหลวงก็อยู่ห่างกันประมาณ 78 กิโลเมตร ซึ่งก็ไมไกลมากนัก

ก้าวแรกที่ข้าพเจ้าเดินเข้าไปในโรงเรียนบ้านหลวงเพื่อไปรายงานตัวกับผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างทางที่เดินเข้าไปก็เจอกับเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งและก็มีบางอย่างที่ทำให้ข้าพเจ้าอยากสอนที่นี่ก็คือ เมื่อข้าพเจ้าเดินไปนักเรียนกลุ่มนี้ยิ้มให้พร้อมกับยกมือไหว้กล่าวคำว่าสวัสดีครับ สวัสดีค่ะ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าประทับใจว่าถึงแม้จะใช่ครูหรือไม่ก็ตาม เมื่อเขาเดินเข้ามายังโรงเรียนของเรา เราก็ต้องกล่าวสวัสดีต้อนรับเขา

และข้าพเจ้าคิดว่า นักเรียนกลุ่มนี้ก็ยังคงไม่ทราบแน่นอนว่าข้าพเจ้าจะมาเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนของพวกเขา

เมื่อเข้าไปในโรงเรียนก็เริ่มรู้สึกถึงบรรยากาศในโรงเรียนที่เต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่น้อย ข้าพเจ้ามองไปที่สนามฟุตบอลโรงเรียน เห็นครูคนหนึ่งกำลังนั่งสอนนักเรียนอยู่กึ่งกลางสนามข้าพเจ้าคิดว่า คงไม่ได้สอนฟุตบอลแน่ คงพาเด็กนักเรียนลงมาสอนข้างล่างเพื่อจะได้รับความร้อนจากแสงอาทิตย์หรือที่ชาวบ้านพูดว่าผิงแดด เพราะวันที่ข้าพเจ้าไปนั้นที่บ้านหลวงอากาศเย็นมาก (30 พฤศจิกายน 2550)

โรงเรียนบ้านหลวงเป็นโรงเรียนที่ไม่ใหญ่ เป็นโรงเรียนในระดับกลางมีนักเรียนประมาณ 600 กว่าคน และคณะครูประมาณ 35 คน เมื่อเข้าไปรายงานตัวกับผู้บริหารสถานศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว พี่ๆที่ทำงาน (ครูผู้สอนเหมือนกัน) ก็พาไปดูบ้านพักครู ที่ข้าพเจ้าจะต้องพัก เป็นบ้านพักนักเรียนเก่าที่ตอนนี้อยู่ไม่มีนักเรียนมาพักแล้ว เพราะนักเรียนนั่งรถรับส่งไปกลับกันหมด บ้านพักนี้จึงถูกดัดแปลงมาเป็นบ้านพักครูสำหรับครูผู้หญิงซึ่งไม่ใหญ่มากนักแต่ก็น่าอยู่ทีเดียว เมื่อข้าพเจ้าขนของไปจัดในห้องพักเสร็จเรียบร้อยแล้ว วันนี้ยังไม่ต้องสอนก็เลยมีเวลาเดินเล่นภายในโรงเรียน (แอบเดินไปดูบรรยากาศการเรียนการสอนเขา) ก่อนที่จะเริ่มทำงานในวันจันทร์ เพราะวันนี้เป็นวันศุกร์ เดินดูบรรยากาศได้สักพักข้าพเจ้าก็กลับเพราะน้ำที่มาสตังต้องรีบกลับไปทำธุระต่อ

ในการสอน ข้าพเจ้าก็ได้ตารางสอนของตัวเองข้าพเจ้า ได้สอนวิทยาศาสตร์พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 และสอนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

งานพิเศษที่ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายในเทอมนี้ก็คือ งานประชาสัมพันธ์ หน้าที่ก็คือจัดนักเรียนให้มาจัดรายการเสียงตามสายในตอนเช้าและพักกลางวัน เด็กนักเรียนที่มาจัดก็จะมีทั้งนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกและฝึกทักษะการพูดการสื่อสาร สำหรับข้าพเจ้าก็ต้องไปจัดรายการ

วิทยุชุมชนที่อำเภอบ้านหลวงเหมือนกัน โดยจัดในช่วงรายการโรงเรียนของเรา ซึ่งรายการโรงเรียนของเรานี้จะมีวันอังคารกับวันพุธ จะมีครูจากโรงเรียนบ้านหลวงไปจัดวันละ 2 คนโดยข้าพเจ้าได้จัดในวันอังคาร ซึ่งในการจัดรายการเราจะใช้ภาษาเหนือ เพราะชาวบ้านจะเข้าใจกันดี และที่ข้าพเจ้าประทับใจในการจัดคือข้าพเจ้าจัดคู่กับครูผู้หญิงที่มาจากภาคอีสาน เมื่อข้าพเจ้าพูดเป็นภาษาเหนือ ครูท่านนี้ก็ต้องพูดเป็นภาษาอีสานโต้ตอบกัน ทำให้ชาวบ้านบอกว่าทำให้รายการนี้น่าฟังมากยิ่งขึ้น หากโรงเรียนมีข่าวสารอะไรมาประชาสัมพันธ์กับชาวบ้าน เราก็จะนำข่าวนั้นมาพูดในรายการ ชาวบ้านก็จะได้รับข่าวสารได้รวดเร็วขึ้น และยังมีการแจ้งในผู้ปกครองนักเรียนทราบด้วยว่าแต่ ละอาทิตย์เรามีกิจกรรมอะไรไปบ้างและกิจกรรมที่เราทำไปนั้นผลเป็นอย่างไร เราก็ได้นำมาพูดในรายการ จากการจัดรายการจึงทำให้ข้าพเจ้าซึ่งเป็นคนพูดไม่ค่อยเก่งกับกลายมาเป็นคนที่ขำงูพูดขึ้นทีเดียว (พูดมาก)

สำหรับการสอนในวันแรกข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นมาก เพราะในวันแรกนี้ต้องสอนมัธยมศึกษาตอนปลาย คือชั้นม. 5

ที่ข้าพเจ้าตื่นเต้นก็คือ ข้าพเจ้าเคยฝึกสอนและเคยสอนที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ก่อนที่จะได้รับการบรรจุนั้น ข้าพเจ้าเคยสอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ข้าพเจ้าก็ได้เตรียมตัวและเตรียมการสอนมาแล้วอย่างเต็มที่เมื่อเข้าไปในห้องเรียน นักเรียนก็คงไม่ต่างกับข้าพเจ้านักเพราะนักเรียนก็คงตื่นเต้นที่ได้คุณครูคนใหม่มาสอนวิทยาศาสตร์ (ไม่รู้ว่าถูกใจหรือไม่ถูกใจ) ในช่วงนี้เองนี้นักเรียนทุกคนสนใจและตั้งใจเรียนมาก จนข้าพเจ้าก็อดที่จะชมไม่ได้ สำหรับชั้นม. 4 นั้นอาทิตย์นี้ยังไม่ต้องสอน เพราะครูที่สอนเดิมจะสอนให้จบหน่วยนี้ก่อน แล้วให้ข้าพเจ้าเริ่มสอนหน่วยใหม่ได้เลย ก็ผ่านไปด้วยดีสำหรับการสอนในวันแรก เด็กนักเรียนที่โรงเรียนบ้านหลวงเป็นเด็กที่น่ารักตั้งใจเรียน บางคนเรียนเก่งกว่าเด็กในเมืองบางคน ในโรงเรียนบ้านหลวง

นางสาวอมรรัตน์ พรหมไชยวงศ์ ในวันรับพระราชทานปริญญา

ข้าพเจ้าได้เห็นว่านักเรียนบางคนทีเรียนพิกการ เช่นเด็กทีอยู่ม. 4 ห้อง 2 เขามีขาทึพิกการเดินปกติเหมือนเพื่อนไม่ได้ แต่เขาก็มีความสนใจในการเรียนดีมาก และในกิจกรรมเขาจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น ในวันทีมีแข่งกีฬาสีโรงเรียน จะมีการเดินขบวน แต่เด็กชายคนนีเขาก็เข้าเดินด้วยทั้ง ๆ ทีขาของเขาไม่ดี แต่เขาก็ดูเหมือนมีความสุขมากทีได้ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ถึงแม้เขาจะเดินไม่ค่อยทัน ต้องเดินตามหลังเพื่อน ๆ ก็ตาม

จากสิ่งทีข้าพเจ้าได้เห็นความพยายามและความตั้งใจของเด็กชายคนนี ทำให้ข้าพเจ้าตั้งใจไว้ว่า จะทำหน้าที่ของครูให้เต็มที่ให้สมกับทีได้รับทุนการศึกษาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และก็ขอสัญญาด้วยใจว่า จะตั้งใจทำงานและพัฒนาบ้านเกิด (จังหวัณน่าน) ของตนให้เต็มที่เต็มความสามารถ

ข้าพเจ้าขอสัญญา

กลับบ้าน

เศษกระดาษแผ่นหนึ่งร่วงลงบนพื้น อันที่จริงมันคือตัวรถโดยสารสายกรุงเทพฯ-ทุ่งช้าง ที่ออกจะยับ ๆ เก่า ๆ ใบหนึ่ง ผมมานั่งติดตัวมาด้วย ขณะที่เดินทางจากกรุงเทพฯ สู่บ้านเกิด ยังจำได้ วันนั้นเป็นวันที่ ๑๖ ตุลาคม รถออกจากหมอชิตประมาณสองทุ่มครึ่ง ฝนตกหนักและหนาวมากด้วย ช่วงเวลาที่รถเคลื่อนออกไปนั้น ผมคิดถึงพ่อ แม่ และน้องจับใจ ผมถือตัวใบนี้กลับบ้านด้วยแรงใจและความหวัง หลังจากได้รับแจ้งจากอาจารย์สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก ซึ่งท่านเป็นอาจารย์ที่ มศว ว่า นิสิตในโครงการฯ จะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครู ผมดีใจมาก ผมจะได้เป็นครู มีอนาคตที่มั่นคง แล้วก็อยู่เป็นหลักแหล่งเสียที...

ที่บ้านผมนั้นสมาชิกในครอบครัวของเราที่ผ่านมา ล้วนแต่เลี้ยงชีพด้วยการเพาะปลูกตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษเรื่อยมา จนถึงรุ่นพ่อและผม ตลอดเวลาที่ผ่านมาสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวเราค่อนข้างลำบาก ตอนเด็กๆ พ่อมักพาผมไปช่วยงานในสวนผักเป็นประจำ ทั้งที่ผมไม่ค่อยเต็มใจไปเท่าไรนัก แต่ก็จำใจ บ่อยครั้งที่ผมถูกพ่อตี เพราะผมมักแอบหนีกลับมาเล่นที่บ้าน

ตอนหลังเมื่อผมโตขึ้น ในขณะที่พ่อและแม่เริ่มแก่ตัวลง ผมจึงช่วยงานพ่ออย่างเต็มที่ สงสารมากที่สุดคือ แม่ แม่ทำงานหนักเหมือนดังเป็นชายออกสามศอกมาหลายสิบปี

ผมแอบฝันเอาไว้ว่า... เมื่อผมโตขึ้นผมจะหางานดีๆ ทำ เพื่อให้ครอบครัวเราสบายขึ้น กลับบ้านคราวนี้ พ่อกับแม่คงจะดีใจ เพราะบ้านเรายังไม่มีลูกคนไหน

ได้รับราชการ

ย้อนกลับไปหลังจากที่เรียนจบปริญญาตรีสายครูวิทยาศาสตร์จาก มศว ในเดือนมีนาคมปีนั้น ผมกลับบ้านทันที เพราะยังไม่มีงานทำ และใกล้จะถึงเทศกาลสงกรานต์ หัวใจชีวิตในตอนนั้นเป็นช่วงที่ยังมีเงิน งามๆ กับชีวิตอยู่ ไม่มีหลักยึด สับสน ผมงงๆ อยู่ อย่างนั้นจนกระทั่งสงกรานต์ผ่านไป จึงเริ่มหาอะไรทำ โดยได้รับคำแนะนำจากคุณครูหลายๆ ท่านว่า ให้ส่งประวัติและใบสมัครไปที่โรงเรียนต่างๆ เพื่อเขากำลังขาดครู และอาจจ้างเราเข้าทำงาน ก็ได้เหมือนกันจะได้ทำงานใกล้บ้าน

แต่แล้วสองสัปดาห์ผ่านไป ผมเริ่มเข้าใจว่า โรงเรียนแถบบ้านเราขาดครูก็จริงอยู่ แต่ไม่มีอัตราว่างให้ครูใหม่ และไม่มีเงินจ้างครูช่วยสอน

ความหวังจบลง ผมไม่รู้จะไปทำอะไร ที่บ้านไม่มีงานให้ทำ ก็เลยช่วยพ่อทำสวน ผักอยู่พักหนึ่ง ก็สนุกดี แดดร้อนและเหนื่อยมากๆ

โชคดี เพื่อนที่กรุงเทพฯ โทรมา บอกให้ไปสมัครที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ที่นั่นเขาอยากได้ครูอัตราจ้างไปช่วยสอน ผมก็เลยลองดู เสียงเข้ากรุงเทพฯ อีกครั้งด้วยความหวังว่าจะมีงานทำ โชคดีอีกเช่นกันที่ผมสอบผ่าน และเริ่มเป็นครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่นั่นในเดือนพฤษภาคมปีเดียวกัน

สนุก มันยุ่งๆ ดี ด้วยความที่ที่บ้านไม่ค่อยมีเงินมากมายนัก ช่วงช่วงนั้นจึงค่อนข้างลำบาก เพราะไม่มีเงิน เงินเดือนก็ยังไม่ได้ ผมมักเกรงใจพ่อจึงไม่ขอเงินพ่อดีๆ ทำให้เดือนนั้นมีตัวติดตัวอยู่น้อยมาก แต่เรื่องกินอยู่ก็ไม่ลำบากมากนักเพราะอยู่แถวหน้าราม ะ มีของกินของใช้ให้เลือกเยอะ

พอเงินเดือนออก ก็เริ่มดีขึ้น แม้เงินเดือนไม่เท่าไหร่ แต่ผมใช้เงินที่ได้

อย่างกระเป๋ยดกระเสี๋ย จึงพอมีเงินเหลือเก็บอยู่บ้าง ผมสนุกอยู่ที่เมืองกรุงได้พักใหญ่ กระทั่งปลายเดือนกันยายน จึงลาออก และกลับคืนถิ่นบ้านเกิดเพื่อมาเป็นครู โดยเวลาหกเดือนในเมืองหลวงนั้นยาวนานราวกับว่าจากบ้านมาเป็นแรมปี...

ท่ามกลางเปลวแดดในบ่ายวันหนึ่งของต้นเดือนธันวาคม ผมบิดคันเร่งผ่านโค้ง แล้วโค้งเลี้ยวตลอดทางบนถนนสาย ท่าวังผา - เชียงคำ เพื่อไปรายงานตัวที่โรงเรียนหลังจากได้รับเอกสารการรายงานตัวจากสำนักงานเขตฯแล้ว โรงเรียนที่ผมเลือกเป็นโรงเรียนเล็กๆในอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน โรงเรียนนี้อยู่ห่างจากบ้านไปเกือบสี่สิบกิโลเมตร ซึ่งก็ถือว่าไกลบ้านมากที่สุดที่พอจะเลือกได้ ชาวบ้านแถบนี้ส่วนมากเป็นชนเผ่าต่างๆ เช่น ม้ง เมี่ยน ถิ่น ขมุ ไทลื้อ ก่อ ชีวัดและความเป็นอยู่ที่นี้ไม่ลำบากอะไรมากมายนัก เจียบสงบ ผมจึงเลือกที่จะเริ่มชีวิตความเป็นครูครั้งแรกที่นี่

หลังจากเริ่มทำงานจริงจังในปลายเดือนธันวาคม ผมเริ่มมองเห็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นและมีโอกาสได้เห็นแบบอย่างของครูที่ดี ครูทุกคนต้องทำงานกันอย่างหนัก เพื่อแก้ไขปัญหาดังๆ ส่งเสริม และช่วยเหลือเด็กทุกคนอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ราวกับว่าเด็กๆทุกคนเป็นลูกของพวกเขาเอง

ปัญหาเดียวที่แก้ไขไม่ได้คือ ภูมิประเทศที่เป็นเขาสูงและบ้านของเด็กๆอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก แม้จะมีหอพักสำหรับนักเรียน แต่ก็พอแก้ไขได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ครูหลายๆคนบอกกับผมว่า ในฐานะครูเรายังมีงานต้องทำอีกมากมายเพื่อให้ท้องถิ่นที่เราอยู่ดีกว่าทุกวันนี้

หลายครั้งที่ผมดูข่าวในพระราชสำนัก ทุกครั้งที่ผมเห็นเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินทุกพระองค์เสด็จไปยังโรงเรียนต่างๆ ในท้องถื่นห่างไกลแล้ว ผมรู้สึกตื่นตันใจเป็นอย่างยิ่ง

นายวรชัย สุธงไชย ครูของเด็กๆ ชาวไทยภูเขา
 ณ มุมหนึ่งของแผ่นดินถิ่นเกิด

ที่ได้เห็นภาพอันงดงามเช่นนี้ มีเด็กจำนวนมากที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ได้รับทุนการศึกษา มีอาหารกลางวันรับประทาน

ภาพเหล่านี้ ยิ่งทำให้ผมปลื้มใจ มีกำลังใจ รัก และศรัทธาในการเป็นครู ถอยหลังกลับไปถึงตอนที่ยังเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ทุกท่านพร่ำสอนพวกเราที่เป็นนิสิตในโครงการฯเสมอๆว่า

อย่าลืมบ้านเกิด

อย่าทิ้งบ้านเกิด

เพราะที่นั่นให้ชีวิตเรามา

เราจึงควรแสดงความขอบคุณต่อแผ่นดินถิ่นเกิด ด้วยการกลับมาพัฒนาบ้านเกิดของเรา ตอนนี้อย่างไรก็ได้กลับมารับใช้ถิ่นเกิดแล้ว และจะอยู่ที่นั่นตลอดไป

ผมก็ลงหยิบกระดาดแผ่นนั้นขึ้นมา...

เด็กนักเรียนบ้านนาดอก สาขานาง จัดกิจกรรมการแสดง
ในวันส่งมอบห้องสมุดต้นแบบ

ความรู้สึกรวันแรกที่ฉันเป็นครู

วันแรกที่ฉันเดินเข้าไปในโรงเรียน พร้อมกับ แม่ ป้า และน้าอีกหนึ่งคน ก้าวแรกที่ฉันลงจากรถฉันตื่นเต้นมาก สายตาของเด็กนักเรียนแต่ละคนจ้องมาที่ฉันเป็นสายตาเดียวกันพร้อมกับกล่าวคำว่าสวัสดี

เด็กที่มีมารยาทดี ฉันทำตัวไม่ถูก ฉันได้แต่ยิ้มและรับไหว้ ฉันคิดว่านักเรียนคงตื่นเต้นไม่น้อยกว่าฉันเหมือนตอนฉันเป็นเด็ก พอทราบว่าครูใหม่จะมา ก็ตั้งหน้าตั้งตารอคอยอยากเห็น จากนั้นฉันก็เดินขึ้นตึกไปรายงานตัว ระหว่างทางฉันเจอชายผู้หนึ่ง เขาใส่เสื้อยีนเก่าๆ เอาเสื้อเข้าในกางเกง ยืนรอน้ำต้นไม้ ฉันก็ไม่ได้สนใจ รีบเดินขึ้นตึกไปยังห้องวิชาการ จากนั้นเค้าก็เชิญเข้าห้องผู้อำนวยการ

สักพักก็เชิญผู้อำนวยการเข้ามา ฉันก็แปลกใจ ที่คิดว่าคนที่ยืนรอน้ำต้นไม้เป็นภารโรงกลับเป็น ผอ. (อื...ฉันแอบหัวเราะอยู่ในใจ)

วันแรกที่สนามบาส ฯ ทุกเข้านักเรียนจะเข้าแถวเคารพธงชาติ วันนั้นผอ.ไม่อยู่ พอกิจกรรมหน้าแถวเสร็จ รองผู้อำนวยการก็ขึ้นพูด จากนั้นก็ให้ฉันแนะนำตัว มีอฉันเริ่มสั่น มันไม่รู้จะพูดอะไรกับเด็ก ๆ ทั้ง ๆ ที่รู้มาก่อนหน้านี้แล้วว่าจะต้องได้พูดหน้าแถวแนะนำตัว และฉันก็ฝึกพูดมาจากบ้านแล้วแต่มันก็ตื่นเต้นอยู่ดี เหมือนกับตอนที่ฉันไปฝึกสอนวันแรกที่ฉันเข้าห้องเรียน ครูพี่เลี้ยงให้แนะนำตัว ฉันพูดสวัสดีคะนักเรียน ครูชื่อ ฯ กลายเป็น ฯ เลย นักเรียนก็หัวเราะฉันก็บอกไปว่าครูตื่นเต้นที่ได้เจอกับนักเรียนก็เลยพูดผิด มีอฉันก็เริ่มสั่นครูพี่เลี้ยง(ผู้หญิง)ก็กุมมือฉันไว้สักพักฉันก็ปรับตัวได้

รองผู้อำนวยการได้แนะนำให้ฉันรู้จักกับครูที่โรงเรียน ครูที่มีคนในพื้นที่ไม่กี่คนที่เหลือมาจากต่างจังหวัด พี่ที่โรงเรียนต่างก็พูดกับฉันว่า โชคดีที่น้องได้มาทำงานใกล้

บ้าน ที่ต้องอยู่ต่างจังหวัดหลายปีกว่าจะได้กลับ

ฉันคิดในใจก็เพราะสมเด็จพระเทพฯ ทรงเมตตา ฉันจึงได้มีโอกาสกลับมาแผ่นดินเกิด ได้กลับมาดูแลพ่อแม่ ครูที่โรงเรียนเป็นกันเองฉันรู้สึกอบอุ่น ฉันได้บ้านพักหลังหนึ่งไม่ได้อยู่ในโรงเรียนแต่อยู่ติดรั้วโรงเรียนซึ่งเป็นบ้านของสถานีอนามัย เนื่องจากบ้านในโรงเรียนเต็ม ผอ.ก็เอาฉันมาฝากไว้ที่นี่ บ้านพักอันเงียบสงบ มีฉันพักอยู่คนเดียวตามถนนก็ไม่มีไฟไม่มีดไปหมด ฉันชอบอากาศในตอนเช้าและตอนกลางวันมันเงียบทำให้ฉันมีสมาธิทำงาน

แต่พอดวงอาทิตย์เริ่มลับขอบฟ้าฉันก็รู้สึกใจหาย กลัวสารพัด ฉันไหว้พระสวดมนต์ทุกคืน ฉันเริ่มชินกับการทำงานที่นี่ ชาวบ้านแถวนี้มีน้ำใจอภัยาคัยดี บางคนก็อายุราวๆกับแม่ฉัน เขาก็เรียกฉันว่าลูก บางวันก็มีนักเรียนเก็บผักมาให้ ช่างมีน้ำใจเหลือเกิน ที่นี่ไม่มีร้านอาหารเด็ก ๆ รู้ว่าฉันต้องทำกับข้าวทุกวันอาหารที่ฉันทำบ่อยก็คือมาмаกับไข่เจียวเพราะคิดเมนูไม่ออก

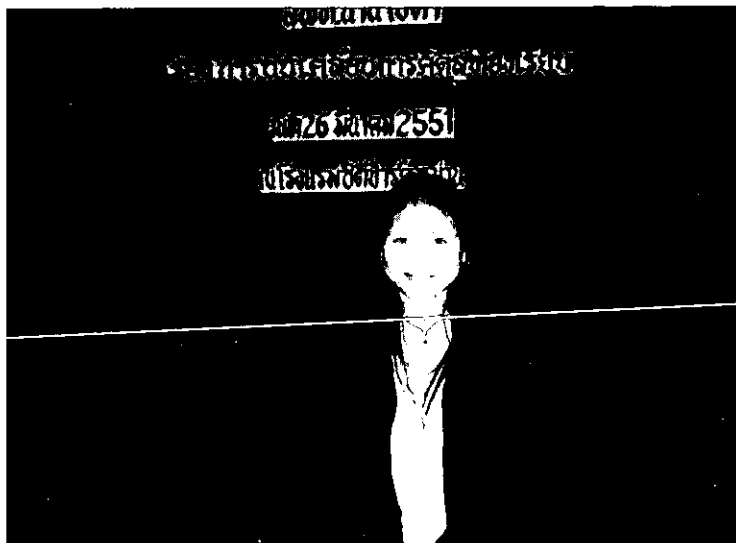
ฉันชอบเปิดไฟนอน ตอนดึกๆ มักจะมีคนไขมาเรียกหน้าบ้านซึ่งเป็นบ้านของสถานีอนามัยที่ฉันอาศัยพัก

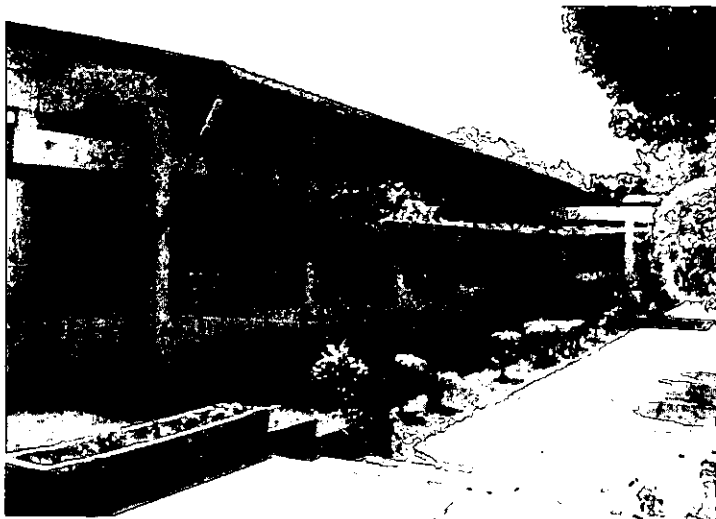
“หมอๆ”

ฉันก็บอกว่าหมอไม่อยู่แต่ ก็ไม่กล้าเปิดประตู คนไข้ก็ถามฉันว่าทำแผลได้ไหม

ฉันก็ตอบว่าฉันทำไม่เป็นฉันไม่ใช่หมอ ฉันก็โทรตามหมอมาให้ บางครั้งคนไข้ก็ปวดท้องมาเรียกฉันก็ไม่รู้จะทำไมก็เลยแบ่งยาแก้โรคกระเพาะให้กิน

ชาวบ้านแถวนี้ชอบมาหาหมอดอนกลางคืน เพราะกลางวันต้องไปทำงานไม่มีเวลามา และก็ชอบเรียกฉันเป็นหมอย่อย่อย เดียวนี้ฉันเริ่มปิดไฟนอนแล้ว เพราะมีพี่อายุเท่ากับแม่ฉัน ทำงานอยู่ อบต.มาอยู่ด้วย เขาเป็นคน อำเภอสันติสุขเพิ่งจะมาบรรจุใหม่ เขาทำอาหารเก่งมาก

โรงเรียนของฉันอยู่ห่างจากบ้านประมาณ 25 กิโลเมตร มีนักเรียนสองร้อยกว่าคน ครู 15 คน ครูวิทยาศาสตร์รวมทั้งฉันก็ 4 คน แต่ตอนนี้เหลือแค่ 3 คน คนหนึ่งเอกฟิสิกส์ อีกคนหนึ่งเอกชีววิทยา ฉันจบวิทยาศาสตร์ทั่วไปก็เลยได้สอนเคมี

ฉันต้องขับมอเตอร์ไซด์ไปโรงเรียน ซึ่งมีแต่ป่าเขา มีทางช่วงหนึ่งต้องไต่ขึ้น 3 กิโลเมตร และทางลง 3 กิโลเมตรติดต่อกันทางช่วงนี้จะชันมาก โดยเฉพาะช่วงลงต้องเปลี่ยนเป็นเกียร์ต่ำ น่ากลัวมาก...

ถนนแคบทั้งสองข้างทางมีแต่ต้นไม้ไม่มีบ้านคนเลย มองเห็นแต่เนินเขา บางช่วงก็มีใบไม้แห้งหล่นตามพื้นถนน บางครั้งก็เจองู กระจอก ฝูงนกบินข้ามฝั่งถนน

แต่ที่เจอบ่อยที่สุดคือฝูงวัว ควาย ชอบเดินอยู่ตามถนน บางทีก็เกือบเบรคไม่ทัน ข้างเดินเพลินไม่ดูรถเลย

บางวันฉันกลับจากบ้านมาโรงเรียนมีรถสวนทางมาสองสามคันเอง แต่มันก็ทำให้ฉันอุ่นใจขึ้นบ้าง

ถึงระยะทางจะลำบาก ฉันท่องไว้ในใจเสมอว่า

ยังมีเด็กหลายคนรออยู่

ฉันจะทำหน้าที่นี้ให้ดีที่สุดและฉันก็มีความสุขที่ได้ทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้

กว่าจะเป็นบัณฑิตคืนถิ่น

ข้าพเจ้า เป็นครูผู้ช่วย สังกัดโรงเรียนบ้านบ่อหยวก อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ซึ่งกว่าข้าพเจ้าจะมาอยู่ ณ จุดนี้ได้ ก็เนื่องมาจากพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระเมตตาแก่เยาวชนในจังหวัดน่าน ให้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับปริญญาตรี โดยได้รับทุนการศึกษา ตลอดจนสำเร็จการศึกษา และอยู่ในโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น

ก่อนที่จะเป็นบัณฑิตคืนถิ่นได้ ก็ต้องสอบแข่งขันกับเพื่อน ๆ ที่เก่งหลายโรงเรียนในจังหวัดน่าน คัดเลือกเหลือเพียง 50 คน เพื่อทำการทดสอบอีกครั้ง จนได้นักเรียนที่ผ่านเพียง 24 คน

นับว่าข้าพเจ้ามีโอกาสดีมากที่สุดที่เป็น 1 ใน 24 คน และได้มาเป็นนิสิตในโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมื่อได้มาเรียนในปีการศึกษาแรก ผลการเรียนไม่ดีนัก คิดว่าตัวเองคงเรียนไม่ไหวแน่ แต่พอนึกถึงพ่อแม่ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อน ๆ และที่สำคัญที่สุด นึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทำให้มีกำลังใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ขยันอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน ทำแบบฝึกหัด ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ

ในระหว่างที่เรียนก็ได้เข้าร่วมกิจกรรมหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ กิจกรรมเสริมสร้างปลูกฝังคุณลักษณะของความเป็นครู กิจกรรมเสริมสร้างบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และนอกจากนี้ในระหว่างปิดภาคเรียนของแต่ละปีการศึกษา ก็ได้เข้าร่วมโครงการหลายโครงการเช่น

การเข้าร่วมโครงการอบรมเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นการอบรมกับมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี ของอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร เป็นโครงการที่จัดให้ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตประจำวันแบบพอเพียง ได้เรียนรู้ถึงการทำเกษตรแบบพอเพียงตามแนวคิดปรัชญาพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การเข้าร่วมโครงการค่ายทักษะวิชาชีพวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ในโครงการหลวงจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งข้าพเจ้าได้ฝึกอยู่ที่โครงการหลวงอินทนนท์ ทำวิจัยเกี่ยวกับระบบ Pre-cooling ในโครงการหลวง ร่วมกับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

การเข้าร่วมโครงการสร้างเสริมประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ นิสิตโครงการบัณฑิตคืนถิ่น (ครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น) จังหวัดน่าน การฝึกประสบการณ์จะฝึกในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้ฝึกประสบการณ์ที่โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม ในการฝึกประสบการณ์ครั้งนี้ได้ประสบการณ์หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเสริมประสบการณ์วิชาชีพและปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นครูที่ดี การพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การสร้างเสริมและพัฒนาให้เกิดความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูวิทยาศาสตร์ และการสร้างเสริมบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2548 ข้าพเจ้าได้เข้าเฝ้ารับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา จังหวัดน่าน เป็นการเข้าเฝ้ารับเสด็จครั้งที่ 3 แต่เป็นครั้งแรกที่ได้เข้าเฝ้ารับเสด็จใกล้ชิดมาก ในวันนั้นรู้สึกตื่นเต้นมากจนน้ำตาไหล ไม่คิดว่าตัวเองจะได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดแบบนี้ และยิ่งพระองค์ทรงรับสั่งว่าไม่ต้องท้วง งานมีมากมาย ถ้าไม่มีหน่วยงานได้รับ ก็ให้รับเข้าไว้ในโครงการของพระองค์ ยิ่งทำให้ข้าพเจ้าปลาบปลื้มใจมากยิ่งขึ้น

และเมื่อจบหลักสูตรนี้มา บัณฑิตคืนถิ่น ครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น ก็ได้คืนถิ่นมาอยู่ที่จังหวัดน่าน ซึ่งข้าพเจ้าก็อยู่ที่โรงเรียนบ้านบ่อหยวก อำเภอป่อเกลือ จังหวัดน่าน ตอนแรกที่ขึ้นมาอำเภอป่อเกลือครั้งแรก ยอมรับว่า ท้อมาก ที่ต้องขึ้นมาอยู่ เพราะห่างจากบ้านข้าพเจ้าถึง 80 กิโลเมตร และสภาพพื้นที่ยังเป็นภูเขาสูงคดเคี้ยว ที่สำคัญการเดินทางค่อนข้างลำบาก

แต่พอถึงวันนี้ได้เห็นสภาพโรงเรียน เห็นนักเรียนที่เรียนก็ทำให้รู้สึกสงสารนักเรียน พวกเขามีโอกาสน้อยกว่าข้าพเจ้ามาก เพราะครอบครัวของนักเรียนแต่ละคนถือว่าค่อนข้างยากจน และบางครอบครัวถือว่ายากจนมากจากการที่ได้ไปเยี่ยมนักเรียนที่บ้าน

โรงเรียนบ้านบ่อหยวกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 เด็กนักเรียนส่วนมากเป็นชาวเขาเผ่าลัวะ มีนักเรียนจำนวน 352 คน มีครูจำนวน 18 คน ซึ่งจำนวนครูไม่เพียงพอแก่นักเรียน ทำให้บางที่ดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง และครูบางคนต้อง

บัณฑิตคืนถิ่นบุรีรา ภูคากับลูกศิษย์นักกีฬา

สอนหลายสาระการเรียนรู้ แต่ว่าครูทุกคนก็ไม่ท้อ สอนนักเรียนอย่างเต็มที่ พยายามหากิจกรรมการสอนใหม่ ๆ และน่าสนใจให้นักเรียนได้เรียน ข้าพเจ้าได้เห็นแบบอย่างจากครูที่โรงเรียน ที่ปฏิบัติกับนักเรียนแล้วรู้สึกว่า ตัวเองก็ต้องทำได้และทำให้ดีเหมือนกัน จะสอนให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม ใช้ชีวิตกับคนอื่นในสังคมได้โดยไม่ทำความเดือดร้อนให้กับสังคม

ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นโอกาสดีแล้วที่ได้ขึ้นมาอยู่ที่อำเภอบ่อเกลือ เพราะอย่างน้อยโรงเรียนนี้ก็มีครูเพิ่มอีกคนมาช่วยสอน ให้นักเรียนได้เรียน และรู้สึกว่า ระยะทางที่ข้าพเจ้าเดินทางมาไม่ใช่ปัญหาอุปสรรคอีกแล้ว

กลับทำให้ข้าพเจ้าเข้มแข็งขึ้น กล้าที่จะคิด กล้าที่จะทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น และจะทำงานในการสอนให้ดีที่สุด เพื่อตอบแทนคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

"ขอบคุณครับ! ที่บริจาคชุดนักเรียนชุดใหม่ให้พวกผม"

ประสบการณ์แห่งชีวิต

13 ธันวาคม 2550 เป็นวันแรกของการเริ่มต้นอาชีพครูอย่างเต็มตัวของข้าพเจ้า โรงเรียนที่ข้าพเจ้ามีโอกาสเข้ามาทำงานนี้ คือโรงเรียนมัธยมพระราชทานเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน โรงเรียนแห่งนี้ อยู่ห่างจากอำเภอเมืองน่านประมาณ 150 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนภูเขาสูง เส้นทางที่ใช้เดินทางเป็นเขาสูงชัน และคดโค้ง

เด็กที่เข้ามาเรียนที่โรงเรียนนี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กด้อยโอกาสในทุกๆ ด้าน และเป็นเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านภาษา การแต่งกายและวัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิด เพราะเด็กเหล่านี้มาจากหลายชนเผ่า ได้แก่ เผ่าลื้อ เผ่ามู เผ่าลัวะ เผ่ามี่ยน และคนเมือง

จำได้ว่าวันแรกที่เข้ามาสอนโรงเรียนนี้ได้รับการต้อนรับที่อบอุ่นมากจากทั้งเพื่อนครู และนักเรียน ทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขและมีกำลังใจในการทำงานให้โรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ

การที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้ามาสอนในโรงเรียนที่อยู่ไกลและทุรกันดาร และมีเด็กนักเรียนที่มีโอกาสทางการศึกษาด้อยกว่าเด็กในเมืองหรือเด็กบนพื้นราบ นับว่าเป็นโชคดีของข้าพเจ้า ถึงแม้จะมีใครหลายคนบอกว่าโชคร้ายมากกว่า

แต่ในความคิดของข้าพเจ้า การที่ตัวข้าพเจ้าเป็นครูเพื่งจบการศึกษาได้ไม่นานแล้วเข้ามาทำงานในโรงเรียนที่ทุรกันดารนั้นถือเป็นประสบการณ์ที่ยิ่งใหญ่

ไม่ว่าจะเป็นการฝึกความอดทนในการเดินทางตามทางสูงชันคดเคี้ยวอันยากลำบากโดยเฉพาะวันที่ฝนตกเพื่อมาสอน อดทนใช้ชีวิตท่ามกลางป่าเขาที่เงียบสงบโดยเฉพาะยามค่ำคืน อดทนต่อความหนาวเหน็บในฤดูหนาว แต่ก็ไม่ได้ทำให้ข้าพเจ้าท้อใจ

เพราะที่นี้ข้าพเจ้าได้รับความอบอุ่นและมีมิตรภาพความมีน้ำใจที่ดีจากเพื่อนครู และนักเรียนมาก

เป็นที่ทราบกันดีว่าโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร จะเป็นที่เริ่มต้นของคนที่เข้ามาบรรจรับราชการครู ฉะนั้นครูในโรงเรียนเหล่านี้ก็จะเป็นครูที่จบใหม่ อายุยังน้อย ๆ และมีวัยใกล้เคียงกัน โรงเรียนที่ข้าพเจ้าสอนก็เช่นกันก็จะมีเพื่อนครูที่มีวัยใกล้เคียงกับข้าพเจ้า ทำให้มีความคิดและวิสัยทัศน์ที่ใกล้เคียงกัน และเนื่องจากแต่ละคนก็ต้องพักอยู่บ้านพักครูและส่วนใหญ่ยังไม่มีครอบครัว ทำให้มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันมาก เช่น การเล่นกีฬาร่วมกัน การทำอาหารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ทำให้ตัวข้าพเจ้าได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ เพิ่มขึ้น เช่น จากที่เล่นเปตองไม่เป็นเลยก็เล่นเป็นที่นี้ โดยมีเพื่อนครูคอยช่วยสอน จากการที่เป็นคนร้องเพลงไม่ค่อยเป็น ก็ได้โรงเรียนแห่งนี้ เป็นสนามฝึกปรี

และประสบการณ์ที่สำคัญที่สุดในการใช้ชีวิตบนที่สูงแห่งนี้ก็คือ การได้มาสอนเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา เด็กเหล่านี้บางคนสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ ถึงแม้จะไม่เทียบเท่าเด็กในเมืองใหญ่ แต่พวกเขาก็มีความพยายาม ตัวข้าพเจ้าก็ต้องมีการปรับวิธีการสอนให้มีความเหมาะสมกับเด็กเหล่านี้ จากที่เคยสอนเด็กในเมืองกรุง ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้เร็ว กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ ซึ่งมีความแตกต่างจากเด็กที่ข้าพเจ้าสอนมาก เด็กที่นี้จะไม่กล้าพูด กล้าคิด กล้าทำ และเรียนรู้ได้ช้า ข้าพเจ้าก็ต้องพยายามหาวิธีให้เด็กเหล่านี้เข้าใจให้ได้ เนื่องจากตัวข้าพเจ้าเองสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งบางครั้งต้องมีการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สูตรและการคิดคำนวณ จะพบว่าเด็กนักเรียนส่วนใหญ่คิดเลขไม่ได้ บวก ลบ คูณ หาร ตัวเลขไม่ได้ ท่องสูตรคูณไม่ได้ บางคนเขียนหนังสือไม่ได้ บางคนเขียนหนังสือผิด

บางคนมีพัฒนาการช้ากว่าเด็กในวัยเดียวกัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ข้าพเจ้าก็พยายามแก้ไข เช่น จากที่เคยสอนบวก ลบ คูณ หาร เลขจำนวนมาก เช่น 30, 50, 80 ก็เปลี่ยนเป็นเลข 2, 4, 8 แทน หรือในบางครั้งนักเรียนบางห้องทำไม่ได้จริงๆ ตัวข้าพเจ้าเอง

ก็ต้องมาเริ่มสอนวิธีการบวก ลบ คูณ หารตัวเลข ให้เด็กเหล่านี้ก่อน ซึ่งวิธีการเหล่านี้ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น และเมื่อเด็กสามารถทำได้ก็จะเกิดความภูมิใจในตนเอง และมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และตัวของข้าพเจ้าเองนั้นก็ตั้งใจที่สามารถช่วยเด็กเหล่านี้ให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ ถึงแม้จะต้องใช้ความพยายามและความอดทนมากขึ้นกว่าเดิมอีกหลายเท่าตัว แต่ก็นับว่าคุ้มค่าเพราะรางวัลที่ได้มาคือรอยยิ้มและแววตาที่สดใสเข้าใจในสิ่งที่ตัวข้าพเจ้าสอน ไม่ใช่แววตามึนงงไม่เข้าใจอะไรเลย อย่างน้อยสิ่งที่ข้าพเจ้าได้ทำอาจจะมีความหมายน้อยนิด แต่ข้าพเจ้าก็ภูมิใจเพราะได้ช่วยให้เด็กเหล่านี้ได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็ย่อมหมายถึงการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กน้อยเหล่านี้ให้ดีขึ้นในอนาคตอีกด้วย

ทุกวันนี้ข้าพเจ้ามีความสุขและภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาทำงานที่โรงเรียนมัธยมพระราชทานเฉลิมพระเกียรติแห่งนี้ โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่โครงการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งก็นับเป็นการตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ที่ทรงพระเมตตาพระราชทานทุนการศึกษาแก่ข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้าได้เป็นครูและได้นำความรู้มาพัฒนาเด็กในจังหวัดน่านบ้านเกิดของข้าพเจ้า

ประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้พบเจอมากกว่าที่เขียนลงในกระดาษแผ่นนี้ แต่ข้าพเจ้าอยากให้คนที่อยากเริ่มต้นมาเป็นครูทุกคน ได้มาสัมผัส ได้มารับรู้ประสบการณ์อันมีค่าเหล่านี้ก่อน จะทำให้ตัวเราแข็งแกร่งพร้อมที่จะสู้ทุกปัญหาที่เข้ามาได้อย่างเต็มความสามารถ

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าอยากให้กำลังใจกับเพื่อนครูทุกคนที่ได้รับโอกาสหรือมีโอกาสได้สอนโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารอย่าท้อถอย จงสู้ต่อไป จงคิดเสมอว่า เราได้รับประสบการณ์อันมีค่าแล้วที่ได้มาเป็นครู และทำให้เด็กและเยาวชนของชาติได้รับความรู้เพื่อพัฒนาชาติของเราต่อไป...

ทำไมฉันถึงตัดสินใจเรียนครู

แม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมาหลายปี แต่ก็ยังจำได้แม่นยำว่าขณะที่เรียนหนังสือในระดับชั้นประถมนั้น เคยมีครูคนหนึ่งถามฉันว่า

“โตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร”

ทันทีที่ฉันคิดได้ก็ตอบไปว่า

“โตขึ้นหนูอยากเป็นครูค่ะ”

ซึ่งในเวลานั้นก็ไม่ได้คิดลึกซึ้งอะไรมาก คงเป็นเพราะว่าเวลานั้นฉันยังเด็กอยู่ และกลุ่มคนที่ฉันรู้จักก็มีแค่ครูและพ่อ-แม่ ซึ่งก็ประกอบอาชีพค้าขาย ดังนั้นอาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่ฉันใฝ่ฝันอยากเป็น ในยามว่างฉันมีกิจกรรมหนึ่งที่ฉันและเพื่อนๆชอบกระทำคือ เล่นแสดงบทบาทสมมติ และหาปัญหา โดยที่ฉันจะอาสาเป็นครูและให้เพื่อนๆเป็นนักเรียน ช่วงเวลาในวัยเด็กเป็นช่วงเวลาหนึ่งที่มีความสุขและสนุกในชีวิต ถ้าเรารู้สึกประทับใจกับสิ่งไหนก็มักจะนำสิ่งนั้นมาเป็นตัวกระตุ้นและแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

จนกระทั่งโตขึ้นเรียนในระดับมัธยมศึกษา ย้ายโรงเรียน จากเดิมที่โรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน พอเรียนในระดับมัธยมต้องตื่นนอนแต่เช้าประมาณ ๕ โมงเพื่อนั่งรถไปเรียนในเมือง ทำให้ฉันเจอกับสังคมที่กว้างขึ้น มีเพื่อนใหม่ มีครูคนใหม่ และโรงเรียนที่ใหญ่กว่าเดิมมาก แต่ความคิดที่จะเป็นครูของฉันก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง ฉันพยายามมุ่งมั่นตั้งใจเรียนเพื่อให้ได้เกรดในระดับที่ดี จนกระทั่งฉันได้รับทุนนักเรียนเรียนดีและมีความประพฤติดีของโรงเรียน

พอเรียนในระดับมัธยมปลายฉันก็ได้ย้ายโรงเรียนอีกครั้งโดยที่ย้ายมาเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงระดับจังหวัดซึ่งในอดีตนั้นเป็นโรงเรียนหญิงล้วนระดับจังหวัด ตอน

นั่นฉันเริ่มไม่แน่ใจในตัวเองว่า อนาคตฉันจะเป็นอะไรดี แต่ก็ตั้งใจเรียนอย่างต่อเนื่อง

พอฉันเรียนชั้น ม.5 ฉันคิดว่าอยากเป็นนักวิจัย อยากทำงานในห้องแล็บอยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ และความคิดที่จะเป็นครูก็ยังคงคิดอยู่เหมือนเดิมเพียงแต่คิดว่า “ถ้าเป็นครูอยู่กับนักเรียนตลอดเวลา และชีวิตตั้งแต่เลิกจนโตของฉันจะต้องมาอยู่ในโรงเรียนตลอดคงจะน่าเบื่อ”

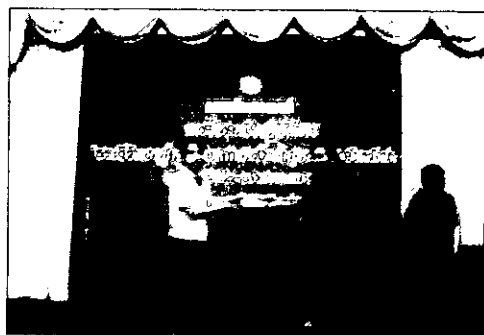
พอเรียนอยู่ชั้น ม.6 เป็นช่วงเวลาที่ทุกคนจะต้องอ่านหนังสือท่องตำราอย่างหนัก เพื่อที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่ตนเองใฝ่ฝันให้ได้ ตอนนั้นฉันไม่รู้หรอกว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ตรงไหนของประเทศ เพราะไม่เคยมีชื่อมหาวิทยาลัยแห่งนี้ในความคิดเลย เพราะฉันคิดว่าฉันจะต้องเข้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้ได้ แต่พอมีโครงการสอบตรง (โครงการบัณฑิตคืนถิ่น ครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น) ซึ่งตอนนั้นฉันก็ไม่ได้ใส่ใจอะไรมาก คิดว่าถ้ามีโครงการอะไรมาก็จะสอบๆ ไป ฉันไปสมัครวันสุดท้ายที่รับสมัคร พอถึงวันประกาศผลสอบเป็นวันที่ฉันรู้สึกตื่นเต้นที่สุด รอลุ้นผล ซึ่งผลปรากฏว่าฉันสอบได้ ถึงตอนนี้ฉันก็เตรียมพร้อมที่จะเรียนครู

พอมาถึงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ต้อนรับนิสิตใหม่ ได้อยู่ในบรรยากาศที่อบอุ่น และพอฉันได้รู้ว่ามีมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ในอดีตนั้นเป็นโรงเรียนฝึกหัดวิชาชีพครูชั้นสูงและเป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงทางด้านการผลิตครูมากที่สุดของไทย ทำให้ฉันภาคภูมิใจในตัวเองมากที่ได้เข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาแห่งนี้และมีความภาคภูมิใจในความเป็นครู

ถึงวันนี้คือ เวลาที่ฉันสำเร็จการศึกษามาเป็นครูอย่างเต็มภาคภูมิ ได้กลับมาพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง ฉันคิดว่าฉันโชคดีที่สุดที่ได้เป็นนิสิตในโครงการครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น และรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณขององค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาในพื้นที่จังหวัดน่านและความ

นางสาววรรณิ วุฒิ กับงานวันครูที่โรงเรียนนาหมื่นพิทยาคม

หวังโยที่พระองค์ทรงมอบให้พลกนิกร ถ้าหากไม่มีโอกาสที่ผู้มีพระคุณหยิบยื่นให้ ฉัน คงไม่มีวันนี้ได้

ทุกวันนี้ฉันบอกกับตัวเองเสมอว่า

“ฉันจะตั้งใจทำงานให้เต็มความสามารถ เพื่อให้สมกับที่ฉันได้รับโอกาสอัน ดีนี้ และเพื่อช่วยพัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความรู้ เพื่อที่จะได้เป็นอีกแรงหนึ่งที่จะช่วย พัฒนาประเทศชาติต่อไป”

บ.

บ.

บ.

อิสระ... ในรั้วฯ

“แน่จริงฆ่าหมูให้ตายเลยสิ ภูไม่กลัวมึงหรือ” เด็กสาวแผดเสียงแหลมปนสะอื้น ร้องไห้จนตัวโยน เช็ดหน้ามองผู้เป็นพ่อที่นั่งข้างตนด้วยสายตาท้อทลาย

“ผมว่าทุกคนอยู่ในอาการสงบ แล้วก็ใจเย็นๆ กันก่อนได้ไหมครับ ผมจะสอบปากคำเด็กต่อ” เสียงผู้กองทำลายบรรยากาศอันแสนขุมนที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อสักครู่ ภาพชายวัยกลางคนที่กระโดดเข้าไปบีบคอลูกสาวด้วยอาการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ทำให้หลายคนในที่นั่งนั้นพยายามเข้าไปดึงตัวพ่อออกมา หากปล่อยไว้แบบนี้เด็กสาวคงจะตาย

หมายเหตุจากใจ

“ข้าพเจ้าคิดว่าการเป็นครูที่ดีทำได้ไม่ยากที่จะสั่งสอนลูกศิษย์ของตนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม สิ่งแรกที่ข้าพเจ้าจำได้ว่า การที่จะทำให้เด็กมีความสุขต่อการเรียน การทำงานต่างๆ อย่างมีความสุขของเขานั้น เราต้องมองตัวเขาก่อนว่า เขาคิดยังไง นิัยเป็นอย่างไร เขามีความสนใจในด้านไหน เราต้องดูเขาให้เหมือนกับลูกของเรา ให้ความรักแก่เขา”

เรื่องที่ข้าพเจ้านำมาเล่าในครั้งนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่ข้าพเจ้าสอนอยู่นั้นเป็นโรงเรียนประจำ เด็กที่มาเรียนมาจากต่างที่ต่างถิ่นมากมาย ทั่วทุกอำเภอในจังหวัด บางคนมาจากครอบครัวที่มีปัญหา บางคนมาจากครอบครัวที่ยากจนมากถึงมากเป็นพิเศษ บางกลุ่มเป็นชาวเขา

แน่นอนเมื่อคนเราไม่รู้จักกันมาอยู่ร่วมกันก็ย่อมเกิดปัญหาเป็นธรรมดา เพียงแต่ว่าใครที่จะเป็นคนมาช่วยเสริมเติมเต็มให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น เหมือนกับที่เขาได้รับจากครอบครัวของเขาเอง...

คามือเป็นแน่ ถ้าเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่ฉัน ซึ่งนั่งอยู่ในห้องสอบปากคำ นานราวชั่วโมง คงไม่มีใครคิดว่านี้คือการกระทำของผู้เป็นพ่อที่แสดงออกกับลูกสาว

“กูฆ่ามึงแน่ มึงไม่ต้องมาทำ กูจะฆ่ามึงให้ตายเลยคอยดู” ผู้เป็นพ่อทำท่าจะก้าวเข้ามาหาลูกสาวอีกครั้ง แต่ชักกว่าแขนผู้เป็นแม่ที่ลุกขึ้นมารั้งตัวสามีเอาไว้ก่อน บรรยาการในห้องเริ่มจะวุ่นวายอีกครั้ง

“ผมว่าพ่อดีกลงไปข้างล่างก่อนนะครับ ไม่อย่างนั้นเรื่องก็ไม่จบสักที” เสียงนายตำรวจดังขึ้น คราวนี้ได้ผล ผู้เป็นพ่อยอมเดินลงไปชั้นล่างของโรงพักโดยดี แต่เสียงตะโกนขู่ก็ยังคงดังมาเป็นระยะๆ

“ใครก็ได้ลงไปดูมันหน่อยไป กลับมันกลับไปเอาปืน เดียวก็ได้ตายกันหมดหรอก” แม่ของเด็กหันไปบอกญาติที่นั่งอยู่ข้างๆ ทำทิวตกกังวล ดูจากแววตาทำทางแล้วนางคงจะกลัวจริงๆ ทำให้ฉันนึกไปถึงครั้งที่เด็กสาวเล่าเรื่องพ่อกับแม่ของแกให้ฟัง

“ทะเลาะกันเป็นประจำแหละครู ส่วนมากก็เรื่องของหนูนั่นแหละ แม่หนูเขาจะปกป้องหนูตลอดเวลาทำอะไรผิด พ่อเคยซ้อมแม่หนูจนฟุบเพราะเข้าข้างหนู หนูถึงไม่ค่อยอยากอยู่บ้าน หนูแข็ง แต่พ่อน้าของหนูเขาใจดีนะ ดีมากๆ เขาดีกับหนูมากกว่าลูกชายเขาซะอีก หนูอยากได้อะไรเขาก็ซื้อให้นะครู”

เด็กสาวเล่าถึงความดีในตัวสามีเก่าของมารดา ดูเด็กสาวจะรู้สึกดีกับชายผู้นั้นมากกว่าคนเป็นพ่อแท้ๆ เสียอีก จากที่ได้ฟังทำให้ฉันสงสัยว่า พฤติกรรมของผู้เป็นพ่อบวกกับความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แตกร้าวน่าจะเป็นปมปัญหาที่สะสมอยู่ในใจเด็กสาวตลอดเวลาที่ผ่านมา

ฉันลุกไปนั่งเก้าอี้ข้างๆ เด็กสาว แทนพ่อของเด็กซึ่งนั่งอยู่ก่อนหน้านี้ เอื้อมมือไปกุมมือของแกไว้ และรู้สึกว่ามีอันนี้บีบตอบฉันกลับมาเบาๆ ในเวลานี้คงมีแต่ฉันที่แกไวใจที่สุด

“ไหนหนูลองเล่าให้ผู้กองฟังซิ ว่าทำไมถึงได้หนีออกจากโรงเรียน มีอะไรติด
ใจหนูพูดออกมาได้เลย” ผู้กองเอ่ยถามด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน แต่เด็กสาวก็ยังคงนั่งนิ่ง
ก้มหน้าลงมองที่พื้น

“หนูพูดออกมาเถอะ คุณครูของหนูก็อยู่ที่นี้ตั้งหลายคน เราจะได้หาทางช่วย
หนูล่ะ”

“หนูไม่อยากเรียน หนูเบื่อกฎระเบียบของโรงเรียน มันเยอะเกินไป เพื่อที่ต้อง
ตื่นแต่เช้าทุกวัน แล้วยังต้องวิ่งออกกำลังกาย พอไปเรียนหนังสือหนูก็ง่วงนอน เรียนไม่
รู้เรื่อง” เด็กสาวระบายความอัดอั้นตันใจออกมา เริ่มร้องไห้อีกครั้ง

ฉันทอมองสองมือที่จิกลงไปบนกางเกงยีนส์ทรงเดปส์ไคล์แฟชั่นเด็กแนว ซึ่ง
ผู้ผลิตตั้งใจทำเนื้อผ้าให้ขาดเป็นรูแนวขวางไขว้ช่วงต้นขา นึกตำหนิอยู่ในใจ กับเล็บที่
ไวยาวนั้น ซึ่งฉันได้พยายามกล่อมให้แกัดตั้งแต่วันเปิดเรียนแต่ก็ไม่เป็นผล

“หนูไม่ได้อยากจะมาเรียนที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่แรกแล้ว พ่อฉันแหละเป็นคนบังคับ
ให้หนูมา หนูไม่อยากอยู่ จะลาออกก็ไม่ให้หนูออก” แม่เด็กสาวหันมาสบตาฉัน ก็ไม่แน
ใจว่านางจะเข้าใจปัญหาตรงหน้านี้ตรงกันกับฉันหรือเปล่า

“แล้วมีอะไรอีก นอกจากเรื่องนี้ ไหนบอกผู้กองซิ” คราวนี้แค้นยิ่งเจ็บ จนผู้
กองหันมาบอกให้ฉันเป็นคนถามลูกศิษย์เสียเอง เด็กสาวเริ่มระบายความในใจออกมา
อีกครั้ง คราวนี้เสียงเริ่มแข็งขึ้น

“ไม่มีอะไรหรอกค่ะ ไม่ใช่เรื่องที่หนูถูกข่มขืน อย่างอื่นหนูมีความสุขดี แต่หนู
เกลียดครู...”

เด็กสาวเอ่ยชื่ออาจารย์ฝ่ายปกครองท่านหนึ่ง ซึ่งก่อนหน้านั้นฉันก็ได้รับฟังจาก
ปากของแถมบ้างแล้ว แต่ด้วยพอจะรู้นิสัยของลูกศิษย์ ก็เลยคิดว่าเป็นเรื่องปกติของ
เด็กนักเรียนที่ประพฤติตนผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนก็มักจะไม่ค่อยลงรอยกับอาจารย์

ฝ่ายปกครอง จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เด็กอาจจะยกเรื่องนี้มาเป็นข้ออ้าง และทุกครั้งที่ฉันเรียกมาอบรมเป็นการส่วนตัวในฐานะครูประจำเรียนนอนที่ได้รับรายงานพฤติกรรมต่างๆของเด็กสาวจากอาจารย์ที่ปรึกษา หรือไม่ก็อาจารย์ฝ่ายปกครอง ตั้งแต่เรื่องที่แกไม่ยอมไปเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่ยอมเข้าห้องเรียน หรือแม้แต่เรื่องแอบหลับในห้องเรียน จนมาถึงเรื่องสุดท้ายที่แกเป็นหัวใจขวนเพื่อนรุ่นน้องร่วมเรียนนอนแอบหนีออกนอกบริเวณโรงเรียนในกลางดึกวันศุกร์ และได้พากันไปค้างคืนกันที่บ้านเพื่อนรุ่นพี่ผู้ชาย ซึ่งฉันเองก็เพิ่งจะรู้ข้อมูลจากเพื่อนรุ่นน้องของแกเมื่อตอนเกิดเรื่องว่าทั้งสองคนได้คบหากันเป็นแฟนตั้งแต่ช่วงปิดภาคเรียนที่ผ่านมา กว่าที่ทางโรงเรียนจะตามหาตัวเด็กทั้งสองคนพบก็ปาเข้าไปเกือบสองทุ่ม และกว่าจะพาตัวคนที่มาโรงพักได้ก็ต้องเกลี้ยกล่อมเป็นนานสองนาน

สอบปากคำเด็กเรียบร้อยแล้ว ทางตำรวจให้ความเห็นว่า เด็กควรจะกลับไปโรงเรียนพร้อมครู แต่เด็กสาวอึดออดยืนยันจะกลับไปบ้านของเพื่อนชายท่าเดียว โดยอ้างว่าเป็นที่ที่แกอยู่แล้วสบายใจ แต่สุดท้ายก็ต้องยอมกลับโรงเรียนพร้อมครูด้วยเหตุผลที่ว่าจะเป็นการปลอดภัยต่อตัวแกมากที่สุด

ฉันพาเด็กสาวเข้ามานอนในห้องพัก คินนั้นทั้งคินฉันพยายามบังคับตัวเองไม่ให้หลับ ด้วยกลัวว่าแกจะคิดสั้น หรือไม่ก็แอบหนีออกไปนอกโรงเรียนอีก เราสองคนนอนนิ่ง ฉันเองก็ไม่อยากจะพูดถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในเวลานั้น เราเฝ้ายกันอยู่นานแล้วเด็กสาวก็เริ่มร้องไห้

“ครูคะ...หนูขอโทษ หนูก็ไม่ได้อยากจะให้มันเป็นแบบนี้ แต่หนูอยู่ที่นี้แล้วมันไม่มีความสุข ที่แรกคินนี้หนูคิดว่าจะไม่กลับมาโรงเรียนแล้วด้วยซ้ำ จะได้ไล่หนูออกซะที แต่หนูสงสารครู”

ฉันเชื่อว่าคำพูดนี้คงจะออกมาจากใจแท้จริง ๆ จำได้ตอนที่ฉันกับญาติของเด็กสาวไปตามตัวแกที่บ้านของเพื่อนชาย เด็กสาวไม่ยอมออกมาจากบ้านขังตัวอยู่ในห้องนอน

แม้แต่เจ้าของบ้านไปเคาะประตูเรียก ก็ไม่ยอมเปิดออกมา ฉันเป็นคนสุดท้ายที่ขึ้นไปหา พยายามพูดจาเกลี้ยกล่อมให้ไปโรงพักพร้อมกัน

“หนูไม่ไป ให้ตายยังงี้ก็ไม่กลับ ใครจะเป็นห่วงก็ช่างเค้าสิ” เด็กสาวยังยืนยัน คำเดิมอยู่นานจนฉันอ่อนใจ รู้สึกเหนื่อยจนนึกไม่ออกว่าจะหาประโยคไหนมาพูดโน้มน้าวใจแก่ให้เปิดประตูออกมา

“อย่าทำแบบนี้เลยลูก หนูไปกับครูเถอะนะ พวกครูออกตามหาหนูมาทั้งวัน ครูเองก็เหนื่อย ครูจะไม่ไหวแล้วจริงๆ หนูไม่เห็นใจพวกครูบ้างเหรอ” ความรู้สึกของฉันเองในตอนนั้นก็ท้อจนแทบอยากจะร้องให้ออกมาเหมือนกัน เสียงลูกบิดประตูดังกรึกไม่คิดว่าเด็กสาวจะเปิดประตูออกมาและยอมให้ฉันจุ้มมือมาขึ้นรถอย่างง่ายดาย อย่างน้อยเด็กคนนี้เป็นพื้นฐานจิตใจก็ยังเป็นคนเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่บ้าง

เด็กสาวยังคงนอนร้องไห้ ฉันจึงเป็นคนทำลายบรรยากาศที่เย็นนั้นอยู่ยามแก่เบาๆ

“แล้วหนูจะเอาอย่างไรต่อไป”

“พ่ungsจะให้แม่มาลาออก หนูอยากจะไปเรียนที่อื่น อยากเรียนสายอาชีพ หนูคิดว่าน่าจะทำได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ แล้วครูคิดว่ายังไงคะ”

“ก็ตั้งใจที่หนูยังคิดจะเรียนต่อ คิดให้ดีๆ ละกัน ไม่ว่าจะทำอะไรหนูต้องเลือกสิ่งที่คิดว่าดีที่สุดและถูกต้องที่สุดให้กับตัวเอง เพราะไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น คนที่จะได้รับผลจากการกระทำนั้นๆ ก็คือ ตัวหนูเอง”

เด็กสาวหลับไปแล้ว ฉันมองใบหน้าที่กำลังหลับสนิทแล้วอดถอนหายใจออกมาไม่ได้ เด็กคนนั้นจัดได้ว่าเป็นคนสวย หน้าตาผิวพรรณสะอาดสะอ้านน่ามอง ภายนอกดูเป็นคนร่าเริงแจ่มใส ขำพูดขำคย เปิดเผย และเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันที่คบกันก็มักจะพูดว่าเด็กสาวเป็นคนจริงใจ ฉันก็ไม่แน่ใจว่าลึกๆ ภายในจิตใจนั้นอาจจะเก็บซ่อน

ความรู้สึกอะไรต่อมือเธอไว้มากมาย

เด็กที่เติบโตขึ้นมาท่ามกลางครอบครัวที่มีปัญหา กับพ่อแท้ๆ ที่มักใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล แม่ที่ทำให้เด็กสาวเกิดคำถามในใจว่า ทำไมหนูต้องมีพ่อถึงสองคน ถึงแม้จะได้รับความดูแลเอาใจใส่จากผู้เป็นย่า แต่คงไม่อาจจะเติมเต็มได้ทั้งหมด กับญาติสนิทที่เหมือนจะหวังดีแต่ประสงคร้าย

“มันเป็นหลานก็จริงครู แต่ไม่มีใครจะเอามันแล้ว ไม่อยากนับญาติ มันเลวเหมือนแม่มัน ไม่มีผิด เชื่อชาติแม่มันไม่ผิด แม่มันรู้หนังสือซะที่ไหนนะ สงสัยจะอยากโง่เหมือนแม่”

“อย่าก็โอ้หลานสาวคนโปรดซะเหลือเกิน เป็นไงละตามใจจนได้ดี สงสัยยานนี้ย่าจะได้เลี้ยงเหลนซะมั่ง”

ฉันทานานว่าคำพูดที่หลุดออกมาคราวนี้เป็นแค่เพียงอารมณ์ชั่ววูบ อารมณ์ของความเสียใจ ผิดหวังและเป็นห่วงในตัวหลานสาว ขออย่าได้เป็นอารมณ์เกลียดจนถึงขั้นไม่ให้ภัยกันเลย เพราะถ้าคนเป็น พ่อแม่พี่น้องไม่คิดจะโอบอุ้มเติมเต็มความรักความหวังดีให้กับตัวเด็กแล้ว หน้าที่ทั้งหมดนี้ใครกันหนอที่จะเป็นคนรับผิดชอบ...

ไม่แปลกที่เด็กสาวจะปฏิเสธบ้านของตนเอง บ้านคือที่ที่จะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นไปด้วยกลิ่นไอของความรัก และรู้สึกปลอดภัยอยู่ในอ้อมกอดของพ่อแม่พี่น้อง โดยเฉพาะเด็กในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแบบนี้ ย่อมต้องการความรัก และกำลังใจจากคนในครอบครัวเป็นพิเศษ แต่บ้านของเด็กสาวคนนี้แทบจะหาสิ่งเหล่านั้นไม่เจอ เด็กสาวมองความรัก ความหวังดีของพ่อแม่ที่ส่งมาอยู่โรงเรียนประจำว่าเป็นการลักลอบ เมื่อเกิดช่องว่างระหว่างความเข้าใจ ความหวังดีกลายเป็นกาวก่ายเรื่องส่วนตัว เด็กสาวจึงพยายามทำทุกวิถีทางที่จะให้พ่อแม่คิดว่า นั่นคือการตัดสินใจที่ผิดพลาดของบุพการีมาตั้งแต่ต้น

โรงเรียนคือบ้านหลังที่สองที่เด็กสาวก้าวเข้ามาอาศัยด้วยความไม่เต็มใจ กับ

ความอดทนที่มีน้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ ที่นี้ ทำให้การใช้ชีวิตอยู่ในรั้วโรงเรียนประจำของ
แกมีปัญหาเรื่อยมา ความรัก ความหวังดี และความเอาใจใส่จากคุณครูมากเป็นพิเศษ
ความกดดันที่เกิดจากความหวังดี กลับทำให้แกรู้สึกว่ามันเกินไป จนรู้สึกอึดอัดและหา
ทางออกไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร

“หนูเบื่อกับการที่อะไรก็หนู คอยแต่จะจับผิดหนูอยู่คนเดียว”

เด็กสาวไม่รักในการเรียน บ่อยครั้งที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น
จะทำก็ต่อเมื่อถูกบังคับเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจทางบวกหรือทางลบ ก็ไม่ได้ทำให้
แกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตัวเองในทางที่ดีขึ้นได้ ถ้าจะดีได้จริงๆ ก็แค่วันสองวันแล้ว
ก็กลับมาเป็นแบบเดิมอีก พฤติกรรมแย่ๆ จึงเกิดขึ้นซ้ำๆ

“ลูกสาวไม่มาเข้าแถวเคารพธงชาติอีกแล้วนะ”

“วันนี้ไม่มาเรียน ในใบลาบอกว่าไม่สบายนอนอยู่เรือนพยาบาล แต่เพื่อนๆ บอกว่า
ป่วยการเมืองมากกว่า”

“ครูคะ เพื่อนไม่ยอมตื่นมากายบริหารอีกแล้ว เรายังไม่เคยช่วยพวกหนูทำอะไรเลย”

“หนูเห็นเค้าคุยโทรศัพท์มือถือกับหนูๆ ด้วยค่ะ”

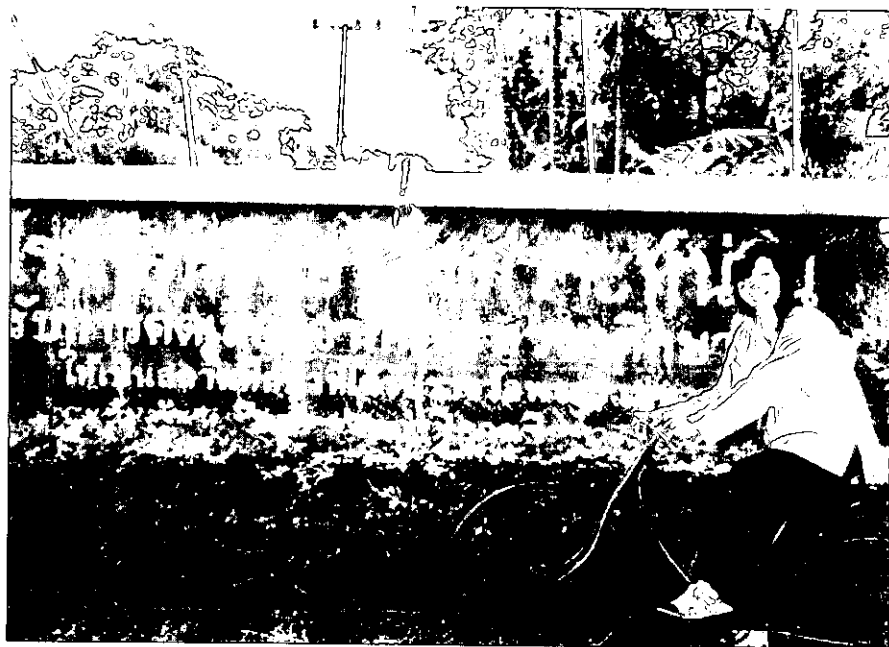
“เค้าโดนเข้าห้องปกครองเรื่องชู้สาวอีกแล้วค่ะครู”

“เล็บนี้เมื่อไหร่จะตัด แล้วที่ไปชอยผมมานี้ ไม่รู้มันรู้ใจว่ามันผิดระเบียบ”

พฤติกรรมเหล่านี้ มันจะไม่มีการแก้ไขเลยเชียวหรือ จะมีทางออกดี ๆ ทาง
ไหนบ้าง ที่จะรังให้อนาคตของชาติอีกหลาย ๆ คนไม่ให้หลุดออกไปจากรั้วรั้วไหนแห่งนี้
เหมือนกับที่เด็กสาวคนนั้นหลุดออกไปอย่างน่าเสียดายอนาคตเป็นที่สุด ก็ได้แต่หวังว่าทาง
ที่แกเลือกเดินด้วยตัวของตัวเองนั้น จะเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ติดต่อไปในอนาคต...

ฉันออกไปยืนดูประตูรั้วหลังโรงเรียน ที่เด็กเรียนนอนของฉันพากันป็นข้ามออก
ไปสู่อิสระเมื่อกกลางดึกวันศุกร์ ตรงนี้...รั้วลวดหนามแข็งแรงหลายเส้นที่ใช้ขึงปิดประตู

นางสาวสงกรานต์ มหามิตร กับจักรยานคู่ชีพ

อบอุ่นใจในอ้อมรักของคุณครู...

ทางออกหลังโรงเรียน ไม่ได้ช่วยกันหัวใจดวงน้อยๆ สามสี่ดวงที่พยายามเรียกร้องหาอิสระ
ให้กับตัวเองได้เลยแม้แต่บ่อย

ก็คงจะมีแต่ “รู้ใจ” เท่านั้น ที่จะช่วยรังจืดสำนึกผิดชอบและรักดีในตัวเด็ก
นักเรียนอีกหลายร้อยคนที่ยังอยู่ภายในรั้วร่มไทรแห่งนี้

สภาพปัญหาในตัวเด็กที่เกิดขึ้นทั้งหลายทั้งมวล ผลลัพธ์บางส่วนจึงมาจาก
คุณภาพของครอบครัวและสถานศึกษา เป็นภาพสะท้อนเพื่อขับเคลื่อนให้สถาบันครอบครัว
และสถานบันการศึกษา ร่วมจับมือกันแก้ไขปัญหา และตระหนักถึงความสำคัญของ
การให้ความรัก ความดูแลเอาใจใส่ในตัวเด็ก ให้พวกเขาได้เติบโตเป็นเยาวชนที่ เก่ง ดี
มีความสุข ดีกว่าการนั่งมองปัญหาแล้วตั้งคำถามกับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเพียงว่า
ใครผิด ?

อัน...ในวันแรก

วันแรกของการเป็นครู ถ้าจะให้เนื่กจริงๆ ต้องเป็นตอนที่เรียนอยู่และได้เรียนในรายวิชายุทธศาสตร์การสอน ที่ต้องมีการเรียนการสอน ที่เราต้องเป็นผู้เตรียมเนื้อหาการสอน เพื่อที่จะนำมาสอนเพื่อนๆ ให้เสมือนว่าเราสอนเด็กนักเรียน

มันเป็นอะไรที่น่าตื่นเต้น และวิตกกังวลมาก แต่ในที่สุดมันก็ผ่านไปได้ พอถึงเวลาที่ต้องมาสอนเด็กนักเรียนจริงๆ ในช่วงเวลาของการเรียนในวิชาชีพครู ก็คือการฝึกสอน ในใจที่แรกก่อนที่จะถึงช่วงการฝึกสอน ก็ยังคิดว่าเราจะทำได้หรือเปล่า เด็กนักเรียนจะเชื่อฟังเราหรือไม่ เราจะสามารถคุมห้องเรียนได้หรือเปล่า เราจะทำให้เด็กเข้าใจในเรื่องที่เราสอนหรือไม่ วิตกกังวลไปสารพัด ไม่อยากให้ถึงช่วงเวลาที่ต้องไปฝึกสอนเลย แต่มันก็ห้ามไม่ได้ เพราะมันมีอยู่ในหลักสูตร เราต้องไปฝึกสอน 1 เทอม

พอถึงช่วงเวลาที่เราต้องไปจริง ๆ ก็ทำใจอยู่นาน เพราะไม่รู้ว่าจะได้สอนชั้นอะไร เด็กที่เราสอนจะเป็นยังไง จะดี๊ จะชนหรือไม่ เด็กจะแกล้ง จะทดสอบความรู้เราหรือไม่ เด็กจะเชื่อฟังเราหรือเปล่า เพราะเรายังไม่ใช่ครูจริงๆ เรายังเป็นนิสิต วิตกกังวลไปสารพัดคล้ายๆ เหมือนกับช่วงก่อนที่จะถึงเวลาฝึกสอน

แล้วเวลาแห่งการฝึกสอนก็มาถึง ในช่วงโมงแรกที่ได้เข้าชั้นเรียนเป็นช่วงเวลาตื่นเต้นมากๆ ตื่นเต้นมากกว่าตอนสอนต่อหน้าเพื่อนๆ อีก เข้าไปในห้อง เด็กๆ ก็บอกชั้นทำความเคารพ เราก็ทักทายเด็กๆ เชิดชื่อ แนะนำชื่อของเรา และอธิบายวิธีการเรียนการสอนในแบบฉบับของเรา ทำข้อตกลงกับเด็กเวลาที่เราสอน ว่าเด็กควรจะทำตัวยังไง เวลาสั่งงาน หรือให้การบ้านไปต้องส่งยังไง ทำยังไง ทำความเข้าใจกับเด็กๆ

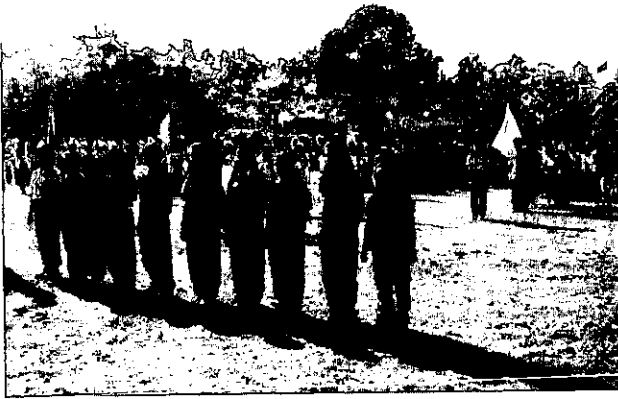
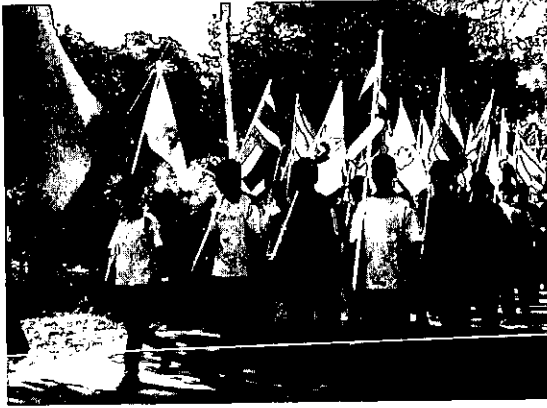
ให้เด็กเข้าใจ ให้รู้จักรับผิดชอบตัวเอง

ที่แรกก็ยังไม่ค่อยรู้หรอกว่าครู เพราะยังไม่คุ้น หลังจากนั้นก็ทำการสอนพูดไปเรื่อยๆ อธิบายให้เด็กฟัง เด็กก็ให้ความร่วมมือดี ตั้งใจฟัง บอกให้เด็กจดเด็กก็จด และแล้วการสอนในช่วงโมงแรกก็ผ่านไปด้วยดี หลังจากนั้นเราก็มาคิดว่า เราก็สามารถทำได้ รู้สึกภูมิใจ และดีใจมากที่เราสามารถทำให้เด็กเชื่อฟังเรา ไม่ดื้อไม่ซน ถึงแม้จะมีบางกลุ่มที่คุยกันอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่เด็กก็จะเชื่อฟัง และตั้งใจเรียน ผ่านไปหนึ่งเทอมการฝึกสอนก็ผ่านไปได้ด้วยดี เด็กที่เราสอนมีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ผ่านทุกคน

ผ่านจากการฝึกสอนที่ยังเป็นนิสิต ยังไม่ได้เป็นครูเต็มตัว พอถึงช่วงเวลาที่เรียนจบเราต้องเป็นครูเต็มตัว ไม่มีคำว่านิสิต ไม่มีคำว่าฝึกสอน ต้องมีภาระหน้าที่มากกว่าการสอนในห้องเรียน เพราะในช่วงการฝึกสอนทางโรงเรียนที่เราไป ไม่ได้มอบหมายหน้าที่อื่นให้เรามากนัก ให้เรามีหน้าที่ในการสอนอย่างเดียว

แต่พอถึงช่วงเวลาที่ต้องเป็นครูจริงๆ เราต้องมีหน้าที่มากกว่าการสอน ต้องรับผิดชอบเด็กนักเรียน ต้องรับผิดชอบงานในโรงเรียน พอได้เป็นครูจริงๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน หรือได้สอนช่วงชั้นไหนๆ

วันแรกของการเข้าชั้นเรียน เป็นช่วงเวลาที่ตื่นเต้นที่สุด และพอก้าวไปอยู่หน้าห้องเรียน เป็นช่วงเวลาที่เราต้องควบคุมสติ และต้องทำตัวให้ดีที่สุด เพื่อให้เด็กเชื่อถือ และเชื่อฟังเรา วันแรกของการเป็นครูก็นับว่าเป็นอะไรที่ดี และน่าตื่นเต้นมากที่สุด และพอผ่านช่วงเวลาของการเป็นครูในวันแรก ไม่ว่าจะสอนที่โรงเรียนไหน ทำให้คิดว่าเราก็ทำได้ เราสามารถทำได้

เราทำให้เด็กเชื่อฟังเราได้

เราทำให้เด็กตั้งใจเรียนในรายวิชาที่เราสอนได้ และเด็กสามารถคุยกับเรา แม้
เด็กจะไม่เคยเรียนกับเรามาก่อน แต่เด็กก็ตั้งใจเรียน...

บ้านบนดอย บ่อหอย-ภักดีธรรม

บ้านข้าอยู่บนดอย	เมฆหมอกลอยเต็มฟ้า
อยู่กลางพงพนา	อยู่ตามประสาคนดอย
ข้าบร่ายบ่จน	บ่เป็นคนล่าถอย
เกิดเป็นคนบนดอย	บ่ต้องคอยง้อใคร
บ้านสู้อยู่ในเมือง	มุ่งกระเบื้องสี่สี
บ้านข้าอยู่กลางไพร	มุ่งด้วยใบทองดั่ง
สูชบเพลงฝรั่ง	ข้าชอบฟังเสียงซิ่ง
อ้าว...ดิ่ง...ดิ่ง...ตะ...ติด...ดิ่ง	ข้าติดซิ่งก้องป่า

บ้านบนดอยบ่มีแสงสี
บ่มีทิวบ่มีน้ำประปา
บ่มีโรงแหมโรงขนาดคลับบาร์
บ่มีโคล่าแฟนต้าเป็นซี
บ่มีเนื้อสัตว์ผัดน้ำมันหอย
คนบนดอยชอบกินข้าวจี
บ่มีน้ำหอมน้ำปรุงอย่างดี
แต่หมู่เขามี...ฮือ...มีน้ำใจ

ถ้าสู้อยากกินข้าว	ก็ต้องไปไถนา
ถ้าสู้อยากกินปลา	ก็ต้องไปหาในห้วย
ถ้าสูปลูกดอกฝ้าย	สุได้ไล่เลื้อย
แต่ถ้าสูอยากถูกห้วย	ก็เสียใจตายคน

(* จากบทเพลง "บ้านบนดอย" ประพันธ์โดย จรัล มโนเพ็ชร)

ได้ยินเสียงเพลงบ้านบนดอยของคุณจรัล มโนเพ็ชร ศิลปินแห่งเมืองเหนือผู้ ล่วงลับ แล้วออกจากลำโพงวิทยุตัวจ้อยแต่แจ้ว ที่ห้อยอยู่กับกิ่งต้นลิ้นจี่ ซึ่งผู้เขียนชวน แปลงวนนอนแหว่งไกวทอดอารมณ์อยู่ใต้ร่มเงาของมัน ในยามค่ำคืนเงียบสงัด ท้องฟ้า พร่างพรายไปด้วยดวงดาวทอแสงระยิบระยับ ฟังเพลงไป ฟังเสียงจิ้งหรีดเรไรไป ดาก็ ทอดมองดาวพราวระยิบ กับแปลที่แหว่งไกวเบาๆ มันช่างทำให้เคลิบเคลิ้มในอารมณ์ ยิ่งนัก เนื้อเพลงที่มีความหมายให้คิดมโนภาพจินตนาการตามได้อย่างเป็นฉากเป็นตอน ครั้นเมื่อสิ้นเสียงเพลงบรรเลง ผู้เขียนเกิดถูกคิดขึ้นว่า ปัจจุบันสิ่งต่างๆตามในเนื้อเพลง ของคุณจรัลนั้น ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยที่เจริญรุ่งเรืองล้ำหน้าไปอย่างไร้ว่า จะสิ้นสุดเมื่อใด ท่านผู้อ่านลองนึกมโนภาพเปรียบเทียบดูครับ...ลองดู

"บ้านข้าอยู่บนดอย เมฆหมอกลอยเต็มฟ้า"

ด้วยเพราะว่าเหตุที่มีบ้านอยู่บนดอย บนเขา ความชันสูง ความกดอากาศสูง อุณหภูมิต่ำ ใต้น้ำในอากาศก็รวมตัวควบแน่นเป็นเมฆหมอกให้เห็นได้ชัดเจนอยู่ทั่วบริเวณ โดยเฉพาะตอนเช้าตรู่ หรือบางวันอาจจะเห็นได้ตลอดทั้งวัน ถ้าในวันนั้นมีเหตุปัจจัยหรือ ตัวแปรที่เหมาะสม

อย่างบริเวณโรงเรียนที่ผู้เขียนสอนหนังสืออยู่ก็เช่นกัน มีให้เห็นอยู่เสมอ บาง วันสวยจับตา บางวันก็ธรรมดาทั่วไป บางวันก็ลอยอยู่รอบๆตัว จนบางครั้งอดใจไม่ได้ที่ จะเอื้อมมือออกไปไขว่คว้า มาสูดดมชะง่อนเต็มปอด มันช่างชื่นใจจริงๆ

แต่หากวันไหนฝนจะตก เมฆหมอกดำทมิฬก็จะลอยโอบรอบตัว ราวกับว่าเป็นเมฆหมอก
ในนิยายปรัมปราตอนที่ปีศาจร้ายปรากฏตัวยังงี้ยังงั้นไม่มีผิด นึกก็หวาด ๆ อยู่เหมือนกัน
ว่า ถ้าเกิดฟ้าแลบ ฟ้าผ่าขึ้นมาแล้ว ผู้เขียนคงได้ล่องลอยหายไปกับเมฆดำทมิฬเป็นแน่

“อยู่กลางพงพนา อยู่ตามประสาคนดอย”

ชีวิตผู้คนบนดอยที่นี่ ก็คงจะคล้าย ๆ กับบนดอยอีกหลาย ๆ ดอย เขาก็อยู่ตาม
สภาพ ตามประสาคนดอยนั่นแหละครับ เหมือนกับเรา ๆ ท่าน ๆ ที่อยู่ตามประสาคนเมือง
แม้จะแตกต่างที่ในเรื่องของสถานที่ แต่ต่างคนก็ต่างต้องดิ้นรนเอาชีวิตรอดเหมือนกัน
บนดอยไม่ต้องมากมาย พอเอาชีวิตรอดตามประสาคนบนดอย กินอยู่ตามเรือกสวนไร่
นาป่าเขา ครั้นเมื่อความเจริญจากชุมชนในเมืองเริ่มคืบคลานมาสู่บนดอย ก็เป็นธรรมดา
ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ มากมาย

“ข้าบร่วยบ่จน บ่เป็นคนส่ำออย”

“เกิดเป็นคนบนดอย บ่ต้องคอยง้อใคร”

ในเมืองอันแสนวุ่นวาย ที่มีทั้งคนรวย คนจน คนพอมีจะกิน คลุกเคล้าผสม
ผสานปะปนกันอยู่ บนดอยก็เช่นกัน บ้างรวยมีฐานะมีหน้ามีตา บ้างจน บ้างพอมีจะกิน
แต่เขาก็กินอยู่ตามประสาคนดอย เปลี่ยนแปลงอะไรไปมากนัก

ครั้งที่ผู้เขียนมาสอนที่นี่ใหม่ ๆ เห็นเด็กเล็ก ๆ ที่นั่งเล่นซุกซน ปีนป่ายไปทั่ว เมื่อ
มองหาพ่อแม่ผู้ปกครองว่า ทำไมจึงปล่อยลูกซุกซนกลับหาไม่เจอ หรือเจอก็อยู่ห่างออกไป
พอสมควร นี่ถ้าเป็นลูกหลานของเรา ๆ ท่าน ๆ ก็คงไม่ปล่อยให้ออกมาวิ่งเล่นกันแบบ
นี้แน่ เป็นได้วิ่งแค้นตามหาให้ทั่ว ไม่ก็ดุด่าว่าตี ไล่ให้ไปเล่นในละแวกบ้าน

ที่เป็นแบบนี้อาจจะเพราะว่าครอบครัวคนบนดอยนิยมมีลูกเยอะ บางครอบครัว
ผัวเดียวเมียเดียวมีลูกสี่ห้าคน บางครอบครัวผัวเดียวเมียสองเมียสาม ลูกออกมารวม ๆ
กันก็เป็นสิบเป็นโหล การที่มีลูกเยอะและระยะห่างระหว่างวัยเฉลี่ยแล้วใกล้กันมาก หัว

ปีท้ายปีทำนองนั้น ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง จึงให้พี่ช่วยดูแลน้อง พี่กับน้องวัยใกล้เคียงกันก็ชวนกันเล่นไปทั่ว เด็กบนดอยจึงรู้จักดูแลตัวเองและเอาตัวรอดตั้งแต่เล็ก ๆ ทำให้เขาแกร่งจากภายใน...บ่เป็นคนส่ำออย...บ่ต้องคอยง้อใคร...

“บ้านสู้อยู่ในเมือง มุงกระเบื้องสีใส”

“บ้านข้าอยู่กลางไพร มุงด้วยใบตองตึง”

บ้านเรือนของเราๆท่านๆในเมือง ก่ออิฐฉาบปูนหรือเรือนไม้ ไม่มุงหลังคาด้วยกระเบื้องก็มุงด้วยสังกะสี ส่วนน้อยที่จะมุงด้วยใบจากหรือหญ้าคา ปัจจุบันทั้งกระเบื้องและสังกะสีมีให้เลือกหลากหลายสีส่น แล้วแต่ความนิยมชมชอบ บ้างชอบสีนั้น บ้างชอบสีนี้ บ้างชอบที่มีลวดลาย

บ้านของคนบนดอย ส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ เพราะวัสดุดิบหาได้ง่ายจากป่า บ้านอิฐบ้านปูนมีไม่มากนักและมักจะเป็นบ้านของคนที่มีฐานะทางการเงินดีหน่อย ในเรื่องของหลังคาบ้าน บ้านชุมชนข้างล่างเป็นยังงี้ บ้านบนดอยก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกันครับ กระเบื้องสีสวย สังกะสีใหม่เอี่ยม มีให้เห็นทั่วไป ส่วนที่มุงด้วยใบไม้ใบคานนั้นนับวันจะลดน้อยลงเรื่อย ๆ

“สูชอบเพลงฝรั่ง ข้าชอบฟังเสียงซิ่ง”

“เฮ้า ตึง ตึง ตะ ติด ตึง ข้าติดซิ่งก้องป่า”

คนบนดอยที่มีอายุน้อย เพลงที่เราๆท่านๆฟังกัน ทั้งลูกทุ่ง ลูกกรุง เพื่อชีวิต สดริง สากกล เขาไม่รู้จักหรอกครับ ไม่สนด้วยซ้ำ ก็มีแต่เพลงประจำเผ่าเท่านั้น ที่ร้องต่อๆกันมานั้นแหละครับ อายุน้อยถดถอยมาหน่อย คนที่เคยไปเรียน ไปทำงาน ในเมืองหรือที่อื่นๆมา เขาก็ชอบฟังเพลงอย่างที่เราๆท่านๆฟังอยู่เหมือนกัน

ถ้าถามถึงวัยรุ่น ก็เหมือนวัยรุ่นทั่วไปครับ ร้องเล่นเต้นรำได้ครับ ครั้งหนึ่งทางโรงเรียนเคยพานักเรียนไปประกวดร้องเพลงกับนักเรียนโรงเรียนชุมชนข้างล่าง นักร้อง

และเดินเซอร์ของโรงเรียนเราไปคว่ำรางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่งมาครับ ติดที่ว่าสำเนียง
บางท่อนเพี้ยนไปนิด ไม่งั้นได้ชนะเลิศแล้ว

เพลงฮิตต่างๆ เด็กๆนี่ก็ร้องได้ครับ ผิดๆถูกๆบ้างตามประสา วัยรุ่นขึ้น
มาหน่อยก็มีโทรศัพท์แบบที่เปิดเพลงฟังได้ เอามาเปิดฟังกันเวลานั่งจับกลุ่ม ผู้เขียนลอง
ฟังดูบางเพลงเป็นเพลงภาษาชนเผ่า เมื่อถามเด็กนักเรียน เขาตอบว่ามีขายเป็นซีดี
วีซีดี มีให้เลือกเยอะแยะ

“บ้านบนดอยบ่มีแสงสี บ่มีทีวีบ่มีน้ำประปา”

เมื่อถนนตัดผ่านป่าเข้าถึงชุมชนบนดอย เมื่อไฟฟ้าไหลมาตามสายไฟที่ติดอยู่
กับเสาริมถนน แสง สี เสียง ก็ตามกันมาเป็นพรวน มีทั้งซีดี วีซีดี ทีวี คาราโอเกะ แสง
ไฟระยิบระยับ

ครั้งหนึ่งผู้เขียนได้ไปร่วมงานศพในหมู่บ้าน เป็นศพคนแก่อายุแปดสิบกว่าๆ ลูก
หลาน เหลน โหลนจากหลายสารทิศ จากดอยหลายดอย จากเมืองหลายเมืองต่างจังหวัด
ก็มากันเยอะคนแน่นบริเวณบ้านงานไปหมด จนล้นออกมาบ้านข้างเคียง อย่างนั้นเองที่
เขามีลูกกันเยอะ ผู้เขียนกับครูอีกสองสามท่านเข้าไปไหว้ศพในบ้าน เห็นร่างไร้วิญญาณ
ของผู้เฒ่านอนหลับตาพร้อมอยู่ในโลงเย็นอย่างดี รอบๆโลงเย็นประดับประดาด้วยไฟระ
ยิบหลากสีลั่น ระยิบระยับน่าจับตา ...หลับเกิดผู้เฒ่า หลับให้สบาย...

มาที่เรื่องของน้ำประปา บนดอยไม่มีน้ำประปาที่เหมือนกลิ่นคลอรีนเหมือนกับ
ประปาทั่วไป ไม่มีมาตรวัดน้ำ ใครใช้ก็มากนักน้อย น้ำที่ใช้ในหมู่บ้านมาจากท่อที่วางจาก
แหล่งน้ำบนภูเขา วางท่อต่อกันมาไกลพอสมควรกว่าจะมาถึงหมู่บ้าน น้ำที่ไหลมาจะถูก
เก็บกักไว้ในแทงก์น้ำในบริเวณโรงเรียน แทงก์น้ำนี้สร้างจากงบประมาณโครงการ SML
ที่หมู่บ้านได้รับ

แรกเริ่มเดิมทีก็มีกรวด หิน หวาย ถ่านไม้ สำหรับกรองน้ำก่อนเก็บในแทงก์

นานๆเข้าไปไม่มีใครดูแลรักษา ไม่ได้เปลี่ยนกรวดเปลี่ยนทราย เปลี่ยนถ่าน น้ำก็ไม่ได้กรอง ต่อลงแทงกโดยตรงเลย น้ำที่ได้จึงไม่แตกต่างจากน้ำต้นทาง หน้าแล้งน้ำใสแต่น้ำน้อย หน้าฝนน้ำมีเยอะแต่สีไม่เข้าท่า บางครั้งราวกับโอวัลติน บางครั้งสีจางลงหน่อยก็พอใช้ได้ ก่อนใช้ก็ต้องเอาก่อนสารส้มมาแกว่งให้ตกตะกอน ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมชาวบ้านไม่ช่วยกันดูแลทั้งๆ ที่ใช้น้ำจากแทงกนี้กันทั้งหมู่บ้าน บ้างใช้น้อยเอาถังใบเล็กมาเติม บ้างใช้มากเอาถังใบใหญ่มาเติม ขนกันขึ้นรถกระบะมากี่มี บางวันใช้กันเยอะ น้ำหมดแทงก์ กว่าจะได้ใช้ก็ต้องรอให้น้ำเต็มแทงก์ดีเสียก่อนซึ่งใช้เวลาพอสมควร

บางวันทำให้ผู้เขียนและเพื่อนครูด้วยกันไม่ได้อาบน้ำในตอนเย็น หมักหมมกัน อย่างนั้นแหละครับ ห้องใครห้องมัน เที่ยงใครเที่ยงมัน รอจนเช้าอีกวันหนึ่งน้ำถึงจะไหลให้เปิดใช้ได้ อาบน้ำบนดอยตอนเช้าๆนี่บางครั้งมันหนาวสุดๆเลยครับ น้ำเย็นราวกับออกจากตู้เย็น แรกๆเอามือจุ่มดูเกือบถอดใจเหมือนกัน ต้องกลั้นใจตกราดรดตัวไปสองสามขัน ก็ไม่เห็นว่าเย็นอะไรมากมาย หรือเป็นเพราะว่าร่างกายขาไปแล้วกระมัง

ผู้เขียนมีความรู้สึก ว่า เมื่ออาบน้ำเสร็จแล้ว ถ้าเราอาบน้ำเย็นเราจะรู้สึกอุ่น แต่ ถ้าเราอาบน้ำอุ่นเราจะรู้สึกเย็น ไม่เชื่อลองดูได้ครับ

“บ่มีโยงหนังโงงนวดคลับบาร์ บ่มีโคล่าแฟนด้าเปิบซี่”

โรงหนังโรงละคร อาบอบนวด คลับบาร์ บนดอยที่นี้ไม่มีหรอกครับ จะมีก็ชีวิต วิถีชีวิต คาราโอเกะในบ้าน ร้านอาหารร้านเหล้าก็ไม่มี มีแต่ร้านขายของชำ ร้านก๋วยเตี๋ยว ส้มตำเหล้ายาปลาปิ้งซื้อแล้วก็ไปกินกันที่บ้านตามแต่โอกาส เห็นจะเป็นวัยรุ่นที่ชอบสนุกสนาน ผู้ใหญ่จะนานๆครั้งหรือเมื่อทำพิธีไหว้ผีไหว้บรรพบุรุษ ส่วนเด็กเล็กๆก็จะเป็นจำพวกน้ำอัดลม หลากหลายยี่ห้อ ถือคนละกระป๋อง บ้างก็ใส่ถุง แบ่งกันดูดแบ่งกันกิน คนละทีสองที

“บ่มีเนื้อสัตว์ผัดน้ำมันหอย คนบนดอยชอบกินข้าวจี๋”

ในเรื่องของอาหารการกินของคนบนดอยที่นี่ ส่วนมากก็จะมาจากเรือกสวนไร่นา ตามป่าตามเขา เป็นผักผลไม้ สัตว์ป่า แมลง สมุนไพร แล้วแต่จะหาได้ นานๆครั้งจะเข้าร้านค้าซื้อเนื้อซื้อปลา ผัก สักหนหนึ่ง เขาทำกันกินอย่างง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ไม่ใส่เครื่องปรุงเครื่องเคียงเยอะเหมือนกับเรา ๆ ท่าน ๆ ทำกัน

อย่างครั้งที่มิถุนายนเข้าค่ายพักแรมลูกเสือเนตรนารี ช่วงที่ให้แต่ละหมู่ทำอาหารกันเองผู้เขียนเดินดูเห็นว่าทุกหมู่ทำต้มเนื้อหมูที่ครูจัดแบ่งให้กับพักเดียว บ้างก็พักทองมีหัวหอมนิดกระเทียมหนอย เกลือหรือไม่กี่น้ำปลา เดิมผงขูรสนิดหนอย เป็นอันว่าเมนูนั้นเสร็จพร้อมเสิร์ฟ คล้ายกับต้มซูป ต้มจืดทั่วไป ทดลองชิมดูก็ไม่เลว ถ้ามเด็กนักเรียนว่าอร่อยมัย เขาบอกว่าอร่อยมากครับ/ค่ะ ครูกินด้วยกันสิครับ/ค่ะ

ผู้เขียนถามต่ออีกว่า ไม่เบื่อบ้างเธอ ที่บ้านก็ทำอยู่บ่อยๆ

เขาตอบว่าไม่เบื่อ อร่อยดี ถึงว่าสิครับแทบจะทุกบ้านทุกเรือกสวนไร่นา จะสังเกตเห็นเงาของพักเดียวหรือพักทองอยู่ทั่วไป

“บมีน้ำหอมน้ำปรุงอย่างดี แต่หมู่เฮามี...ฮือ...มีน้ำใจ”

ในช่วงไม่วิทยาศาสตร์ชั้น ม.๑ วันนั้นผู้เขียนสอนเรื่องอุณหภูมิกับการเปลี่ยนแปลงของสาร ผ่านไปหนึ่งคาบจึงให้หยุดพักก่อนที่จะเรียนในคาบต่อไป

พักประมาณสิบนาที เมื่อนักเรียนเข้าห้องนั่งเรียนร้อย ผู้หญิงนั่งด้านหน้า ผู้ชายนั่งด้านหลัง เหมือนๆกับนักเรียนโรงเรียนอื่นๆทั่วไป ผู้เขียนกำลังจะลุกจากเก้าอี้เพื่อเริ่มสอน จู่ๆก็ไปสะดุดเข้ากับกับลิ้นๆหนึ่งเข้าแล้วก็หายไปตามลมพัด สักพักได้กลิ่นอีกแล้วก็เริ่มจะฉุนขึ้นเรื่อยๆ ไม่รู้ว่าใครไปเหยียบขี้หมามาหรือครับ แต่เป็นกลิ่นน้ำหอมของนักเรียนหญิงที่นั่งด้านหน้าใกล้โต๊ะครูนี้เอง ปากผู้เขียนก็พร่ำสอนไปในขณะที่เท้าก็ก้าวเดินไปด้านหลังห้อง ก็ยังได้กลิ่นเหมือนเดิม คงจะฟุ้งกระจายไปทั่วห้องแล้วเป็นแน่ ก็เลยต้องสั่งให้นักเรียนเปิดหน้าต่างและประตูทุกบาน แล้วก็เปิดพัดลมทุกตัว

หนาวกัหนาวแต่ก็ยั้งติกว่าหนูนกลิ่นน้ำหอม ที่นักเรียนเธอคงจะราดกันทั้งตัวจนหมด
ขวดเลยกระมัง เจ้าตัวคงจะคิดว่าหอมดี แต่คนอื่นเขาไม่หอมด้วยนะสิครับ

อย่างทีหลายคนได้ให้แกคิดข้อสังเกตไว้ว่า ท้องถิ่นบ้านนอก ห่างไกลความเจริญ
ผู้คนจะเป็นมิตรไมตรี มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กว่าคนในเมืองใหญ่เมืองเจริญ
ผู้เขียนก็คิดและรู้สึกเช่นนั้นเหมือนกันครับ

อย่างที่นี่ ถ้าเราได้รู้จักคุ้นเคยกับเขา เราก็จะเห็นถึงความเป็นมิตรไมตรี ความ
มีน้ำใจของเขา คนบนคอยที่นี่ ก็เหมือนกับ ท้องถิ่นห่างไกลความเจริญทั่วไป ที่จะเหมือน
กับว่าเขาคอยมองดูคนแปลกหน้าที่เข้ามาในหมู่บ้านแล้วพากันพูดซุบซิบต่าง ๆ นานา เหมือน
กับเรา ๆ ท่าน ๆ ที่เห็นคนแปลกหน้าค่าตาก็มีลักษณะอาการทำนองดังกล่าวเช่นเดียวกัน
แต่เมื่อเราได้เข้าไปสัมผัส (ไม่ได้หมายความว่าต้องไปจับต้องตัวเขา ไม่ใช่
แต่เป็นการไขว่คว้าสัมผัสอื่นในสัมผัสทั้งห้า นอกเหนือจากใช้มือสัมผัส) ได้พูดคุย
ทำความรู้จักมักคุ้นกันสักระยะหนึ่งแล้ว เราจะเห็นได้ถึงความจริงจังจริงใจ ความเป็น
มิตรไมตรี ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเขาที่มีต่อเรา

ผู้เขียนเองเห็นว่า ถ้าหากเราจริงจังจริงใจ มอบมิตรไมตรี น้ำใจอารีให้เขาก่อน
เราก็จะได้รับน้ำใจไมตรนั้นตอบกลับเช่นเดียวกัน ไม่มากก็น้อย ไม่ว่าเวลาใด ไม่ว่านี้
ก็วันข้างหน้า ไม่ว่าจะแห่งหนตำบลใดก็ตาม “ผู้ให้ย่อมกลายเป็นผู้ถูกให้ตอบเสมอ” ขึ้น
อยู่กับว่าเราจะให้สิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์หรือสิ่งที่สร้างความเดือดร้อน ลำบากใจแก่
เขา

“ถ้าสู่อยากกินข้าว

สูต้องไปโดนา”

“ถ้าสู่อยากกินปลา

ก็ต้องไปหาในห้วย”

ในน้ำมีปลาในนามีข้าว กุ้งหอยปูปลานคอยที่นี่ก็ต้องไปหากินเอาตามลำห้วย
ละครับ จะมีหนอง มีสระอย่างข้างล่างคงเป็นไปได้อยาก แต่ถ้าไม่ไปหาเอาตามลำห้วย

ก็ไปหาเอาตามร้านขายของชำในหมู่บ้านครับ ซึ่งมักจะเป็นปลาที่เขาเลี้ยงไว้ขายเป็นส่วน
ใหญ่ เรื่องรสชาติผู้เขียนว่าสู้ปลาตามธรรมชาติไม่ได้หรอกครับ

ในเนื้อเพลงของคุณจรัล ท่อนหนึ่งที่ว่า ถ้าสู้อยากกินข้าวสุตงไปโดนา บนดอย
ไม่มีนาให้ไถ่นะสิครับ มีแต่ไร่ ถ้าอยากมีข้าวกินก็ต้องถางไร่ ถางพงเอาครับ ถางแล้ว
เผา เผาแล้วถาง สักสองสามรอบถึงจะได้ลงมือปลูกกัน แต่เดี๋ยวนี้ถางนิดหน่อยเองครับ
อาจจะแค่ครั้งเดียวแล้วก็เผาเลยเพราะเขาใช้ยาฆ่าหญ้ากับทั้งนั้น แต่ถ้าคุณไม่ทำไร
คุณก็ไปซื้อข้าวเอาจากคนที่เขาทำเขาปลูกไว้มาก ๆ หรือไม่ก็ตามร้านค้าทั่วไป

“ถ้าสูปลูกดอกฝ้าย สูได้ใส่เสื้อสวย”
“แต่ถ้าสูอยากถูกหอย ก็เสียใจด้วยคน”

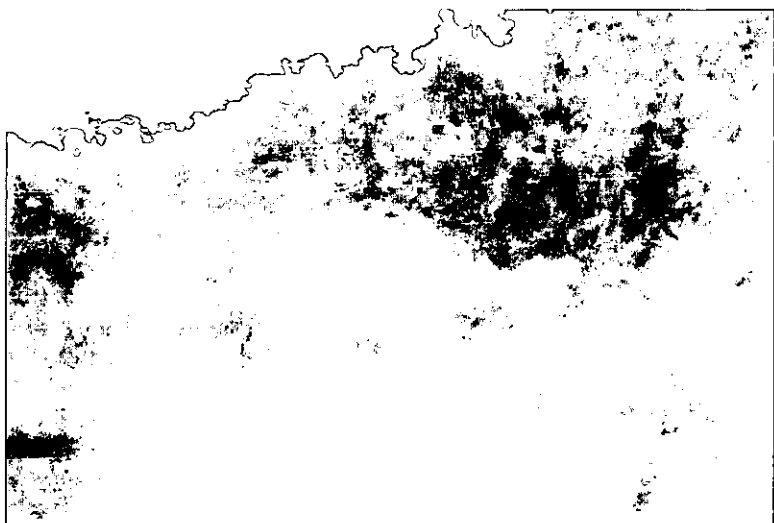
ไม่ค่อยจะมีให้เห็นแล้วละครับ ปัจจุบันหันมาซื้อจากพ่อค้าเร่ที่ขึ้นขึ้นรถกระบะ
มาขายกันหมดแล้ว สารพัดของที่พ่อค้าแม่ขายเอามาขาย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องครัว เครื่อง
นุ่งห่ม เครื่องมือช่าง เสริมสวย มากมาย แม้ว่าหนทางมาที่นี้จะลำบากเอากการ เขาก็ยัง
มาขาย และก็ยังเลือกเวลามาขายได้เหมาะเจาะชะดิบดี เลือกเอาหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
ผลิตผลทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าวโพด ที่ชาวบ้านขายได้เงินกัน บ้างก็มากบ้าง
ก็น้อยอยู่ที่ว่าใครปลูกมากปลูกน้อย พ่อค้าจะมาขายแทบทุกวันในช่วงนั้น วันละสองสาม
คันรถ มีทั้งกระบะสี่ล้อและหกล้อ บ้างมาเช้า บ้างมาเย็น ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันมา
โรงเรียนก็ได้ผลพลอยได้จากการเก็บค่าเช่าพื้นที่และค่าไฟฟ้า นำมาเป็นค่าไฟฟ้าโรงเรียน
และบ้านพักครูไปได้หลายเดือนเหมือนกัน

จากคำพูดที่ว่า “คนจนเล่นหอย คนรวยเล่นหุ้น” คนเราต่างก็หวังอยากจะรวย
กันทั้งนั้นแหละครับ ที่รวยๆก็ยังไม่พอ อยากจะรวยเพิ่มอีก ที่จนก็อยากจะรวยก็ไม่รวย
กับเขาสักที คนรวยเล่นได้ทั้งหายทั้งหุ้น ส่วนคนจนเล่นได้แค่หอย มีเงินน้อยก็แอบซื้อ

แมงหมอก - คีอเพื่อน - ช่วงยามเช้า

กับเส้นทางที่เลือกเดิน

ไต่ดิน เงินมากหน่อยก็ซื้อทั้งไต่ดินและบนดิน งวดละมากละน้อยก็อยู่ที่งบประมาณในกระเป๋า ถูกบ้างเจ๊งบ้าง แล้วแต่ใครจะดวงดีถึงเลขแม่น แต่ส่วนมากเจ้ามือจะกินเรียบไม่มีเหลือ

อย่างคนที่ผู้เขียนรู้จักคนหนึ่ง บนดอยที่นี่ แกขอบถึงเลขถึงห่วยเป็นประจำ มีอยู่งวดหนึ่งถึงถูกได้เงินหมื่นกว่าสองหมื่น แต่ก็อย่างว่าล่ะครับ นานๆจะถูกลึกที่เจ้ามือก็แบมือรอรับเงินสบายๆไปทุกงวด

กำลังพูดถึงแกอยู่พอดีเขียว เดินดุ่มๆมาโน่นละ ไปละครับท่านผู้อ่านทุกท่าน ขอบคุณที่ทนอ่านเรื่องอันไม่เป็นเรื่องของผู้เขียนจนจบผู้เขียนขอตัวไปถามเลขเด็ดงวดนี้จากแกก่อนล่ะครับ วันนี่วันที่สิบห้าละ พรุ่งนี้สิบหกห่วยออก ขอแม่นๆสักงวดเถอะเจ้าพ่อคูนนนน...แฮ่ๆ

ปล. ผมไม่เล่นห่วย(ไต่ดิน)หรอกครับ เล่นสลากกินแบ่งหรือลอตเตอรี่ เอาเงินที่เราซื้อเขาก็เอาไปใช้ประโยชน์เพื่อสาธารณะ แถมยังถูกกฎหมายอีก ตาม...หรวด...ม้าย...จับ

ความเป็นครู

ข้าพเจ้าได้รับโอกาสที่ดีเข้ามาในชีวิต คือการที่ได้รับทุนเรียนต่อระดับอุดมศึกษา
โครงการบัณฑิตคืนถิ่น “ครูวิทยาศาสตร์”

ตลอดระยะเวลาที่ 4 ปีที่ได้ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้าพเจ้า
ได้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ และยังคงรู้สึกอยู่เสมอว่า จะทำ
อย่างไรให้เกิดประโยชน์ต่อบ้านเกิดให้มากที่สุด

เมื่อเรียนจบจาก มศว ในวันพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตประจำปีการ
ศึกษา 2549 ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจและภาคภูมิใจมากที่สุด ข้าพเจ้าได้รับโอกาสที่ดีในชีวิต
อีกครั้ง คือการที่ได้รับบรรจุให้เข้ารับราชการครูแก่บัณฑิตคืนถิ่น “ครูวิทยาศาสตร์” ทั้ง
22 คน ในพื้นที่จังหวัดน่าน

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ที่มีต่อบัณฑิต
คืนถิ่น “ครูวิทยาศาสตร์” ทุกคน ข้าพเจ้าขอสัญญาว่า จะตั้งใจทำงาน จะเป็นครูที่ดี จะนำ
ความรู้ความสามารถที่มีอยู่มาพัฒนาบ้านเกิด ให้เจริญก้าวหน้า และจะสอนนักเรียนให้
มีความรู้ทัดเทียมกับนักเรียนนักเรียนในเมืองใหญ่ๆ ให้เป็นคนดีของสังคม และมีคุณภาพ
เหนือสิ่งอื่นใดนั้น วันนี้นัดจะไม่เกิดขึ้นได้ถ้าหากไม่มีคุณพ่อ คุณแม่ของข้าพเจ้า
อาจารย์ ดร.สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก คุณหญิงสุนันทา พรหมบุญ คุณหญิงไชศรี
ศรีอรุณ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และที่สำคัญที่สุด
คือ พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพฯ ที่มีต่อบัณฑิตคืนถิ่น “ครูวิทยาศาสตร์” ทุก
คน

ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองตอบน้ำพระราชนุหทัยของสมเด็จพระเทพฯ ที่มีต่อบัณฑิตคืนถิ่นครูวิทยาศาสตร์ทุกคน ข้าพเจ้าก็เป็นหนึ่งในบัณฑิตคืนถิ่นต้องตอบแทนพระองค์โดยการกลับมาทำงานที่บ้านเกิด เพื่อนำความรู้ความสามารถที่มีอยู่มาพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดให้เจริญ โดยการเป็นครูที่ดีและสมบูรณ์แบบที่สุดเท่าที่จะทำได้ หน้าที่ของครูมิได้เป็นเพียงแค่คนสอนหนังสือเท่านั้น แต่ครูเป็นมากกว่านั้น เราต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เขา เราสอนลูกศิษย์อย่างไร เราจะต้องทำอย่างนั้น

ข้าพเจ้าเคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง จำชื่อหนังสือไม่ได้ แต่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับครูและลูกศิษย์

เฮลเลน เคลเลอร์ คือผู้ที่ได้คิด ช่วยเหลือ สร้างโรงเรียน สอนคนตาบอด และโรงเรียนสอนคนหูหนวก ตัวเขาเองก็มีความพิการเช่นกัน เมื่อเขามีโอกาสได้เรียนรู้ สิ่งที่มีประโยชน์ต่อชีวิต เขาจึงเอื้ออำนวยสิ่งที่เขาได้รับนั้น แก่เพื่อนมนุษย์

การที่เฮลเลน เคลเลอร์ สามารถสร้างประโยชน์ต่อตนเองและเพื่อนมนุษย์ได้ ก็เพราะครูแอนนี่ ผู้มีคุณสมบัติ ของความเป็นครูอย่างแท้จริง เธอได้ทุ่มเท กำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา เรียกว่าทุ่มเทกันทั้งชีวิตอย่างไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก เพื่อที่จะสร้างสรรค์ เด็กผู้หญิงอายุ ๕ ขวบคนหนึ่ง ที่เต็มไปด้วยพยายาศรัย ให้ได้กลับมาเป็นเด็กน้อย ที่น่ารัก และเป็นผู้สร้างประโยชน์ แก่คนพิการทั่วโลก

เมื่อแรกเกิด เฮลเลนมีร่างกายสมบูรณ์พร้อมทุกอย่าง ตาก็เห็น หูก็ได้ยิน พูดอ้อๆ แอ้อๆ ได้ แต่หลังจาก เป็นไข้ ชนิดหนึ่ง เป็นๆ หายๆ จนใครๆ คิดว่าจะตาย แต่เพราะเป็นเด็กสุขภาพดี จึงรอดมาได้

ผลที่ตามมาคือความพิการ ตาบอด หูหนวก และเป็นใบ้ เด็กซึ่งมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดอยู่ในตัว แต่ไม่สามารถติดต่อกับโลกภายนอกได้ ประกอบกับการที่พ่อแม่อารมณ์เสีย ตามใจมาตลอด เขาจึงกลายเป็นคน อารมณ์ร้าย เอาแต่ใจตัวเอง

พร้อมที่จะทุบตี ทำร้ายทุกคนที่ขัดใจ

ตอนที่แอนนี่ถูกขอร้องให้มาเป็นครู เบลเลนอายุได้ ๕ ขวบแล้ว พร้อมกับการสะสมนิสัยไม่ดีไว้เต็มที่ แอนนี่เอง ก็เคยเป็นคนพิการ เกือบจะตาบอด แต่ได้รับการผ่าตัด จนมองเห็นได้ เธอเกิดมา ในครอบครัว ที่ลำบากยากแค้น เป็นกำพร้าตั้งแต่ยังเล็ก ต้องต่อสู้ชีวิต มาตลอด และมีโอกาส ได้เคยศึกษาวิธีการสอนคนหูหนวก ตาบอด และเป็นใบ้

เมื่อได้พบเบลเลน เธอรู้สึกเหมือนได้พบกับ ตัวเองในวัยเด็กที่เคยเกะกะเกรอะ อาละวาดเอาแต่ใจตัวมาแล้วเช่นกัน

ที่น่าประทับใจก็คือ เธอรู้ว่า จะต้องกำราบลูกศิษย์ตัวน้อย ให้สงบจากการด้นรนต่อสู้ ให้มีระเบียบวินัยเสียก่อน จึงจะสามารถ สอนเขาได้

ในเวลารับประทานอาหาร ถ้าเบลเลนไม่ชอบอาหารในจาน เขาจะขยี้ละเลงอย่างสกปรกและน่าเกลียด โดยไม่มีใครเคยว่าแต่แอนนี่มองเห็นว่า นี่เป็นสิ่งที่ต้องแก้ไข ในฐานะของคนที่เป็นครูจะปล่อยไว้ไม่ได้

เมื่อเบลเลนไปตามตามงานของคนอื่นแล้วไม่พบอะไรถูกใจ เขารู้ว่าในงานของคนแปลกหน้า ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในบ้าน มีไส้กรอกที่เขาชอบ แต่กิริยาอยู่เพราะรู้ว่าคนแปลกหน้าคนนี้ไม่ยอมเขาง่ายๆ เนื่องจากเคยพบกันหลายครั้งแล้ว ถ้าเบลเลนทำอะไรคนแปลกหน้า จะตอบโต้ด้วยกำลังแรงทันที

ในที่สุด เมื่อความอยากรู้อยากเห็นมากเข้า เบลเลนก็เอื้อมมือสกปรกไปฉกเอาไส้กรอกที่อยู่ในจาน แอนนี่ ซึ่งคอยที่อยู่ คว้ามือไว้ได้ จับแน่นไม่ยอมปล่อย แม้เบลเลนจะอาละวาด ด้นรนอย่างไร ตอนแรก พ่อของเบลเลนไม่พอใจ บอกว่าลูกของเขา จะกินอะไร ในบ้านนี้ได้ทุกอย่าง トラบโดที่เขายังอยู่ในห้องนี้ลูกของเขาจะอดไม่ได้ แอนนี่ขอให้ปล่อยเธอไว้กับเบลเลนตามลำพัง เพราะเธอมีหน้าที่จะต้องบอกให้เบลเลนรู้ว่า สิ่งที่ถูกต้องที่

จะต้องทำคืออะไร แม่ของเฮลเลนเข้าใจ จึงหว่านล้อม ให้ทุกคนทำตามเมื่อทุกคนออกไปแล้วก็มีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงไส้กรอก เฮลเลนหยิก แอนนี่ก็ตี

ในที่สุดเมื่อรู้ว่าไม่มีทางชนะ เฮลเลนก็ลงนอนดิ้นพาดเนื้อพาดตัวกับพื้นห้อง แอนนี่ไม่สนใจ กลับมานั่งกินอาหารต่อ แม้จะสงสารจนกินไม่ลง เฮลเลนเห็นเสียใจไป จึงลุกขึ้น จะออกจากห้องก็ ไม่ได้ เพราะแอนนี่ ใส่กุญแจ ทิวหนักเข้า ก็จำต้องไปนั่งในที่ของตัว กินข้าวโอ็ตโดยใช้มือขยำๆ ใส่ปาก แอนนี่ก็สอนให้รู้จักใช้ช้อน เอาช้อนใส่มือ ทำท่าตักอาหารใส่ปาก พอปล่อย มือเฮลเลนก็ขว้างช้อนทิ้ง แอนนี่ก็เอาช้อนมาใส่มืออีก ทั้งปლობทั้งบังคับ เฮลเลนรู้ว่าไม่มี ใครช่วยและคนแปลกหน้าคนนี้ ก็ช่างแข็งแรงเหลือเกิน จึงต้องยอม ใช้ช้อนตักกินจนหมด พอหมดก็เหวี่ยงผ้าเช็ดปากทิ้งอีก แอนนี่ก็สอน วิธีพับผ้า จับมือของเฮลเลน มาพับเป็น ๒ ทบ ๔ ทบจนเรียบร้อย เฮลเลนสู้ไม่ได้ก็ต้องยอม

นี่คือการปราบพยศครั้งแรก ตั้งแต่นั้นมา แอนนี่ก็เริ่มสอนให้เฮลเลนรู้จักสิ่งต่างๆ โดยเขียนตัวอักษร ขยูกหยิก ลงบนฝ่ามือของเฮลเลน แล้วจับมือ ไปลูบคลำสิ่งนั้น แต่เฮลเลนก็รู้เพียงว่า คำนี้ใช้เรียก ของสิ่งนี้ ยังไม่สามารถจะเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ แอนนี่ก็อดทนที่จะพยายามต่อไป

จนกระทั่งวันหนึ่งที่แอนนี่มีความสุขอย่างยิ่ง เพราะเธอสามารถสื่อให้เฮลเลนเรียนรู้เข้าไปได้ถึงใจ วันนั้น เขาเดินเล่นกันอยู่ในสวน มีกอกน้ำ แอนนี่เขียนคำว่า “น้ำ” ในมือของเฮลเลน แล้วเอามือ ของเขา ไปสัมผัสกับสายน้ำที่ไหลเย็น ตอนแรก เฮลเลนก็ยังไม่รู้ ต่อมาจึงค่อยๆ เข้าใจว่าน้ำ หมายถึง สิ่งนี้ มีลักษณะ อย่างนี้ ทำให้เฮลเลนแจ่มใสขึ้นมาทันที จากนั้นเขาก็ทุบนั้นทุบนี้ อยากรู้ว่าสิ่งนั้น สิ่งนี้เรียกว่าอย่างไร ผลที่สุดก็เคาะที่หัวของตัวเอง ตอนแรก แอนนี่ไม่เข้าใจ สุดท้าย จึงรู้ว่าเขาอยากรู้ ว่าเขาชื่ออะไร แอนนี่ก็สะกดตัวอักษร “เฮลเลน” ลงไปในฝ่ามือ เขาก็เข้ามาเขาตัวแอนนี่ คล้าย

จะถามว่า แล้วคนนี้จะ ชื่ออะไร

แอนนี่สะกดคำว่า “ครู” ลงในมือของเฮลเลน เฮลเลนได้รู้แล้วว่า นี่คือ “ครู” ผู้เป็นที่พึ่งของเขา เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ นำสติปัญญา ที่ถูกต้องมาสู่เขา เขาได้พบโลกอีกโลกหนึ่ง เขารู้วิธีสื่อสารกับโลกภายนอกแล้วหลังจากนั้นเธอก็เริ่มสอนด้วยอักษรตัวนูนบนแผ่นคำ สอนการผสมคำทีละคำ เฮลเลนเป็นเด็กฉลาด เมื่อสมองได้รับการกระตุ้น ได้รับการแนะนำ ให้รู้จักคิด รู้จักใช้อย่างถูกต้อง สมองนั้นก็ทำงานอย่างเต็มที่

แล้วก็ถึงวันหนึ่งที่แอนนี่ถึงกับน้ำตาคลอ เธอให้เฮลเลนสร้างบัตรคำด้วยตัวเอง ตอนแรกเฮลเลน ก็เบื่อก่อน แต่เมื่อคิดไปๆ สมองก็เริ่มทำงาน เขาทำบัตรคำได้ ๔ ใบ แล้วก็คอยฟังเสียงว่า เมื่อไหร่ครูจะกลับมา

พอได้ยินเสียงฝีเท้า เขาก็รีบเข้าไปอยู่ในตู้เสื้อผ้า ปิดประตูเงียบอยู่ ครูเข้ามา มองหา ไม่เห็นเด็ก แต่เห็นประตูตู้เสื้อผ้าเผยอยู่ ก็เปิดออกดู ภาพที่ได้เห็น

เฮลเลนอยู่ในตู้ ถือบัตรคำว่า “เด็กผู้หญิง” ไว้แนบอก ที่พื้นตู้มีบัตร เรียงอยู่ ๓ ใบ ใบแรกเขียนว่า “อยู่” ใบที่ ๒ เขียนว่า “ใน” ใบที่ ๓ เขียนว่า “ตู้เสื้อผ้า” เด็กผู้หญิงอยู่ในตู้เสื้อผ้า

เฮลเลนสร้างประโยคเป็นโดยครูไม่ได้บอกไม่ได้สอน แต่เขานำประสบการณ์ที่เคยได้รับมาเป็นแนวทาง

ครูแอนนี่น้ำตาคลอ ด้วยความตื้นตันใจ คิดไม่ถึงว่า การทรมานของเธอ จะได้ผลเร็วอย่างนี้ นี่เป็นความสุข ครั้งที่ ๒...

ความสุขครั้งต่อมาที่แอนนี่ได้รับ คือการสอนให้เฮลเลนแสดงความรู้สึกออกมาทางเสียง เธอหัวเราะกับ เฮลเลน แล้วเขียนคำว่า “หัวเราะ” ลงในมือ ของเขา ดึงตัวเฮลเลนมาใกล้ๆ จี้ให้เขาหัวเราะ จนเขา หัวเราะออกมาได้ และรู้ว่าอาการอย่างนี้ คือ การหัวเราะ

แม่ของเฮลเลนถึงกับน้ำตาไหล เมื่อได้ยินเสียงหัวเราะของลูก
นี่คือครูที่นำพาศิษย์ออกจากความมืดออกมาสู่ความสว่างด้วยการทุ่มเทให้ศิษย์
ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

ไม่เพียงแต่สอนให้เฮลเลนได้รู้จักแสดงความรู้สึก แต่แอนนี่ยังสอนให้เฮลเลน
รู้จักยอมรับผิดรู้จักขอโทษเรื่องที่เกิดขึ้น

เมื่อเฮลเลนเข้าไปในครัวแล้วส่งภาษามือกับวินนี่คนครัว แต่วินนี่ไม่เข้าใจ เฮลเลน
จึงขัดใจและแผลงฤทธิ์หยิกทิ้งตะกั่ววินนี่เป็นการใหญ่ ส่งเสียงเอะอะจนใคร ๆ วิ่งมาดู
แอนนี่แยกตัวเฮลเลนออกมา แล้วสอบถามเรื่องราว วินนี่บอกว่าเฮลเลนเอาก้อนหินใส่
ในแก้ว เขากลับแก้วจะแตก และบาดมือจึงแย่งแก้วมา ทำให้เฮลเลนโกรธ อาละวาด
ด้วยนิสัยเดิมที่เคยโมโหร้าย แอนนี่จึงเขียนลงในมือของเฮลเลนว่า “ไม่ดี เด็กไม่ดี” เฮลเลน
ก็เข้ามาถอด แอนนี่บอกว่า “ขอโทษนะ ครูถอดเด็กไม่ดีไม่ได้” เฮลเลนซึ่งตอนนั้นรักครู
มาก รู้สึกเสียใจอย่างที่สุด ถึงเวลากินข้าว เฮลเลน สังเกตรู้ว่า ครูไม่กินจะให้คนครัว
ขงขาให้ ครูบอกว่า ไม่อยากดื่ม เฮลเลนขอกข้าใจมาก ที่ทำให้ครู เสียใจ

แอนนี่ก็ถามว่า ในเมื่อสำนึกผิดแล้วจะยอมขอโทษวินนี่ไหม เฮลเลนฉลาดบอกว่า
วินนี่ไม่รู้ภาษามือจะขอโทษได้อย่างไร

แอนนี่จึงพาเฮลเลน ไปยืนต่อหน้าคนครัวให้เขาเขียนคำขอโทษใส่มือครู แล้ว
ครูบอกต่อกับวินนี่

คืนนั้นเฮลเลนนอนหลับสบายอย่างเป็นสุขที่สุด เพราะได้รู้จักการ “ขอโทษด้วย
ใจ” ได้มีความสำนึก ในการกระทำ ที่ไม่ถูกต้อง ได้ลดละอดีตตา ของตัวเอง เริ่มรู้จัก
การ “ยอม”

เราจะเห็นได้ว่า นี่คือการทำลายความยึดมั่นถือมั่น ในความเป็นตัวตน ในอดีตตา
ที่ยิ่งใหญ่ ที่มีแต่การเอาชนะ มาโดยตลอด

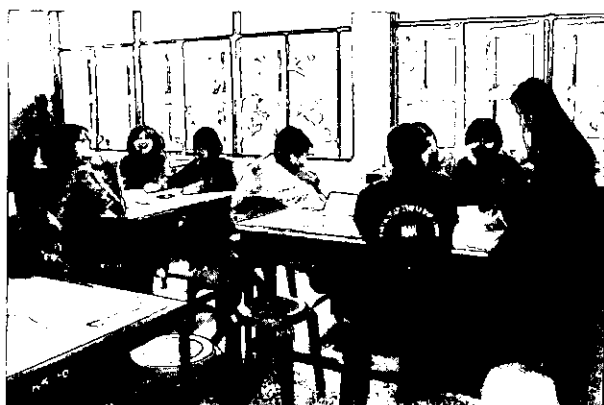
และนี่แหละ คือสิ่งที่ครู จะต้องให้กับศิษย์

นางสาวดาราลักษณ์ คำคาม
 ครูผู้ช่วยโรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
 บัณฑิตคืนถิ่น ครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น จังหวัดน่าน

ความเป็น
 กบ
 ความเป็น
 คร

นางสาวดาราลักษณ์ คำคาม ดวงดาวของเด็ก ๆ

จากนั้นทั้งสองคนก็ร่วมมือกันพัฒนาการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าต่อไป จนในที่สุดวันหนึ่ง เฮลเลน สามารถพูดได้ ซึ่งคงจะเป็นเพราะประสาททางการพูดไม่ได้ถูกทำลายโดยสิ้นเชิง เหมือนประสาทตา และ ประสาทหู เฮลเลนได้ เล่าเรียนจนจบมหาวิทยาลัย ซึ่งมีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่ง ในอเมริกา ด้วยคะแนนเกียรตินิยม และได้มุ่งมั่นสร้างประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ผู้พิการทั่วโลก เรามีโอกาสเช่นนี้ เพราะครูแอนนี่ ที่ได้ทุ่มเททุกอย่างเพื่อเขาและในบั้นปลายชีวิตครูแอนนี่ตาบอด เพราะต้อกระจกในการใช้สายตาตามากเกินไป หลังจากครูแอนนี่ สิ้นชีวิต เฮลเลน ต้องปรับตัวปรับใจ เป็นอันมาก เพราะขาดครูอยู่เคียงข้าง แต่ทุกครั้งที่เกิดความท้อแท้ เมื่อนึกถึงครูแอนนี่ เขาก็เกิดกำลังใจที่จะลุกขึ้นทำงานต่อไป ครูแอนนี่คือครูคนหนึ่งที่เป็นครูผู้สร้างโลก

ท้ายที่สุดนี้ข้าพเจ้าก็ขอฝากบทกลอนซึ่งๆ ไว้ให้คิดเล่นๆ เกี่ยวกับอาชีพครู ซึ่งข้าพเจ้าไม่ได้แต่งเองแต่ได้อ่านมาแล้วรู้สึกประทับใจ...

ครูคือเทียนทองส่องสว่าง	ท่ามกลางความมืดมัวหม่น
ครูคือปูชนียบุคคล	ปวงชนชาวซึ่งศรัทธา
ครูจึงมิใช่ลูกจ้าง	อำพรางสอนสั่งบังหน้า
เบื้องหลังเป็นทาสเงินตรา	ไขว่คว้าว่าอำนาจลาภยศ

ไม่มีไม้เรียวที่เกรี้ยวกราด	จะมีวันที่ฉลาดได้หรือ
ไม่มีเสียงดุด่าหาได้ฤฯ	จะมีหรือวันนี้ที่เฝ้ารอ
	(รศ.อุดม บัวศรี)

การเป็นครูนั่นไซ้รำไม่ลำบาก	แต่สอนดินนั้นยากเป็นหนักหนา
เพราะต้องใช้ศิลปวิทยา	อีกมีความเมตตาอยู่ในใจ
	(มล.ปิ่น มาลากุล)

ความภาคภูมิใจของโรงเรียนของเรา

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนน่านน้อย

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สร.)

โรงเรียนน่านน้อยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และทางโรงเรียนได้รับพระราชทานหนังสือข้อมูลพรรณไม้ เพื่อปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนในการอนุรักษ์พรรณไม้ในโรงเรียนและพรรณไม้ในท้องถิ่น

เพื่อเผยแพร่แก่เยาวชนในการร่วมกันอนุรักษ์ป่าชุมชน เป็นศูนย์ข้อมูล สำรอง ศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นทางภาคเหนือตอนบน และเพื่อบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนทุกรายวิชา ซึ่งทางโรงเรียนมีผู้ประสานงานหลัก (นายก่าจิต อิศรางกูร ณ อยุธยา และนายบุญฤทธิ์ ขาเตียม) โดยได้ดำเนินการจัดตั้งสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ขอความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน และคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนน่านน้อย จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการสวนพฤกษศาสตร์ ดำเนินการตามแผนที่กำหนด ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับโรงเรียน และระดับโรงเรียนต้นแบบ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริฯ ระดับโรงเรียนต่อสำนักงานโครงการฯ

ผลการสนองพระราชดำริ ได้ดำเนินการจัดทำศูนย์ข้อมูลพรรณไม้ในห้องสมุด นำพันธุ์ไม้หายากมาปลูกเพิ่มในพื้นที่โรงเรียน จัดทำป้ายพรรณไม้ในโรงเรียน จัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง เก็บตัวอย่างสมุนไพรพื้นบ้านอำเภอน่านน้อย จัดเก็บรวบรวมยา

สมุนไพรรักษาโรค(ชนิดฝนเสร็จแล้วนำไปต้มน้ำดื่มสำหรับดื่ม) และได้บูรณาการ
 เข้าร่วมกับการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย คหกรรมศาสตร์
 พระพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เกษตร และศิลปะ

โรงเรียนน่าน้อย

ได้ประกาศให้พื้นที่ทั้งหมดในโรงเรียนประมาณ 37 ไร่
 เป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้ แมลง นก ทุกชนิด ตั้งแต่ปี พ.ศ 2540

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนน่าน้อย

กรณีศึกษา : ใบเมี่ยงน่าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Camellia sinensis Ktze.

ชื่อวงศ์ THEACEAE

ชื่อสามัญ Tea Plant

ต้นเมี่ยง

ต้นเมี่ยงเป็นไม้ยืนต้น ประเภทพุ่มขนาดกลางต้องการแสงแดดรำไร ปลุกได้ในที่มีต้นไม้อื่นบังแสง เกษตรกรในหมู่บ้านชอบปลูกตามเนินเขา เพราะมีความชุ่มชื้นดี ปลุกโดยหยอดเมล็ด หลุมละ 3-5 เมล็ด ปลุกลึกประมาณ ๔ เซนติเมตร ระหว่างต้นระหว่างแถวประมาณ ๑.๕ x ๒ เมตร เมื่อเจริญขึ้น เกษตรกรจะคอยดูแลเรื่องหญ้าและกำจัดวัชพืชรอบต้น ไม่มีการใส่ปุ๋ย อาศัยใบไม้ที่หล่นทับถมกันเป็นปุ๋ย ไม่มีการให้น้ำอาศัยความชุ่มชื้นในดินประกอบกับที่ราบเชิงเขา ไม่สามารถให้น้ำแก่ต้นเมี่ยงได้

การเก็บเกี่ยว

ต้นเมี่ยงเก็บเกี่ยวไปหมัก เมื่อมีอายุ ๓ - ๔ ปี ในรอบ ๑ ปี จะได้ดีที่สุด ๒ รุ่น

รุ่นที่ ๑ เก็บเกี่ยวประมาณวันที่ ๑ มิถุนายน

รุ่นที่ ๒ เก็บเกี่ยวประมาณวันที่ ๒ สิงหาคม

รุ่นที่ ๓ เก็บเกี่ยวประมาณวันที่ ๓ ตุลาคม

เก็บเกี่ยวโดยการเด็ดยอดและใบอ่อน แล้วนำใบเมี่ยงมาทำความสะอาดแล้ว

นำไปหมัก

ขั้นตอนการทำ

๑. เก็บเกี่ยวโดยล้างเด็ดยอดอ่อนและใบอ่อน
๒. นำใบเมี่ยงมาล้างทำความสะอาด
๓. นำเมี่ยงที่ล้างมามัดด้วยตอก เรียกว่า เป็นกำ (1 มัดพอดีกับกำมือ)
๔. นำใบเมี่ยงที่มัดไปนั่งในไถนานประมาณ ๒ - ๓ ชั่วโมง
๕. นำใบเมี่ยงที่นั่งแล้วนำไปผึ่งให้เย็น ๓ - ๔ วัน แล้วนำไปบรรจุในถุง หรือไหโดยการนำใบเมี่ยงเรียงให้เป็นระเบียบและกดให้แน่น
๖. นำน้ำสะอาดแช่ใบเมี่ยงประมาณ ๒ - ๕ ลิตร คลุมด้วยพลาสติก นำไปหมัก

เรียนรู้นอกห้องเรียน

กับห้องเรียนที่ไม่มีห้อง

(พืชป่าที่มีรสเปรี้ยว) ที่นี้แล้วมาวางทับกดให้แน่นปิดให้สนิท เก็บไว้ประมาณ ๑ เดือนขึ้นไปอย่างน้อย

ประโยชน์ของใบเมี่ยง

กระตุ้นให้หายเหนื่อย ไม่่วงนอน แก้อาการท้องร่วง ฟอกแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก บำรุงหัวใจ บำรุงประสาท แก้อ่อนใน แก้หืด แก้ปากเปื่อย รักษาโรคเกลื้อน แก้เมาเปื่อย แก้พิษ ยาอันตราย

แหล่งที่มาของข้อมูลใบเมี่ยง สัมภาษณ์จาก นายจันทร์ ลกไพร

นายบุญฤทธิ์ ขาเดียม หัวหน้างานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ผู้ประสานงาน
นางสาวสุกานดา ไชยทิชะ บัณฑิตคืนถิ่น ครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่น จังหวัดน่าน

ความภาคภูมิใจ...

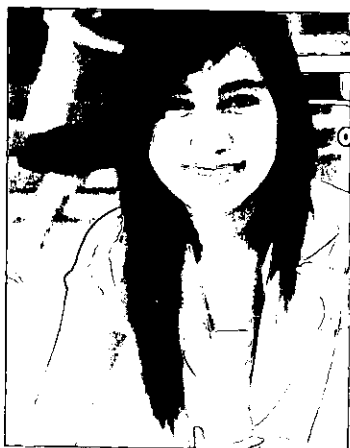
ขณะที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้าพเจ้าได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพพระรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เป็นนิสิตทุนโครงการบัณฑิตคืนถิ่น(ครูวิทยาศาสตร์). ภายใต้การดูแลของ อาจารย์ ดร.สมปราชญ์ วังค์บุญหนัก และ อาจารย์ ดร.บรรพชา รัตนชัย โดยอาจารย์ได้ให้ความดูแลนิสิตในโครงการเป็นอย่างดี

ระยะเวลา 4 ปีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากความรู้ที่ได้รับมาเพื่อนำไปประกอบอาชีพแล้วนั้น สิ่งที่สำคัญอีกอย่างที่ข้าพเจ้าได้รับจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้คือ การเรียนรู้การปรับตัว การทำงานร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เนื่องจากข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมของบัณฑิตคืนถิ่น อาทิ การอบรมเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จ.ชลบุรี งานวิจัยที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ จ.เชียงใหม่ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กิจกรรมเหล่านี้ได้ช่วยเหลือหล่อหลอมให้นิสิตเป็นผู้มีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์ มีความประพฤติประดุจผู้ทรงศีล ดังปรัชญาของมหาวิทยาลัย

หลังจากที่สำเร็จการศึกษา ข้าพเจ้าได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพพระรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และทุกท่านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์สมปราชญ์ วังค์บุญหนัก ข้าพเจ้าจึงได้รับการบรรจุเข้าทำงานที่

ยิ้ม

ทำงาน

ผลงาน กับรอยยิ้ม

โรงเรียนบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่านเขต 2 โดยทำการสอนในกลุ่มสาระ
วิทยาศาสตร์ จนถึงปัจจุบัน

อยากจะบอกว่า ในการทำงานข้าพเจ้าได้รับการต้อนรับและการดูแลจากคณะครู
โรงเรียนบัว ทุกท่านเป็นอย่างดี

กว่า...จะคืนถิ่น

เส้นทางสู่... มศว

เสียงกริ่งโรงเรียนมัธยมดังขึ้น ในห้องแนะแนวของโรงเรียนสตรีศรีน่านคับคั่งไปด้วยนักเรียนชั้น ม.6 ที่กำลังผลัดเปลี่ยนกันดูเอกสารเตรียมตัวหาที่เรียนต่อ “โครงการครูวิทยาศาสตร์ ภายภาพ-ชีวภาพ” เป็นโครงการในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้เปิดรับสมัครนักเรียนที่จะจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2545 และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดน่านเท่านั้น ผู้ที่สอบได้จะได้รับทุนการศึกษาตลอดการศึกษาในระดับปริญญาตรี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้กลับเป็นบัณฑิตคืนถิ่นสู่ถิ่นของตนเอง

การสอบแข่งขันรอบแรกผ่านพ้นไป ต้องสอบแข่งขันกันในรอบที่ 2 คือวันสัมภาษณ์ประกอบกับ “เชอโพรซ์” ที่ทุกคนได้รับโดยไม่รู้ตัวมาก่อน ต้องสอบข้อเขียนอีก 1 รอบในวันนี้ ดินสอ และยางลบได้ถูกตัดแบ่งเป็นหลาย ๆ ชิ้น เพื่อกระจายให้เพื่อนหน้าตาใหม่ ๆ ที่ยังไม่รู้จักกันมาก่อน

วันที่ 8 พฤษภาคม 2546 เสียงกลองดังกระหึ่ม

“ตุ้มไสน้ำ ไสน้ำไว้เต็มตุ้ม...”

เสียงร้องทำเดินแปลกๆ จากรุ่นพี่แสดงให้เราดู พร้อมกับเพื่อนที่เคยเห็นหน้ากันมาบ้างแล้วจากสนามสอบที่จังหวัดน่านจำนวน 26 คน และที่มาจากการสอบตรงอีก 18 คน ได้มารวมตัวกัน ณ ที่ มศว องค์กรฯ วิชาเอกที่นิสิตใหม่ทั้ง 44 คน จะต้องเรียนนี้คือ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจาก วิชาเอกวิทยาศาสตร์ ภายภาพ-ชีวภาพ ที่รุ่นพี่ชั้นปีที่ 2 เรียนกันอยู่

หอพักนิสิตคับคั่งไปด้วยนิสิตใหม่ชั้นปีที่ 1 ทุกคนที่เรียกกันว่า เฟรชชี ทุกคนเย็นหลังเลิกเรียนสะพานข้ามคลองและถนนจะขึ้นตาไปด้วยเฟรชชีใส่กางเกงวอร์มขาวพร้อมเสื้อของแต่ละคณะ เดินเป็นแถวโดยหัวแถวถือธงที่มีสัญลักษณ์แตกต่างกันไปตามคณะ ทุกคนมุ่งหน้าไปที่ตึกประจำของตนเอง เสียงกลองดังเป็นจังหวะ เสียงร้องเพลงพร้อมทำประกอบที่พอจะเคยเห็นมาบ้างแล้ว

ห้องเรียนยังคงว่างเปล่าเพราะเคลื่อนย้ายโต๊ะ เก้าอี้ ออกไป กลายเป็นที่ซ้อมร้องเพลงประจำมหาวิทยาลัย และเพลงประจำคณะ เสียงตะคอกที่ดังมาจากใคร.. ไม่เคยได้เห็นหน้าเลย จะได้ยินจนแทบหูเมื่อเราทำผิดระเบียบและกตึกา ทั้งหมดนี้ถูกเรียกว่ากิจกรรมรับน้องใหม่ หรือสอนน้องร้องเพลง เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อจะไปแข่งขันกีฬาเฟรชชีระหว่างคณะต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้ทำให้เรารู้จักกันได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ได้ตั้งใจ เพียงไม่กี่วันทุกคนก็เริ่มสนิทสนมกันทั้งกับรุ่นพี่ และกับเพื่อนใหม่

การเรียนดำเนินต่อไปเรื่อยๆ พร้อมกับการทำกิจกรรม ยังเรียนชั้นปีที่ 1 ด้วยแล้วการปรับตัวจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เข้าสู่ นิสิตในมหาวิทยาลัยได้ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการเรียนขึ้นเพราะแบ่งเวลาไม่เหมาะสม แต่ปัญหามีทางออกเมื่อผู้ที่ชี้ทางและให้คำปรึกษาที่ดีที่สุดคือ รุ่นพี่ อาจารย์ และเพื่อน ๆ ที่ต้องคอยช่วยเหลือและดูแลกัน

การเรียนรู้ในชั้นเรียนบวกกับการเรียนรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 อาทิเช่น การศึกษาดูงานนอกสถานที่ จัดค่าย การได้เป็นผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย เป็นต้น ทำให้ได้มีโอกาสร่วมงานกับคนอื่นมากมายหลากหลายวิสัยทัศน์ ปัญหาที่มีหลากหลายตามๆ กัน ทั้งกับรุ่นพี่ เพื่อน รุ่นน้อง เพื่อนร่วมงาน และทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เหล่านี้ก็ได้กลายเป็นกำไรชีวิต ทำให้ชีวิตแข็งแกร่ง เปรียบเหมือนกับเหล็กกล้าที่ได้ผ่านความร้อนมาจนจนโต ก็ยิ่งแข็งแกร่งขึ้นมากจนนั้น

เมื่อสำเร็จการศึกษาได้ 8 เดือน สัญญาใจที่เคยได้ให้ไว้ตลอดช่วงระยะเวลาของการศึกษาเล่าเรียนในระดับปริญญาตรีนี้ก็บังเกิดผล ด้วยพระเมตตาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทำให้บัณฑิต ในโครงการครูวิทยาศาสตร์คืนถิ่นจำนวน 22 คน ได้หวนกลับคืนสู่ถิ่นของตนตามที่ฝันไว้

ครูวิทยาศาสตร์ทั้ง 22 คนได้รับคำสั่งจาก สพฐ. ให้บรรจุเป็นข้าราชการครูตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วจังหวัดน่าน ความก้าวหน้าทางวิทยาการของแต่ละโรงเรียนก็แตกต่างกันไปตามสภาพหรือที่ตั้งของโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนคอยและพื้นราบ บทเรียนชีวิตที่ได้มาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตลอดช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ได้แต่งแต้มเป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนศรีทธาภิลาเพชรรังสรรค์

รสชาติของชีวิตได้เข้มข้นขึ้นเมื่อบัณฑิตจากวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปได้เข้ามาเป็นครูสอนคณิตศาสตร์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิชาที่เคยไม่ชอบเป็นที่สุดตอนเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัย จุดเปลี่ยนจากครูวิทยาศาสตร์มาเป็นครูคณิตศาสตร์ เส้นทางใหม่ที่น่ากังวลใจ แวดวงของนักเรียนที่ไม่ประสีประสาตื่นตากับคุณครูคณิตศาสตร์คนใหม่ โรงเรียนในต่างจังหวัดส่วนใหญ่มักจะมีเจอบัณฑิตการณืแบบนี้ เพราะมีโอกาสน้อยมากที่จะได้เลือกครูให้ตรงกับวิชาเอก งบประมาณของโรงเรียนก็มีจำกัดไม่สามารถจ้างครูที่ตรงกับสาขาวิชาที่ขาดแคลนได้ ต้องรอจังหวะที่ต้นสังกัดส่งครูมาให้

ความหวังของคนเป็นครูคือ ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และเป็นคนดี ผึ่งผืนคือประสบความสำเร็จในชีวิต ในเมื่อเด็กนักเรียนต้องการบุคคลากรทางด้านคณิตศาสตร์

ครูก็ต้องพร้อมเสมอที่จะหยิบนั่นสิ่งที่ขาดหายไปนั้นให้ เพราะโดยธรรมชาติของครูก็ต้องศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมตลอดเวลา

"ที่ยืนสูงๆ กว่าใคร ไม่ใช่ใคร - คุณครูของหนูค่ะ"

ความท้อแท้ย่อมเกิดขึ้นเมื่อเราไม่ได้ในสิ่งที่เราคาดหวัง ก่อให้เกิดความเหน็ดเหนื่อย แต่ก็มีแรงบันดาลใจในการทำงานคือ เห็นตัวอย่างจากการทำงานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ท่านหนักเพื่อให้พลสกนิกรได้มีความสุข ทำให้ก่อเกิดความหวัง กำลังใจต่อสู้กับปัญหา

ลูกจักตอบแทนในพระเมตตาของพระองค์ท่าน เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่อย่างอดทน เข้มแข็ง และเอื้ออารีต่อผู้อื่น ก่อนจะดับและสลายไปอย่างมีคุณค่า

ยังมีผ้าขาวอีกจำนวนมากที่รอคอยประสบการณ์จากคนรุ่นใหม่ มาแต่งแต้มสีสันสดใส ให้เป็นลวดลายสวยงามของสังคม แล้วจะรู้ว่าความสุขในชีวิตนั้นหาได้ไม่ยาก...

ก่อนจะไปเป็นครู

ครั้งหนึ่งในชีวิตของชายไทยทุกคนต้องเข้ารับการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการ ผมก็เป็นเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ เมื่อผ่านการตรวจร่างกายและรอจับฉลาก (ใบดำ-ใบแดง) หัวใจก็เต้นแรงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีขวาล้วงลงไปในไหจับฉลากและสิ่งที่ผมจับขึ้นมา นั่นเป็น “ ทบ.2 ”

เท่านั้นเอง ทุกข์อึดไปหมด ความรู้สึกไม่ดีเอาเสียเลย ได้แต่ปลอบใจตัวเองว่า ครั้งหนึ่งในชีวิตลูกผู้ชาย แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะทำให้ใจยอมรับได้...

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 เป็นวันที่ทหารเกณฑ์ลัด 2 ต้องเปลี่ยนตัวเอง จากพลเรือนผอมยาวมาดัดผมสั้นเกรียน เปลี่ยนชีวิตประจำวันทุกอย่างให้อยู่ในระเบียบ วินัยทหารอย่างเคร่งครัด การอยู่ร่วมกันในค่ายทหารของทหารใหม่ทุกอย่างต้องใช้ระบบ เหมารวม (ระบบกลุ่ม)

ถ้ามีใครคนใดคนหนึ่งทำผิดระเบียบวินัย ทหารใหม่ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน หากวินัยเริ่มหย่อนครึกฝักก็จะ “ ซ่อมวินัย ” หรือปรับปรุงวินัยให้ดีขึ้น ซึ่งนั่นหมายถึงทหารใหม่ทุกคนต้องเหนื่อยมาก ๆ. และก็เป็นเรื่องปกติที่ทหารเกณฑ์ทุกคนต้องเจอ เป็นการฝึกความอดทน

ทหารใหม่ต้องใช้ชีวิตร่วมกันในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เข้ารับการฝึกฝน วิชาทหาร และฝึกระเบียบวินัย ทดสอบทั้งร่างกายและจิตใจ

ตลอด 10 สัปดาห์ของการฝึกทหารใหม่ ซึ่งเป็น 10 สัปดาห์ที่ยาวนานมาก ๆ สำหรับทหารใหม่ทุกคน เมื่อผ่านการฝึกได้ลาพักกลับบ้าน 10 วัน ทุกคนต่างรอ

คอยอย่างใจจดจ่อ แต่แล้วเมื่อครบกำหนด 10 วัน ก็ต้องกลับเข้าค่าย ฯ เพื่อแบ่งกำลัง
พลไปประจำหน่วยต่างๆ โดยผมได้ไปประจำกองบังคับการจังหวัดทหารบกอุดรดิตถ์
ซึ่งก็คือการทำงานในสำนักงานนั่นเอง

บางคนคิดว่า เป็นทหารในสำนักงานนั้นสบาย แค่ทำงานเอกสาร แต่อย่าลืม
ว่า ในสำนักงานมีนายทหารอยู่กันเยอะมาก รวมไปถึงผู้บังคับการด้วย ดังนั้นทหาร
ในสำนักงานต้องหู-ตา-ไว เวลานายทหารเข้า-ออกหรือเรียกใช้ และต้องรักษาระเบียบ
วินัยที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างเคร่งครัด อาจจะมีรู้สึกอึดอัดบ้างในบางครั้ง ซึ่งผมถือว่าเป็น
การฝึกฝนตนเองในอีกรูปแบบหนึ่งก่อนออกไปทำงานหลังจากปลดประจำการ ระยะ
เวลา 1 ปี (ปัจจุบันเหลือ 5 เดือน) ที่ผมต้องใช้ชีวิตในค่ายทหาร ซึ่งเป็นประสบการณ์
และบทเรียนที่ดีสำหรับการทำงานของผมในอนาคต

ผมคิดว่าหากผ่านชีวิตทหารเกณฑ์ตรงนี้ได้ คงไม่มีงานใดที่ผมจะทำได้
อีก เหมือนกับคติที่ท่องจนขึ้นใจตอนเป็นทหารใหม่

“ไม่มีอะไรที่ทหารใหม่ทำไม่ได้ ทำไม่ไหว ทำไม่ทัน”

ในตอนแรกผมคิดว่าการเป็นทหารเกณฑ์นั้นเสียเวลาเปล่า แต่ตอนนี้ผมคิด
ว่าไม่ได้เสียเวลาเปล่า แต่ไม่ได้ประสบการณ์ชีวิตจากการเป็นทหารเกณฑ์เยอะมาก

ครั้งหนึ่งของชีวิตลูกผู้ชาย ความภูมิใจในเกียรติของชายชาติทหาร

"ครูของฉัน" หลากความในใจ จากเด็กชนเผ่า
ถึง คุณครูบัณฑิตคืนถิ่น

"ครูของฉัน"
หลากหลายในใจ จากเด็กชนเผ่า
ถึง
คุณครูบัณฑิตคืนถิ่น

ครูดี "ในดวงใจ" ❀

ในวันที่คุณครู ศรีวิฑรา มาโรงเรียนวันแรก หนูได้พบกับอาจารย์ และ วัชรศักดิ์ เมื่ออาจารย์เดินผ่าน แขนงหนูไม่กล้าลุกคุยกับอาจารย์เท่าไรนัก เพราะกลัวถูกถามนอกแฉะ ตอนนั้นหนูได้ขึ้นเรียนอวาร์บั้นที่อาจารย์ขึ้นไปแบบว่าถนัดน้ำเสียงแล้วรู้สึก ว่าอวาร์บ ไรไรว้าง และหนักอึ้งเวลาที่อวาร์บหนักเสียงดังๆ บันทึกลงหนูทำอะไร ไม่ถูกเลย แต่เมื่อหนูได้เข้าเรียนวิชาวิฑราในคาบของอวาร์บ ศรีวิฑรา ทำให้ หนูรู้ว่า อวาร์บที่หนูติดลบแตกต่างจากสิ่งที่เคยได้ยินมาจริง เพราะ อวาร์บอึ้งด้วยชื่อสมณ์ ชอบรับ เป็นคนอารมณ์ดี รอยยิ้มน่ารักได้สนุกมาก เวลาหนูไปหาเรียนไหน อวาร์บก็รัก อธิบายจนกระทั่งแม่ อวาร์บศรีวิฑราเป็นคนที่น่ารัก เปลี่ยนเก็บใบไม้ เวลาอวาร์บ หนูไปวิ่งที่หนูไม่ชอบเห็น หรือไม่เคยได้ขึ้นมาก่อน อวาร์บก็รัก วิฑราชวนหนูฝึกการ มองเห็นภาพนอกเลขแบบหนูเข้าใจ แม้เวลาจากภาพประกอบการมองจนกระทั่ง อวาร์บไม่ได้ชอบเห็นแต่ไรไรนัก แต่หนูได้เข้าใจว่าอวาร์บวิฑราที่รักมากเลยนะ

หนูประทับใจมากเลยที่มีครูดี สดุดะมาสอนอย่างอวาร์บศรีวิฑรา ทำให้ความขี้หน้อยและ เหนื่อย แม้เวลาอวาร์บออกเรื่องอะไรก็ไม่น่ากลัว แต่หนูก็ทำได้ หนูเข้าใจว่า การ ศึกษาคือการเรียนรู้ในเรื่องที่เราไม่รู้ หรือรู้แต่ไม่ละเอียดแจ้ง และถ้าอวาร์บออกเรื่องอะไร ง่าย ๆ หนูก็คิดว่าทำได้ และก็ได้ความรู้ไม่ขาดตกให้

การที่อวาร์บออกเรื่องอะไรก็ไม่น่ากลัว แต่เมื่อขึ้นหนังสือ ก็ขึ้นผลกับตัวหนูมากเลยนะ เพราะหนู วาชน้องหนังสือมากจนจำไม่ได้ เพราะว่าได้ทำคะแนนได้ก็

“ครู ในดวงใจ”

อาจารย์ศรีจิตรา ปาด้า มหสอนพวกเราตั้งแต่วันที่ 4 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 อาจารย์ศรีจิตรา มีภูมิลำเนาอยู่ที่ บ้านหลวงชนก ตำบลเวียงชัย อำเภอแม่จัน จังหวัดน่าน อาจารย์เป็นคนสวย น่ารัก และขี้รักดีอีกด้วย วันแรกที่พวกเราพบอาจารย์ พวกเราคิดว่าอาจารย์ศรีจิตรา เป็น คนโหด แต่พอผ่านไป พวกเราคิดว่าพวกเราคือเด็กขี้ขลาด อาจารย์หัวสวยน่ารัก หัวใจดีอีกด้วย อาจารย์ศรีจิตรา ปาด้า สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ในช่วงชั้นที่ 3 หรือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เวลาที่ อาจารย์ สอน วิชาวิทยาศาสตร์ ในห้องเรียน พวกเราทุกคนสนใจ เนื่องจากที่ อาจารย์ นำมาสอนทุกอย่างมาก คือแม่ เนื้อหาสาระยากแต่ อาจารย์ ดี แบบสนุกๆ ไปได้ให้ทุกคนเรียนรู้ ถ้าหากเราไม่เข้าใจในเนื้อหา อาจารย์ก็จะอธิบาย ให้พวกเราเข้าใจ เวลาที่อาจารย์ศรีจิตราสอนพวกเรา มี ความสุข มากๆ เลย เรืองไป จำไป ทุกคนที่ เรียน วิชาวิทยาศาสตร์ นั้นหาทุกคนจะสนใจมาก คือแม่ วิชาวิทยาศาสตร์ จะไม่ใช่วิชาที่สนุกเลย แต่ อาจารย์ สอน วิชาวิทยาศาสตร์ แล้ว รู้สึกชอบวิชานี้มาก ๆ หัวสนุก หัวจำ มาก พวกเราทุกคน ไม่อยากให้อาจารย์ศรีจิตรา ปาด้า ไปสอนที่อื่น แต่ ก็ทำไม่ได้ แต่ พวกเราอยากให้อาจารย์ศรีจิตรา สอนที่ โรงเรียน มัธยมป๋าวงนี้ ตลอดไป

ด.ญ. ปนพญ์ - 60100น

เลขที่ 20 ชั้นม. 2/1

✓
เมษ (๒๕๖)

ครูที่ "ในดวงใจ"

คุณครูศรีจิตรา ปากา พิษณุวิภาณอยู่ที่บ้านป่องนาค ตำบลเจดีย์งิ้ว ตำบลช่อ
ช่วงหรือน่าน ในพื้นที่คุณครูศรีจิตรา ปากา พามาในโรงเรียนมัธยมปาลารณ
เมกนุญที่มีความรู้ลึกว่าอาจารย์ท่านควโนคนนำดูแต่เห็นเป็นเพียงวัชระกษณะ
นอกจกอาจารย์แต่ทั้งเร็วแล้วอาจารย์ท่านเป็นคนที่มีใจดีเสียแ้วก็น่ารักอีกด้วยค
หนูดีใจมากที่ได้เรียนกับอาจารย์เพราะอาจารย์ท่านสอนได้ดีแะก็อธิบายได้เข้าใจ
แะวิชาที่สอนได้เร็วทันใจไม่ชอบเรียนวิชาที่ในรักก็ความชอบอาจารย์เข้ามา
สอนหนูก็เริ่มชอบวิชาที่สอนเพราะว่าอาจารย์ท่านสอนได้สนุกแะก็เมือ
เมื่อนั้นก็เลยทำให้นหนูไม่ค่อยเครียดกับการเรียนวิชาที่สอนไว้รักเท่าไร
แะ อาจารย์ยังสอนเรื่องอื่นที่ไม่เคยได้เรียนไม่เคยได้สัมผัสแะสิ่งที่ไม่เคย
พบไม่เคยเห็นแะไม่เคยได้จินตนาการได้เรียนกับอาจารย์ท่านแล้วหนูก็
ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นมามากมายก็อาจารย์ชอบสอนสนุกแะ
ก็คิดมโนคิดว่าอาจารย์ท่านเก่งจริงดีกับพวกหนูเพราะถ้าอาจารย์สอนอย่าง
พวกหนูก็คงจะทำได้ดีก็จะทำได้ดีแต่ฉันคงจะทำไม่พวกหนู
ไม่ค่อยได้รับความรู้เท่าไรการที่อาจารย์สอนอย่างสนุกฉันทำไม่พวก
หนูฉันอ่านหนังสือมากขึ้นเพราะถ้าพวกหนูไม่อ่านหนังสือฉันคิดว่าพวกหนู
แะครูแน่เพราะฉันอาจจะทำไม่พวกหนูที่ชอบสอนของอาจารย์ไม่ได้เลยก็ได้

ครูในดวงใจ

วันแรกที่ได้พบกับ อาจารย์ ศรีจิตรา ก็ทำให้รู้สึกว่าคุณเป็นคนที่น่ารัก น่า
จะสอน ทำให้เวลาที่เรียนกับอาจารย์นั้นหัวใจในวิชาวิทยาศาสตร์จะมาก และเริ่มที่สนใจ
ในวิชาวิทยาศาสตร์มากขึ้นและสนุกในการเรียน ไม่เหมือนแต่ก่อนที่ไม่ค่อยจะชอบนัก
เพราะคิดว่ามันเครียด แต่เมื่อได้เรียนกับอาจารย์ก็ทำให้ไม่เครียด เพราะอาจารย์จะวิธีที่ใ
นหาความรู้ ในการสอนอาจารย์จะสนุกตัวอย่าง หรือเปรียบเทียบกับสิ่งที่ไม่ให้ให้ยากขึ้น
อาจารย์จะเป็นคนน่ารัก เก่งกล้า อาจารย์เป็นคนที่มีความสามารถ ทำให้คนรอบข้างมีศรั
ทธาเวลาที่อยู่ด้วย อาจารย์มีความสนใจในวิชา สอนได้ไม่นาน แต่ก็ทำให้ฉันสนิทกับอาจารย์มาก
เพราะ อาจารย์เป็นคนง่าย จะไว้วางใจคนที่ที่ครูจะเลือกไปสอน แต่ครูก็เลือกมาสอน
ที่นี้ ที่นี้ที่นี้ที่นี้ที่ใกล้จากบ้านครูมาก อาจารย์เป็นคนดีถ้อยถนอมเวลาในการสอนอาจารย์
ใช้เวลาอย่างคุ้มค่ามาก จะไม่ปล่อยให้เวลาผ่านไปอย่างเปล่าๆ ทุกครั้งที่สอนก็จะเล่นที่ทุกคร
หรือฉันจะเล่นกับอาจารย์ ฉันก็จะเล่นที่กับการเรียน อาจารย์สนทนากับทุกคนที่
ฉันคิดว่าพ่อแม่ของอาจารย์คงภูมิใจในตัวอาจารย์ ฉันเป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ฉันก็
ต้องทำในสิ่งที่พ่อแม่ภูมิใจในตัวฉันให้ได้

ด.ญ.ศุภมาสิตาภรณ์ คำเทศ

ม.2/1 เลขที่ 23

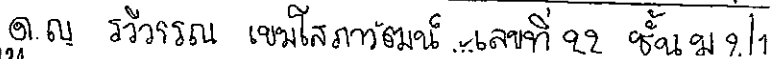
๑๖๖

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

๑๐ สุนทราภรณ์ อากาศเปลี่ยนไป ลมพัดเย็นสบาย ไม่ร้อน แดดส่องสว่าง
ดีนะตะ ๑๒ ๓๖ คิริจิตรา ป่าดำ ดนตรี นกต่าง ๆ (๔๕) (คือเล่น)
๑๓ ๔๗ เรียงน กี่ตัวก็สุด (คือเล่นต่อ)

ရက်စွဲ

ครูดีในดวงใจ

ครูที่ดีในดวงใจของผม ครูคนเป็นครูที่ดีได้รักนักเรียน และ
เอาใจใส่ดูแลทั้งชีวิตเรียนกับนอกแถว คุณครูไม่ได้อดใจ ไม่ได้อดดีผมเลย
เมื่อผมเรียนกับคุณครูเหล่านั้น ผมจะสนุกมาก ครูดีนั้นต่างทอดใจรัก
ให้พวก ข้าพเจ้าใหม่อย่าง รอก เข้มแข็งได้กับพระครู ตลอดสี่สอน
ของกล้าใจแล้วแต่ก่อนเป็นราชันเป็นคนที่ ครูดีนั้นที่อดทนนำใจให้
เป็นคนที่ของราชัน ครูดีนั้นน่ารัก และสวยงามดังดอกไม้ เราได้ชม
เรียน เข้มแข็ง เล่มหนึ่ง ที่ถูกครูสุดใจให้ผมไป รุกขามะม่วง รุกขามะม่วง
ตอนที่ผมยังไม่ได้ เรียนกับครู หลงตอนที่คุณครูใจไม่มา ผมนั้น
ใจจะตายไป แล้วเขมอชตกรักทั่วบ้าน พอฉันครู สอนได้ และ
ใจดีต่อใจ ผมเมื่อเรียนทำผิด ... เวลาเรียนครู สัก ว่าทำไม่
ก็รักครูทำดี กับผม อย่างนี้ ทำให้นั้นทำใจให้ผมได้กลับใจ
ใจจะตาย และตัวดีเรียนและเรียนได้ขึ้นได้ ก็เพราะครูใจดีของ
เวลาครูดำ 159 ราชันใจดีคุณครูนั้นแก้ไขชดเชย แต่ใจฉันยังครูได้
หาบอกผมว่า ครูดำผมนั้นเป็นเพราะครูของนักเรียนคนดี เรา
นั้นดี เราที่ผมคิดได้ว่าอย่างครูใจดีสิ่งดีทุกอย่างได้ และขอจาก
บอกครูว่าครูดีนั้นทำใจเราได้ใจดีแล้ว และดีสุดทั้งใจที่ผมขอจาก
ขอจากครูว่าผมรักครู

คนอื่นก็ไปรู้หรือรู้บ้างได้ นานเราไม่รับเอาความรู้ที่ได้มาใช้มัน
เกิดประโยชน์อะไรได้บ้าง ทั้งๆที่เราเห็นเขาทำกันแล้ว ทุกครั้งที่ทำ
อะไรเรา ทำแล้วพูดว่าดีว่าดีพูดพุดๆ แอ้ไปเรา: มีความรู้จนเกินไป
การเร่เรียนวิชาของทำมาทุกคนได้รับความรู้จากเรา: ความรักแก่กัน
ทุกคนจึงรักเรา: มีความรักต่อกัน เรา: ชื่นชม ในความดีของทุกคน
รักเรา: เจริญ

ที่เราเรียนมา: เพื่อใช้ให้มาช่วยทำงานจริงของเรารู้จักเรียนรู้เป็นหน้าที่
ของครู: ครู: เป็นคนดีมีคุณ: พ่อ-แม่: คนที่สอนเรา: ครู: ก็เพื่อเรา
มากแล้ว: อธิบาย: แล้วที่เรา: ก็อึ้งใจ: เรียนแล้วไม่รู้: ตามครู: ที่ทำในนี้
เพื่อให้อ่านออกเขียนได้: เรา: ก็อึ้งใจ: เพื่อให้น่าอ่าน: รัก: รัก
ในวิชาที่ได้ศึกษา: เรา: ก็อึ้งใจ: ในตัวเรา

นางสาว ชัยภูมิ ๒ แก้วเงิน (ครูเล่าเจ้า)

ได้เขียนขึ้น: ๕/๓

คณบดีวิทยาลัยเทคโนโลยี

[illegible]

เด็กหญิง กิ่งกช อนุบาล ๑

เจ้ากรม กองฉันทบุรี แด่เมือง

អង្គជំនុំជម្រះ ខ. 3/5 ទីសាលាដំបូង

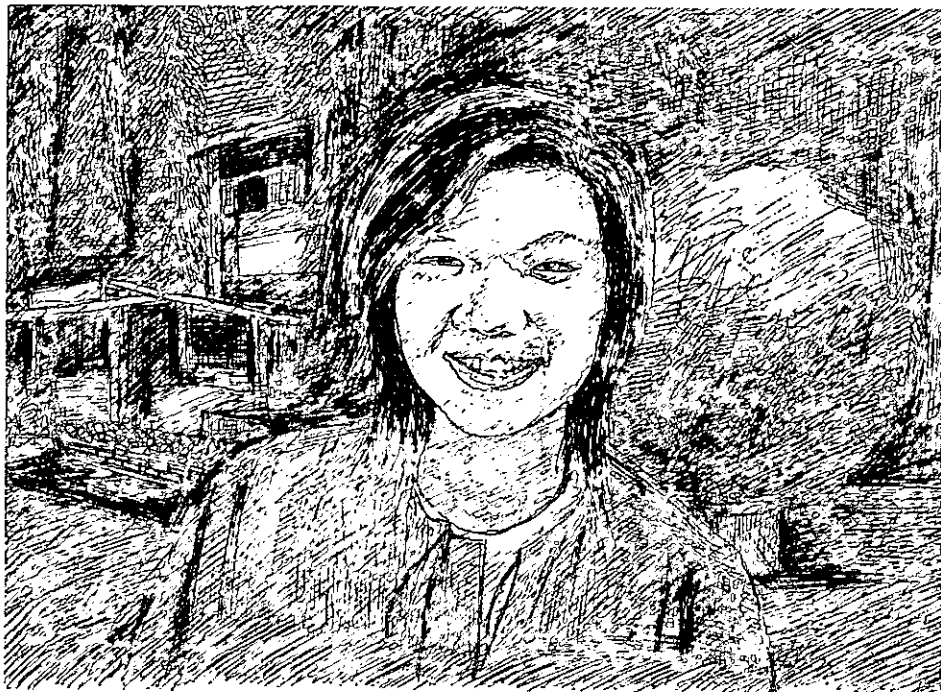
ดิฉันเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นชนเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านของดิฉันอยู่ในเขต

ทุรกันดารดิฉันมีความไม่แน่นอนจากเรื่องปีให้ส่งๆ จึงสมัครเข้าเรียนโรงเรียนแห่งนี้
และได้รับการคัดเลือกให้มาเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่นานแห่งนี้ ได้ให้โอกาส
การศึกษา และได้ฝึกอาชีพต่างๆ ดิฉันมาเรียนที่ การดำรงชีวิตของดิฉันได้มาอยู่ที่หอนอน
ที่ 16 เป็นที่สี่ห้อง อยู่แค่ เด็กเล็ก ซึ่งมีทัศนคติที่ดีกับคนที่นี่ได้มาที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ
จากคุณครูสาขา ในเรื่องของการมาเรียนอยู่ที่นี่ตอนหนึ่งให้ การอบรมสั่งสอน ดึงใจให้มาปรึกษา
ที่ดี คุณครูท่านใด ใครเลี้ยงดูฉันไม่เคยเลี้ยงหรือ นึกถึงคุณครูใคร ใครไม่เคยเลี้ยงดูสิ่งที่คุณครู
ท่านสอนมีแต่สิ่งที่ดีๆ ท่านสอนนอกเวลา เราโตแล้วจะทำอะไรก็ได้ ให้ การสั่งสอน การสั่งสอน
ให้ได้ดี เพราะถ้าเราทำในสิ่งที่ผิดและ ถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน คุณครูไม่เคย
ตำหนิให้กวนใจอะไรในบทเรียนไหนหรอก ดิฉันนั้นดีนะและ เพื่อนๆ จึงรักๆ กันและ
เป็นพี่เลี้ยงของพวกที่ไม่เอาดีอะไร และจะเป็นลูกศิษย์ที่ดี เป็นพี่เลี้ยงจะรักกันดูแลน้องๆ
ทุกคนในหอนอน และก็จะทำหน้าที่ของพ่อแม่กันให้ดี

โลส และ ดะมะ ฝึกเขียนหอ 16

“ครูของฉัน” หลากความในใจ จากเด็กชนเผ่า
 ถึง คุณครูบันทึกดินถิ่น

วาดเส้น “คุณครูของฉัน ชื่อสงกรานต์ มหามิตร” โดยมีมือของเด็กชนเผ่า

เรื่องเล่าจากภูเวา

ผมเคยเดินทางไปจังหวัดน่านครั้งแรกเมื่อราวปี 2508 หรือเมื่อ 40 กว่าปีที่แล้ว
 ยังจำได้ว่า การนั่งรถโดยสารจากสถานีรถไฟเด่นชัยเพื่อไปหาเพื่อนในช่วงเวลานั้น
 ภาพบางภาพยังอยู่ในความทรงจำชัดเจน โดยเฉพาะภาพรถโดยสารโครงสร้างไม้
 หลังคาเตี้ย ที่วิ่งคดเคี้ยวขับไต่ภูเขาสูงแล้วลูกเล่า ไปตามถนนลาดยางขนาดรถสอง
 คันพอแล่นสวนกันได้ ท่ามกลางต้นไม้ใหญ่หนาที่บดบังตลอดเส้นทาง

การเดินทางที่ยาวนานกว่าจะถึงที่หมาย ซึ่งเป็นเวลาค่ำมืด ต้องเผชิญกับอากาศ
 ที่หนาวเย็นและหมอกหนา จนดวงไฟตามเสาไฟ ส่องแสงสลัวลางตลอดทางที่ตามหา
 จุดหมาย

จากนั้น ผมก็ไม่มีโอกาสกลับไปจังหวัดน่านอีกเลย พร้อมทั้งไม่เคยคาดคิด
 ว่า ผมจะต้องหวนกลับไปจังหวัดน่านอีกในเวลาต่อมา

อย่างไรก็ตาม เรื่องราวของจังหวัดน่านหลังจากการเดินทางไปครั้งแรกของผม
 ก็ไม่มีเรื่องใดอื่นที่ทำให้ผมต้องสะดุดใจมากไปกว่าช่วงเวลาหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม
 2519

เนื่องเพราะเหตุการณ์ที่รุนแรงครั้งนั้น ได้ส่งผลทำให้ลูกศิษย์ลูกหาวัยหนุ่มสาว
 ทั้งหญิงและชายหลายคน ต้องเดินทางจากเมือง เพื่อเข้าป่าร่วมขบวนการต่อสู้กับอำนาจ
 รัฐ จนนำมาซึ่งความสูญเสียของทั้ง 2 ฝ่าย ที่มีความเชื่อที่แตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นสาย
 เลือดไทยด้วยกัน แต่ก็ต้องหันกระบอกลูกเข้าใส่กันในทุกพื้นที่ชายขอบรอบประเทศ
 โดยพื้นที่จังหวัดน่าน ถือเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการสู้รบที่รุนแรงและมีการสูญเสียเกิดขึ้นทั้ง
 2 ฝ่าย

หลังจากปี พ.ศ. 2525-2526 สถานการณ์หวนคืนสู่สภาวะปกติด้วยหลายเหตุ

ปัจจัย ลูกศิษย์ลูกหาของผมหลายคนกลับคืนสู่เมือง ในขณะที่อีกหลายคนก็จากผมจากพ่อจากแม่ จากญาติพี่น้องไปอย่างนิรันดร์ อันไม่ต่างจากฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกจำนวนมาก ที่ถูกพรากชีวิตไปอย่างไม่มีวันหวนกลับ...

แล้วปี 2547 ผมมีเหตุให้ต้องเดินทางไปจังหวัดน่านอีกครั้ง ในฐานะประธานยุทธศาสตร์การจัดการความรู้เพื่อสังคม เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายโครงการต้นแบบโพธิ์วิสัยหล้ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อ.ตรอน จ.อุดรติดต่อกับเครือข่ายพื้นที่ อ.ภูเพียง (ต.น้ำแก่น - ต.น้ำเกี๋ยน) จ.น่าน ควบคู่ไปกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ในฐานะฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ในเวลาต่อมา

การที่ผมมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องตามยุทธศาสตร์และนโยบายของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีทั้งที่จ.น่าน จ.เลย จ.อุดรติดต่อกับ จ.สระแก้ว จ.สุพรรณบุรี จ.ชลบุรี และจ.ชุมพร (ในเวลาอันใกล้) โดยหากกล่าวเฉพาะที่จ.น่าน ในโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ทำให้ผมและผู้บริหารมหาวิทยาลัยหลายคนได้มีโอกาสพบกับนิสิตในโครงการ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนิสิตในโครงการ รวมทั้งมีโอกาสเดินทางไปเยี่ยมเยียนบัณฑิตคืนถิ่นที่เข้ารับราชการครูหลายคนและหลายโรงเรียน

การได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้มีโอกาสสัมผัสชีวิตการทำงานของบัณฑิตคืนถิ่นที่เป็นครูสอนเด็ก ๆ ไทยภูเขา รวมทั้งเด็กพื้นที่ราบ การได้รับรู้เรื่องราวการเดินทางเพื่อไปสอนเด็ก ๆ โดยเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ไปตามพื้นที่ภูเขาที่ร้างผู้คนในตอนเช้า ว่างเปล่าผู้คนในตอนเย็น การเดินทางไปสอนเด็ก ๆ ในเช้าวันจันทร์ด้วยรถกระบะเปิดท้าย บรรทุกจอบ บังเกี๋ย สำหรับขุดดินหินถมขวางทางช่วงฤดูฝนแล้วต้องพักอยู่ที่โรงเรียน จนถึงวันศุกร์จึงเดินทางกลับไปพบครอบครัวเช่นนี้เป็นกิจวัตร หรือการเดินทางเพื่อไปสอนเด็กในโครงการศูนย์การเรียนรู้ บ้านหนูอยู่ไกล ที่แม่เส้นทางจะเดินบางโครงการมีระยะทาง 5 กิโลเมตรบ้าง 7 กิโลเมตรบ้าง แต่ก็ต้องใช้เวลาการเดินทางมากกว่า 2 ชั่วโมงและกว่า 3 ชั่วโมง เนื่องจากต้องเดินเท้าข้ามภูเขาสูงชันลูกแล้วลูกเล่าเพื่อไปให้ถึงโรงเรียนในโครงการบ้านหนูอยู่ไกล

เรื่องเหล่านี้ จึงทำให้ผมต้องการสัมผัสเรียนรู้ โดยเฉพาะสุริชาติ คำแคว่น ครูเดินสอนที่สอนอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” บ้านป่าก่า หมู่ 5 ต.ดงพญา อ.บ่อเกลือ จ.น่าน และประยง ใจปิง ครูเดินสอนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” บ้านขุนน้ำจอน อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

แล้ววันหนึ่งผมก็มีโอกาสเดินทางร่วมกับผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง พร้อมกับสุริชาติ คำแคว่น ประยง ใจปิง ศตพร พนะสัน และสุริชาติ อุปลักร ตามวันเวลาที่นัดหมาย

เราเริ่มต้นกันที่ริมถนนที่รถผ่าน

“จากที่นี่ไปถึงศูนย์การศึกษานานาชาติก็ไกล” ผมถามสุริชาติ

“ราว 5 กิโลเมตร ครับ”

“5 กิโลเมตร ใช้เวลานานไหม”

“เดินไม่หยุดก็ซัก 2 ชั่วโมงกว่า แต่ถ้าเดินๆ หยุดๆ ก็ 3 ชั่วโมงกว่า”

“เส้นทางเป็นยังไง”

“ก็เป็นทางขึ้นภูเขา - ถึงยอดดอยลูกโน้น แล้วลงเขาจึงจะถึงครับ”

ผมก็ไม่แน่ใจลูกโน้นมันลูกไหนกันแน่ จึงต้องซักถามไล่เรียงสุริชาติอีกครั้ง ซึ่งเมื่อได้คำตอบแน่ชัด ก็พอจะได้คำตอบในใจว่า น่าจะสาหัสเอาการ

“แล้วบ้านขุนน้ำจอนล่ะ ไกลไหม” ผมหันมาถามประยง

“ไกลกว่าบ้านป่าก่าอีก 2 กิโลเมตร กว่าครับ” ประยงตอบผมด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม

การเดินทางสู่จุดหมายเริ่มต้นแล้ว โดยครูเดินสอนแต่ละคนช่วยกันสะพายสัมภาระทั้งข้าวทั้งน้ำและสิ่งของจำเป็นต้องใช้ระหว่างทาง ซึ่งระยะทางเริ่มต้นสั้นๆ เป็นพื้นราบ ที่เป็นรอยทางเดินของผู้คนเลี้ยวเลาะไปตามดินเขา เคียงขนานไปกับธารน้ำใสที่ไหลลงมาจากภูเขาโดยมีฝายชะลอน้ำขวางกันเป็นบางตอน

ผมเดินตามครูเดินสอนโดยใจคิดว่าทำไมไม่เดินให้เร็วกว่านี้ แต่ผมก็ไม่ได้ถาม ทว่าใจก็ต้องการเร่งการเดินทางของพวกเขาด้วยการเดินแซงนำหน้า ทำให้ครูเดินสอนเร่งเดิน

ตามผมเร็วขึ้น และเมื่อเส้นทางเริ่มเลี้ยวเลาะขึ้นเนินสูงขึ้น ผมก็ยังคงรักษาจังหวะก้าวให้เป็นปกติราวกับเดินทางเรียบ

เพียงเวลาผ่านประมาณ 10 นาที ผมก็เริ่มเข้าใจแล้วว่า ทำไมครูเดินสอนจึงเดินแบบอ้อมแรงเพื่อใช้แรงอ้อมสำหรับการเดินทางที่ยาวไกล

“อาจารย์ครับ ไม่ต้องเดินเร่งก็ได้ครับ” ประยง พุดเปรยกับผมแบบห่วงใย ซึ่งก็คงเป็นเพราะได้ยินเสียงลมหายใจของผมเริ่มแรงถึงกระชั้นมากขึ้น ทั้งๆ ที่การเดินทางเพิ่งจะเริ่มต้น แต่ก็ส่งผลทำให้ผมเห็นคล้อยตาม

ผมค่อยๆ ลดระดับความรีบเร่งลง ยิ่งเมื่อการเดินทางเริ่มสู่เส้นทางที่สูงชัน ผมก็ดูจะเชื่อฟังคำเตือนของครูเดินสอนมากขึ้น ขณะเดียวกันผมก็ยังสัมผัสได้กับชีวิตการเดินทางของครูเดินสอนอย่างเป็นรูปธรรม

เรายังคงโน้มตัวไปข้างหน้า ก้าวเดินขึ้นภูเขาไปตามเส้นทางที่มีรอยเท้าเดิน ไปตามชั้นบันไดหินที่ธรรมชาติสร้างให้ ไปตามแนวไม้ที่ดูแลให้เงา ไปตามลำต้นที่ยืนกึ่งให้เราจับยึดเพื่อโน้มตัวและประคับประคองเรามิให้พลัดตกจากเนินผา...

ในยามนี้ทำให้เราได้รู้สึกถึงการอยู่ร่วม การพึ่งพาอาศัย และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างเรากับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

“อาจารย์ครับ จะหยุดพักซักหน่อยมั๊ยครับ” ประยงหันมาถามผมด้วยความห่วงใย

“ซักหน่อยก็ดี” ผมตอบพร้อมกับก้าวเดินไปนั่งที่โขดหินได้ร่มไม้พร้อมหยิบขวดน้ำที่มีน้ำเหลือไม่ถึงครึ่งมาดื่มแก้กระหาย ขณะเดียวกัน ผมก็ได้เห็นภาพทิวงามเมื่อมองไปยังเบื้องล่าง ภาพนั้นก็คือ ภาพของสุริยาตติ ซึ่งเป็นครูเดินสอนกำลังยื่นมือให้ผู้ อำนวยการสำนักหอสมุดกลางยึดเกาะก้าวปืนสู่บริเวณที่สูงชัน ในขณะที่ ศตพร พนะสัน แม้จะพยายามบรรจุอาหารหนักอึ้งก็ยืนช่วยอยู่ข้างๆ...

ทุกคนพักเหนื่อยที่มีไข้พักครั้งแรกอยู่ได้ร่มไม้เพียงชั่วคราว ก็ต้องตัดสินใจเดินทางต่อไป เพราะใกล้เที่ยงแล้วแต่ยังไม่ได้ครึ่งทาง

ผมยังคงเดินตามหลังครูเดินสอนที่สลับกันไปมา และยังคงเดินไปตามเส้นทาง

เดินที่สูงขึ้นๆ จนถึงเพิงพักครึ่งทาง ครูเดินสอนจึงหยุดพักเพื่อรับประทานอาหารกลางวัน
 “เห็นยอดเขาลูกนั้นมั๊ยครับ ถึงตรงนั้นแล้วก็เดินลงอีกหน่อยก็ถึงแล้ว” สุริชาติ
 บอกกับเราทุกคน ซึ่งผมไม่ได้ตอบ แต่พยักหน้ารับ พร้อมกับบริหารจัดการธุระอาหารมื่อ
 เที่ยง จากนั้นพวกเราทั้งหมดก็เดินทางต่อ

“นั่นเสียงอะไร” ผมถามครูเดินสอน

“เสียงไฟไหม้ป่า”

แล้วเสียงคล้ายระเบิดแว่วๆ

“ก็เป็นเสียงลำไยระเบิดครับ เดินไปอีกหน่อยก็คงเห็น”

จริงตามที่ประยงพูด เพราะเมื่อเดินขึ้นเนินอีกขั้นหนึ่ง ก็มองเห็นควันไฟสีเทา
 ที่บ่ม่น ม้วนลอยตัวสู่ท้องฟ้า ในขณะที่เบื้องล่าง มองเห็นแนวไฟสีแดง ลุกลามตาหน้า
 เป็นแนวยาวและขยายแนวออกไปทุกด้าน

ผมยืนมองและเก็บภาพไว้โดยมิได้ตั้งคำถาม ทั้งที่มีคำถามมากมายอยู่ในใจ...

พวกเรายังคงก้าวเดินต่อไป ลัดเลาะไปตามไหล่เขา และเข้าสู่พื้นที่ร่วมเย็นที่เรา
 สังเกตเห็นตัวทากชูคอเตรียมติดตัวกระโดดใส่ผู้เดินผ่านเพื่อยังชีพ

“ถ้าเป็นฤดูฝน หากจะเต็มไปด้วยหมด ขนาดไม้เท้าถือยัน มันยังติดตัวมาเกาะ”
 ประยงเล่าพลางเดินพร้อมกับคุยเรื่องป่าที่มีเรื่องเล่ามากมาย จนผมเองก็ไม่ว่า เมื่อคุยก
 กันไปคุยกันมา แล้วเหตุไฉนผมจึงถามถึงชีวิตครอบครัวพ่อแม่ของเขาขึ้นมาได้

“อดีตพ่อของผมเป็นทหารปลดแอกของ พคท.” ประยงพูดถึงอดีตของพ่อ ซึ่ง
 ก็อดไม่ได้ที่ทำให้ผมคิดถึงพันโทโพยม จุลานนท์ ผู้บัญชาการกองทัพลดแอกประชาชน
 แห่งประเทศไทย ผู้เป็นบิดาของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี

“ก่อนเข้าป่า พ่อผมมีนามิที่ดินทำกิน แต่พ่อออกจากป่า ที่นาที่ดินของพ่อคนอื่น
 เอาไปหมด พ่อผมต้องเริ่มต้นใหม่จากศูนย์...”

ผมซักถามเรื่องราวของผู้เป็นพ่อของประยง ครูเดินสอนอีกหลายเรื่อง แต่เรื่อง
 หนึ่งที่ประยงพูดอย่างขัดถ้อยขัดคำก็คือ

“พ่อของผมบอกว่า สหายของเขาก่อนเขาเข้าป่าแล้วกลับสู่เมือง รวยกันหลายคน ไปเป็นรัฐมนตรี ไปเป็นนักการเมืองในหลายพรรค พรรคฝ่ายรัฐบาลก็ไปอยู่ พรรคฝ่ายค้านก็มี อยู่ในมือที่กำลัງสู้กันก็มาก ไปอยู่ในหนังสือพิมพ์คนละฝ่ายก็ยังจำกันได้ พ่อของผม...”

ที่ครูเดินสอนยังคงเล่าเรื่องราวของพ่อและเรื่องราวที่ผมซักถาม ที่รับรู้รับทราบจากพ่อให้ผมฟังอย่างเปิดเผยต่อไปอีกมาก พร้อมกับการก้าวเดินสู่จุดหมายด้วยความมุ่งมั่น

ราว 3 ชั่วโมง จาก 10.30 น. จนถึง 13.30 น. พวกเราทุกคนจึงเดินทางมาถึงศูนย์เรียนรู้ บ้านหนองไถ่ซึ่งอยู่ในศูนย์เรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” บ้านป่าก่า หมู่ 5 ต.ดงพญา อ.บ่อเกลือ จ.น่าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวไทยภูเขาชนเผ่าม้ง

เราได้ไปที่โรงเรียน เยี่ยมห้องสมุด ดูห้องเรียน ชมสนามฟุตบอลที่เคยเป็นสนามสำหรับเฮลิคอปเตอร์ และเยือนบ้านพักครูที่อยู่ด้านหลังซึ่งมีสภาพความสะอาดกลายพอกๆ กับสภาพความสะอาดสบายของการเดินทาง...

และช่วงเวลาหนึ่งของการพูดคุยระหว่างผมกับสุริชาติ ณ บ้านพักบนภูสูงในอีกหลายเรื่องราว จนกระทั่ง...

“ผมนอนที่นี่ ผมอยู่บนนี้ เวลాయามค่ำคืน ผมเห็นแสงไฟจากรถยนต์วิ่งอยู่ลิบๆ ผมเห็นเขา แต่ผมคิดว่า พวกเขาคงมองไม่เห็นผมที่อยู่ในความมืดบนที่นี่”

สุริชาติ พูดกับผมโดยไม่มองหน้า ขณะที่สายตาของเขาเหม่อมองไกลไปในที่ที่ผมไม่รู้จุดหมายของสายตา

เราทั้งสองนั่งเงียบ ราวกับบริเวณนั้นร้างผู้คน จนหลายๆคนเดินมาสมทบ...

ถึงเวลานี้ ขณะนี้ แม้ผมจะกลับคืนสู่เมืองมาหลายวันแล้ว แต่ก็แปลก ที่เวลานี้ ผมยังได้ยินเสียงของเขากังวานแว่วอยู่ในความรู้สึกตลอดเวลา...

"ภาษาไทยเข้มแข็งสู่สังคม"

ความเป็นครูเข้มแข็งกับกลุ่มโรงเรียนพญาเหนือ

ความเป็นมา

ผู้เขียนมีโอกาสติดตามคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ลงพื้นที่ จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ ๒๕ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้บริหารท่านลงพื้นที่เพื่อดูแล ติดตามศิษย์เก่า มศว ที่อยู่ในโครงการเยี่ยมบัณฑิตคืนถิ่น ซึ่งสำเร็จการศึกษาแล้วและกำลังปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อรับทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นก็คือ เด็กนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนพญาเหนือ มีพัฒนาการอ่านภาษาไทยที่ช้ากว่าปกติ ด้วยเหตุปัจจัยหลายๆ ประการ ผู้เขียนในฐานะเป็นครูภาษาไทยเมื่อทราบปัญหานี้จึงเกิดความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันดับแรกที่ทำคือเรียนถามและขอคำแนะนำจาก รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร (รศ.สุภา ปานเจริญ) และรองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ (ผศ.อำนาจ เย็นสบาย) คำตอบและคำแนะนำของท่านที่กลับมาสร้างขวัญและกำลังใจ ทั้งเพิ่มเติมความมั่นใจและความมุ่งมั่นให้แก่ผู้เขียนอย่างล้นเหลือ นั่นคือ "ทำเลย สนับสนุนเต็มที่"

โครงการสัมมนากลวิธีการสอนอ่านสำหรับอาจารย์สอนภาษาไทย และโครงการฝึกปฏิบัติ การสอนอ่านภาษาไทยแบบเข้ม สำหรับครูผู้สอนเพื่อการสอนอ่านภาษาไทยให้แก่เด็กนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนพญาเหนือ ช่วงชั้นที่ ๑ จึงเกิดขึ้น แม้ชื่อโครงการจะยาวมาก แต่ก็สื่อความครบตามจุดมุ่งหมาย นั่นคือการให้องค์ความรู้เรื่องการอ่าน กลวิธีการสอนอ่านแก่ครู และให้ครูนำกลวิธีที่รับการอบรมไปฝึกปฏิบัติกับนักเรียนกลุ่มทดลองช่วงชั้นที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน เป็นเวลา ๒ วันครึ่ง และวันเวลาที่กำหนดดำเนินโครงการ คือ วันที่ ๔ - ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ทั้งนี้อธิการบดีกรุณาเซ็นคำสั่งแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานทันที มีอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร เป็นที่ปรึกษา รองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้เป็นประธาน โครงการฯ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ (อาจารย์สมปรารถนา วงศ์บุญหนัก) เป็นผู้ให้คำแนะนำ เลขานุการรองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้ (คุณกฤษณา สังคริโมภย์) และ คุณสมจิตต์ แก้วกันต์ เป็นผู้ดูแลเรื่องงบประมาณ ชุดท้ายคืออาจารย์ศศิมา สกฤตไทยเขียนชัย บัณฑิตคืนถิ่นและเป็นอาจารย์สอนภาษาไทย เป็นตัวแทนอาจารย์ในกลุ่มโรงเรียนพญาเหนือเป็นผู้ประสานงาน ทั้งยังเป็นผู้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการฯ ข้อมูลหลักที่ได้รับ สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้คือ

๑. อาจารย์สอนภาษาไทยไม่ได้จบวิชาเอกภาษาไทย จึงไม่ทราบว่าจะสอนให้นักเรียนอ่านภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักการอย่างไร การสร้างสื่อการสอนที่เหมาะสมแก่การสอนอ่าน และการเตรียมการสอนอ่านมีกิจกรรมใดบ้างที่สามารถทำได้อย่างเกิดประสิทธิผล

๒. อาจารย์ต้องการเรียนรู้กลวิธีการสอนอ่านสำหรับนักเรียนชาวเขา

๓. อาจารย์ต้องการองค์ความรู้เกี่ยวกับการอ่านแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๑

๔. อาจารย์ต้องการเรียนรู้วิธีการวิจัยในชั้นเรียนโดยไม่มีผลกระทบต่อเวลาสอนหนังสือในห้องเรียน

หลังจากทราบข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การเลือกเฟ้นวิทยากรที่มีความชำนาญเฉพาะเรื่องการสอนอ่าน เข้าใจหลักสูตร และสามารถสอนนักเรียนได้ตรงตามหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมในช่วงชั้นที่ ๑ การสร้างสื่อการสอนที่ทำจากวัสดุที่หาได้ง่ายในเขตพื้นที่โรงเรียน ผู้เขียนเจาะจงไปที่โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ทั้งที่สีลมและบางรัก เพราะวิทยากรกลุ่มนี้เคยทำงานร่วมกับผู้เขียนเป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปี ล่าสุดคือช่วยผู้เขียนสร้าง E-Learning ช่วงชั้นที่ ๑ ให้แก่ มศว ดังนั้น

ปัญหาการทำงานเป็นทีมจึงไม่เกิดปัญหาอุปสรรคใด ๆ

วิทยาการอีกกลุ่มหนึ่งคือ นิสิตปริญญาโท สาขาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ เพราะการสอนนักเรียนชาวเขาให้อ่านภาษาไทยออกนั้น ไม่ต่างจากการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศ และนิสิตเหล่านี้คืออาจารย์สอนภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติในปัจจุบัน วิทยาการที่สำคัญมากที่จะไม่กล่าวถึงไม่ได้คือนิสิตปี ๔ วิชาเอกภาษาไทย ทั้งหลักสูตร ศศ.บ. และหลักสูตร กศ.บ. ที่เข้าไปเพิ่มความสนุกสนาน เรียกเสียงหัวเราะทำให้บรรยากาศในช่วงการดำเนินงานเต็มไปด้วยความสุขไม่เคร่งเครียด สามารถเป็นครูในดวงใจของนักเรียนกลุ่มทดลองสอนของอาจารย์ในกลุ่มโรงเรียนพญาเหนือ ที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือนิสิตได้เรียนรู้การทำงาน เทคนิคการสอนอ่านภาษาไทย และ ซึมซับความเป็นครูเข้าไปในตนโดยไม่รู้ตัว

ในช่วงก่อนลงพื้นที่ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีการประชุมตามกำหนดการ เพื่อให้การดำเนินโครงการนั้นไม่ผิดพลาด และไม่สร้างความผิดหวังให้แก่คณะอาจารย์สอนภาษาไทยในกลุ่มพญาเหนือ โดยมุ่งหวังให้คณาจารย์ที่จะเข้าร่วมโครงการได้รับประโยชน์สูงสุด สนองความต้องการที่คณาจารย์ต้องการมากที่สุด และแล้ววันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๕.๐๐ น. รถตู้ ๒ คัน ก็ออกเดินทางจากคณะมนุษยศาสตร์ มีผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้กรุณามาส่งพร้อมทั้งให้กำลังใจ

เช้าวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ คณะทำงานเดินทางมาถึงจังหวัดน่านตามเวลานัดหมายคือ ตี ๕ อาจารย์ศศิมาอรรับคณะทำงานเพื่อนำทางสู่ตอย อันเป็นจุดหมายของโครงการคือ อุทยานแห่งชาติขุนน่าน ณ ยอดดอยสูงสุด คณะทำงานได้แวะกราบคารวะเจ้าหลวงภูคา พร้อมถวายเครื่องสักการะ เพื่อขอขานมีแห่งองค์เจ้าหลวงคุ้มครองคณะทำงาน ให้ทำงานปลอดภัยปราศจากปัญหาอุปสรรคใด ๆ ที่แก้ไขไม่ได้ ที่เป็นห่วงที่สุดคือสภาพอากาศที่ไม่ค่อยจะเอื้ออำนวยสักเท่าใดนัก นับแต่วันที่รถเคลื่อนออกจาก มศว ก็มีฝนตกตลอดทางและตลอดคืนที่เดินทาง เมื่อมาถึงอุทยาน รถไม่สามารถ

ขึ้นไปยังสถานที่ประชุมสัมมนาและอบรมปฏิบัติการได้ เพราะสภาพถนนที่ทางอุทยานทำไว้อย่างล้าลอง เมื่อถูกฝนที่กระหน่ำมาตลอดทั้งวันทั้งคืน ก่อปรกักับมีหินภูเขาที่ลื่นและทางขึ้นที่ชันมาก จึงทำให้ทางคณะฯ ต้องเดินเท้าขึ้นดอย ส่วนสัมภาระต่างๆ นั้นเจ้าหน้าที่อุทยานจะขนให้ภายหลังเพราะเวลานั้นรถไม่อยู่ ส่วนคณะฯ ต้องรีบเดินเท้าเข้าไปยังที่ทำการอุทยาน ไม่สามารถรอรถของทางอุทยานได้ เพราะพิธีเปิดโครงการจะเริ่มในเวลา ๙.๐๐ น.

ตลอดเข้าในวันนั้น ฝนยังคงตกไม่ขาดสาย แต่ไม่ส่งผลทำให้คณาจารย์กลุ่มโรงเรียนพญาเหนือท้อแท้ไม่มาร่วมโครงการ ตรงกันข้ามมากขึ้นเกือบครบ ที่กล่าวว่าเกือบ เพราะมีบางท่านป่วย หรือติดภารกิจดูแลลูกอายุ ๔ เดือนที่ป่วย บางท่านติดอบรมในจังหวัด แต่ให้สัญญาฝากมาว่า วันพรุ่งนี้จะมาร่วมแน่นอน เพียงเท่านั้นคณะทำงานก็ซาบซึ้งกับความเป็นครูที่ตั้งใจมารับการอบรมเพื่อไปสอนลูกศิษย์ของตนให้พ้นสภาพเด็กอ่านภาษาไทยไม่ออก ศึกษาไม่แตก นายกองค้การบริหารส่วนตำบล และประธานกลุ่มโรงเรียนพญาเหนือมาร่วมพิธีเปิดโครงการพร้อมหน้าพร้อมตา และแล้วการเปิดโครงการก็เสร็จสิ้นด้วยคำพูดสัญญาจากท่านนายกฯว่า “ยินดีร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมทุกอย่างของครูเพื่อให้นักเรียนทุกคนอ่านภาษาไทยออก”

กำหนดการต่อไปคือ การให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการอ่านสำเร็จลงด้วยความตั้งใจออกตั้งใจของครูทุกคน จากนั้นเริ่มถ่ายทอดกลวิธีการสอนอ่านภาษาไทยสลับกับกิจกรรมคลายเครียด แต่กิจกรรมทุกอย่างครูสามารถนำไปใช้สอนลูกศิษย์ตัวน้อยๆ ในห้องได้อย่างสนุกสนาน ในขณะที่ทำกิจกรรม วิทยากรไม่ได้บอกว่าการกิจกรรมนั้นๆ จะนำไปใช้สอนนักเรียนได้ คงทำให้รู้สึกแต่เพียงว่าเป็นกิจกรรมประกอบเท่านั้น จนกระทั่งกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปแล้ว วิทยากรบรรยายจึงสรุปให้คณะอาจารย์ทราบว่าจะใช้สอนนักเรียนอย่างไร วิทยากรไม่ลืมภาพที่คณาจารย์ออกมาเล่นกิจกรรมนั้นอย่างสนุกสนาน

๑๙.๐๐ น. คณาจารย์เดินทางกลับบ้านด้วยสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ผู้เขียนและวิทยากรยื่นส่งคณาจารย์ด้วยความรู้สึกโล่งใจ เพราะการตอบสนองการร่วมโครงการดีมาก

ที่ยังหนักใจคือผลการประเมินการทำงานตลอดวันนี้จะออกมาเป็นอย่างไร และพรุ่งนี้ คณะวิทยากรจะต้องเสริมเพิ่มสิ่งที่คณาจารย์ขอมานี้ว่ามีอะไรบ้าง แต่ต้องเก็บสิ่งเหล่านี้ไว้ก่อนเพราะตั้งแต่เช้า วิทยากรทุกคนยังไม่ได้อาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า นอกจากแปร่งฟันในท้องน้ำที่ห้องประชุมเท่านั้น และนัดหมายต่อไปคือเวลา ๑๘.๐๐ น. เพื่อประชุมเตรียมงานสำหรับวันรุ่งขึ้น โดยเฉพาะงานที่คณาจารย์ร้องขอมาในแบบประเมินปลายเปิดประจำวัน

สัปดาห์ส่วนตัวมากองแล้ว วิทยากรแบกเดินขึ้นเนินไปบ้านพักด้วยตัวเอง โดยมีอาจารย์ศศิมลเป็นผู้ดูแล และแจ้งทุกคนจะว่าพักกันที่บ้านหลังไหน อุปสรรคก็มาเยือนอีกครั้งเมื่ออาจารย์ศศิมลแจ้งว่า ไฟของอุทยานจะปิดตอน ๔ ทุ่ม เราต้องทำงานแข่งกับเวลา ที่พักที่ได้รับความกรุณาจากทางอุทยานนั้นพักผ่อนสบายมาก ที่สำคัญทางคณะได้เรียนวิชาที่ปรึกษาไปด้วย ๑๘.๐๐ น. กลับมายังห้องประชุมเพื่อรับประทานอาหารเย็น (ข้าวกล่อง) และประชุมเตรียมงานสำหรับพรุ่งนี้

๒๐.๐๐ น. เดินถือไฟฉายเดินขึ้นเนินถึงบ้านพัก ทุกคนตรงเข้าห้องนอน ไม่มีการพูดคุยกันอีกต่อไป เจ้าหน้าที่ปิดเครื่องปั่นไฟตรงเวลาที่แจ้งไว้หรือไม่ไม่มีใครรู้

๐๖.๐๐ น. เสียงก๊อกรก๊กข้างๆ ห้องเป็นสัญญาณให้ทราบว่าเราพร้อมแล้วที่จะเริ่มทำงานในวันที่ ๒ แล้ว ไม่อยากบอกว่าอากาศที่นั่นโลบรีสุทธ์จนน่าเก็บเอามาฝากเพื่อน ๆ ที่กรุงเทพฯ พวกเราค่อยๆ เดินชมบรรยากาศ เก็บภาพไปด้วยจนมาถึงห้องประชุม

ฝนยังคงตกอยู่จนเริ่มกังวลว่า วันนี้คณาจารย์จะเข้าร่วมโครงการอีกหรือไม่ ท้อแล้วหรือยังเพราะอาจารย์บางท่านเดินขึ้นมามากหลายกิโลแล้ว เข้านี้ไม่เห็นแสงแดดเห็นแต่เมฆฝน คณะวิทยากรเตรียมตัว เตรียมสื่อ และเตรียมกิจกรรม ไม่ผิดหวังคณาจารย์เดินฝ่าสายฝนมาแล้วเห็นศีรษะค่อยๆ โผล่จากเนิน กำลังใจพวกเราเป็นกองๆ และคิดตรงกันว่า “สู้ตาย” สันทนการเริ่มขึ้นพร้อมองค์ความรู้ และกิจกรรมที่คณาจารย์ประเมินเมื่อวานนี้ วิทยากรนำมาให้คณาจารย์เพื่อบอกว่า ใบประเมินนั้นมีคำตอบในวันรุ่งขึ้น

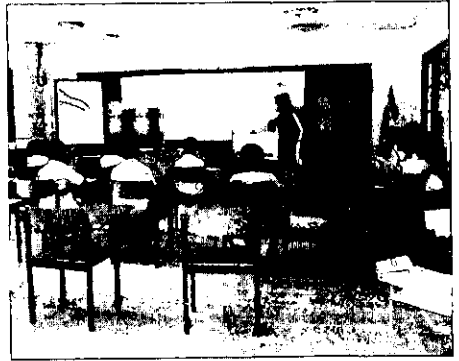

บรรยายภาคอบรมดีขึ้นกว่าเมื่อวาน เพราะคณาจารย์เริ่มคุ้นเคย และให้ความเป็นกันเอง แสดงความคิด และที่สำคัญ คือคณาจารย์แสดงให้เห็นว่าทุกคนมีศักยภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาการอ่านภาษาไทยไม่ออกของเด็กนักเรียนและสภาพฝนตกตลอดนั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อจะสอนนักเรียนให้อ่านหนังสือออก

๑๖.๐๐ น. ประเมินปลายเปิดอีกครั้ง และเตรียมการสำหรับวันพรุ่งนี้ วันนี้เรานั่งทำงานเตรียมงานและประชุมพูดคุยกันจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ น. อาหารเย็นมาถึงเป็นข้าวกล่องเช่นเคย แต่รสชาติอร่อยอย่าบอกใคร ๒๐.๐๐ น. เดินร้องเพลงกลับที่พักด้วยความสบายใจ

วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ครึ่งวันเช้าเป็นการให้กลวิธีการสอนและฝึกสอน มีวิทยากรเป็นผู้นิเทศการสอน ห้องอบรมแต่เมื่อวันวานถูกแปลงเป็นห้องเรียน ที่น่าสนใจคือเด็กนักเรียนในห้องเก่งมาก บางครั้งครูยังไม่ได้ตามสามารถตอบได้ อ่านหนังสือคล่องอีกต่างหาก หลายครั้งที่นักเรียนลุกขึ้นประท้วงครูอย่างสนุกสนานเรื่องการแจกรางวัล นักเรียนกลุ่มที่ชนะเกมการอ่าน !!! ช่วงบ่ายเป็นการแบ่งกลุ่มคณาจารย์เพื่อเตรียมการสอนในวันพรุ่งนี้ เพราะพรุ่งนี้เด็กนักเรียนตัวจริงเสียงจริงกลุ่มทดลองมาแล้ว เลิกอบรมเร็วเพราะคณาจารย์เตรียมการสอนเสร็จเร็วและพร้อมแล้วที่จะทดลองสอน มาทราบภายหลังว่ามีอาจารย์หลายคนต้องสอนภาษาไทยเทอมต้นนี้ที่จะเปิดในเวลาอีกไม่กี่วัน ที่สำคัญคือไม่เคยสอนภาษาไทยมาก่อน หนักใจมาก แต่เมื่อผ่านมา ๓ วันแล้วมั่นใจว่าสอนได้ และสอนเป็น

วิทยากรลงจากดอยเพื่อหาซื้อของสำหรับเด็กนักเรียน เนื่องจากไม่ได้ซื้อเตรียมล่วงหน้าและไม่ทราบว่ามีเด็ก ๆ ชาติแคลนอุปกรณใด ตอนนั้นทราบแล้วว่าพวกเขาอยากได้ดินสอสีไม้ รวมทั้งเครื่องเขียน ได้ของครบขึ้นดอยอีกครั้ง เข้าห้องประชุมเพื่อเตรียมการวันนี้ไม่มีประเมินแบบปลายเปิดเพราะพรุ่งนี้คณาจารย์ลงมือสอนแล้ว ที่ประชุมมีมติไม่แจกของให้เด็กก่อนเพราะประเมินไม่ได้ว่าเด็กอยากมาเรียนเพราะอยากได้ของ หรือเขามาเพราะเขาสามารถอ่านหนังสือออกแล้ว จนกว่าจะถึงวันสุดท้ายเวลาสุดท้าย จบประมาณที่ข้อ

ของคือบในกระเป๋าวិทยากรทุกคน และเงินร่วมโครงการที่อาจารย์อัสสัมชัญ บางรักฝากมา

๑๙.๐๐ น. รับประทานอาหารมื้อเย็น หัวหน้านักอุทยานแห่งชาติขุนน่านมาร่วมทานข้าวกล้องด้วยกัน พบกันเป็นครั้งแรกเพราะท่านไปปฏิบัติหน้าที่ดูแลต้นน้ำน่านบนดอยสูงหลายวัน ด้วยอหิยาตัย น้ำใจและความจริงใจทำให้บรรยากาศดี อบอุ่น นิสิต ศศ.บ. และ กศ.บ. ได้ช่องทางขออนุญาตท่านคืนนี้ดับไฟ ๕ ทุ่ม เพราะต้องจัดเกมและกิจกรรมสำหรับนักเรียนพรุ่งนี้ ท่านกรุณาด้วยความเต็มใจ

วันที่ ๗ พฤษภาคม เมื่อคืนฝนตกตลอดคืน น้ำในลำธารเปลี่ยนจากใสเป็นแดงขุ่น สีอิฐ ไหลแรง ระดับน้ำสูงขึ้น เข้านี้ฝนยังตกปรอยๆ เมฆฝนยังแผ่ปกคลุมวิทยากรตั้งจิตอธิษฐานขอबारมีเจ้าหลวงภูคา และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ขอให้ฟ้าแจ่ม เพราะกิจกรรมสำหรับเด็กนักเรียนคือกิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย และละลายพฤติกรรมการมาจากต่างห้องและต่างชั้นเรียน... ไม่เชื่อก็ต้องเชื่อ กลุ่มเมฆฝนถูกลมพัดผ่านเลยไป เห็นฟ้าใสแจ่ม แดดออกเรื่อย ๆ จนสว่าง วิทยากรดีใจมาก

๐๘.๐๐ น. นักเรียนมาแล้ว มีรถจากอุทยานไปรับ ท่านหัวหน้าอุทยานกรุณาตามเคย นิสิตออกไปรับเด็กๆ มาขึ้นเข้าแถว ทุกคนแต่งเครื่องแบบนักเรียนเก่าๆ แสดงถึงเวลาการใช้งานอย่างสมบูรณ์สมบัติน บางคนไม่ใส่รองเท้า (ทราบภายหลังว่าเขาเคยชินถ้าใส่แล้วเดินมาโรงเรียนเป็นกิโละแล้วไม่ถนัด) ทุกคนอายยืนก้มหน้า ครูพูดด้วยกิริยาสุภาพ ไม่นานทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดี พวกเราทำอย่างไรนั้น ขอทุกท่านอ่านจากบทความที่นิสิตเขียนจะเห็นภาพชัดเจนกว่าอ่านตรงนี้

เด็กนักเรียนเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติเสียงดังใส สวดมนต์เสียงกังวาน นิสิตจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมและสร้างความคุ้นเคย จากนั้นเดินเข้าแถวเข้าห้องเรียน ป.๑ ป.๒ และป.๓ เด็กนักเรียนเหล่านี้คือกลุ่มที่อ่านหนังสือไม่ออกเลย ไม่รู้จักพยัญชนะประสมคำไม่เป็น ที่น่าสนใจคือจำนวนนี้มีนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ ปนมาด้วย เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความอายวิทยากรจึงบอกว่าเป็นพี่เลี้ยงชั้น ป. ๑

๐๙.๐๐ น คณาจารย์ฝึกปฏิบัติการสอนประจำห้องเรียน ใช้แผนการสอนที่ร่วมกันทำขึ้นเมื่อวาน ผู้เขียนนั่งนิเทศประจำห้อง ทุกอย่างพร้อมแล้ว เสียงครูสอนหนังสือก็เริ่มต้น จากนั้นเสียงนักเรียนอ่านหนังสือ เสียงหัวเราะจากการเล่นเกมดังขึ้นทุกที ความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ จนที่สุดครูก็กลายเป็นครูของนักเรียนทดลองเหล่านั้น ทั้งๆ ที่ท่านเป็นครูจากโรงเรียนอื่น ความเป็นครูฉายชัดว่า เมื่อครูมีใจเป็นครู ถึงจะเป็นนักเรียนจากโรงเรียนอื่นก็สามารถสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ได้อย่างรวดเร็ว

กลางวันแล้วนักเรียนวิ่งพ้อออกจากห้องไปล้างมือ และไปรับกับข้าวที่อาจารย์โรงเรียน สะบันจัดให้ เด็กๆ เดินเป็นกลุ่มไปนั่งใต้ต้นไม้ มีแสงแดดไม่แรงจัด ลมพัดเย็นสบาย อากาศใสบริสุทธิ์ ทุกคนหยิบแอมบออกมาจากเป้เก่าๆ บางคนเปิดถุงพลาสติกหยิบถุงใส่ข้าว บางคนหยิบปลาทอดใส่ปาก บางคนหยิบแอมบทอดกินพร้อมข้าวเหนียว ซึ่งมีทั้งข้าวเหนียวกล้องและข้าวเหนียวขาว ตามด้วยผลไม้ที่วิทยากรแบ่งไว้ให้ พักผ่อนสักครู่ก็ถึงเวลาเล่นกิจกรรม วันนั้นนิสิตสอนเพลง “ไถ่อย่างหมอลำ” พร้อมท่าเต้น น่ารักมาก ความอายเงินหายไปมีความคุ้นเคยเข้ามาแทน เสียงหัวเราะ เสียงกริรร้องยามสนุกสุดขีดของเด็กๆ ทำให้ครูทุกคนมีรอยยิ้มตามไปด้วย นี่แหละเสน่ห์อาชีพครูที่อาชีพอื่นไม่มี ความสุขของครูอยู่ที่เสียงหัวเราะ รอยยิ้ม เสียงพูดคุย และเสียงอ่านหนังสือของเด็ก ๆ

ตอนบ่ายการเรียนเริ่มต้นอีกครั้ง จนถึงเวลา ๑๕.๐๐ น โรงเรียนเลิกแล้ว นิสิตนำเด็กๆ ไปเล่นกิจกรรมกลางแจ้งใต้ต้นไม้ เสียงกลองสัญญาณเรียกแถวดังขึ้น จากนั้นเสียงของความสุขของเด็กๆ ก็ดังขึ้น ส่วนคณาจารย์และวิทยากรเข้าห้องประชุมเพื่อประเมินผลการสอน วิทยากรชื่นชมการสอนของครูที่ได้ผล เด็กสามารถจำพยัญชนะและสระได้ ที่น่ายินดีคือเด็กสามารถประสมคำอ่านคำได้แล้ว จากการทดสอบก่อนเรียนเด็กอ่านคำไม่ได้ เมื่อทดสอบหลังเรียนเด็กสามารถอ่านคำได้ถูกต้อง ๘ คำ จาก ๑๐ คำ กำลังใจของคณาจารย์ล้วนเพิ่มความเชื่อมั่นให้ตนเอง จากนั้นคณาจารย์ประชุมวางแผนการสอนสำหรับพຸ່ງนี้

เย็นนี้รถอุทยานที่ใช้สำหรับขึ้นดอยยังไม่กลับมา เด็กๆ จึงได้นั่งรถ มศว กลับ

บ้าน คุณประวิตรและคุณเสริมกลับมาเล่าให้ฟังว่า เด็กๆ นั่งรดยืนจ๋า สนุกสนานตลอดทาง จนถึงโรงเรียนสะบั้น เด็กๆ ลงจากรถ โดยไม่ลืมยกมือไหว้พูดเสียงดัง “ขอบคุณค่ะ ... ขอบคุณครับ” และสิ่งที่ไม่ยอมให้หลุดจากหัวคือกระดาษภาพหน้าสัตว์ เช่น แมว เสือ หมี ฯลฯ ที่คุณครูม คุณครูบุ คุณครูรุ่ง คุณครูกีฟ คุณครูแวน คุณครูเบงค์ และคุณครูน้อท สอนให้วาด และระบายสีด้วยตัวเอง

ระหว่างอาหารเย็นคณะวิทยากรประชุมประเมินการทำงานได้ข้อสรุปว่า คณาจารย์มีความเป็นครูสูง สังเกตจากการใช้คำพูด เรียกลูกศิษย์ว่า “ลูก” ทุกคำ มีการสัมผัสใกล้ชิด มีกิจกรรมการสอนที่ประยุกต์จากการเข้าอบรม มีการทำงานเป็นทีมดี สอนโดยใช้การสอนแบบทีม (Team Teaching) ก่อนแยกย้ายไปบ้านพัก ผู้เขียนบันทึกนึกว่า “ครูอยากฟังเพลง ไก่อย่างบ่อเกลือ จัง”

วันที่ ๘ พฤษภาคม อากาศแจ่มใส ฝนหยุดตกแล้วเมื่อตอนฟ้ารุ่ง ประมาณ ๐๘.๐๐ น.ผู้เขียนมองไปที่ทางขึ้นอุทยานซึ่งเป็นเนินชัน เห็นหัวเล็กๆ คาดด้วยกระดาษภาพสัตว์ต่างๆ ที่นิสิตสอนให้ทำตั้งแต่เมื่อวาน บางชิ้นรุ่งรัง บางชิ้นยับเยิน บางชิ้นขาด ได้ความว่าน้องชายที่บ้านแย่งไปคาดหัว เข้านับรับหยิบมาก่อนน้องตื่น นิสิตนับจำนวนปรากฏว่ามีนักเรียนเพิ่ม ๔ คน ถามว่าทำไมมาเรียน ตอบว่าเพื่อนไปเล่าว่าโรงเรียนสอนสนุก (อ้าว! ไม่ใช่ครูหรือ) อยากมาเรียน และขอทำที่คาดหัวด้วย กิจกรรมก่อนเคารพธงชาติคือการร้องเพลงทักทายกัน เด็กๆ ชอบมาก เพราะทำเล่นสวดยสนุกสนาน จากนั้นเด็กๆ เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ และเล่นกิจกรรมเตรียมความพร้อม ตื่นเต้นมากได้ยินเพลง “ไก่อย่างบ่อเกลือ” พร้อมทำเต้น เด็กๆ ตื่นเต้นที่มีเพลงของตัวเอง แต่ยังคงร้องและเต้นไก่อย่างหมอลำ แฉมด้วย “ไก่อย่างขาววัง” พร้อมทำนั้งที่เรียบริยรรวกับขาววัง ขอคุณนิสิต ศศ.บ (นายสุวดิน เกษมปิติ)

ได้เวลาเข้าห้องเรียนแล้ว คณาจารย์พร้อมสอน เสียงแห่งความสุขและเสียงแห่งเล่นห่อหุ้มครุเริ่มดังขึ้น จนได้เวลาพักเที่ยงทานอาหารกลางวัน วันนี้ไม่ต้องเตือนเรื่องล้างมือก่อนทานข้าว กับข้าวเป็นไข่ต้ม (ไม่ใช่ไข่ต้มธรรมดาเนะ แต่เป็นไข่ต้มทรงเครื่อง)

ตามด้วยผลไม้และขนม หลังจากทานอาหารเรียบร้อยแล้วเล่นเกมและกิจกรรมตามมา เป็นเกมสร้างความรักความสามัคคีและการเสียสละ ทุกชีวิตมีความสุข คณาจารย์เตรียมตัวสอน และบอกผู้เขียนว่า “สอนภาษาไทยไม่ยากเลย สนุกดี” อาหารกลางวันเป็นก๋วยเตี๋ยวเย็นตาโฟ มีมืออาจารย์เส้นห่อและอาจารย์วารภรณ์ อร่อยจนลืมกลัวอ้วน

เลิกเรียนแล้วแต่กิจกรรมสำหรับเด็กๆ ยังมีต่อ สนุกสนานและได้รับความรู้ ความรักความสามัคคีเช่นเคย ก่อนขึ้นรถ มศว เด็กๆ ขอออกดครู และครูก็ขอออกเด็กๆ ตัวกระจิดจิด แล้วโบกมือลาจนร่างลับไปจากเนิน คณาจารย์และวิทยากรเข้าห้องประชุมเพื่อประเมินการเรียนการสอน ผลการประเมินสรุปว่าเด็กๆ ดีขึ้นกว่าเดิม จากการทบทวน ทำให้แน่ใจว่าการสอนพื้นฐานการอ่านสำคัญ ทำให้เด็กแม่ไม่ลืมการสะกดคำประสมคำ คณาจารย์เพิ่มการสอนเขียนไปด้วย ปรากฏว่าเด็กสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้องเกือบ ๑๐๐ %

๑๗.๓๐ น. คณะวิทยากรออกเดินป่า มีอาจารย์ณัฐรินทร์ ทหารเก่าเดินนำทาง กระว่าจะไปให้น้ำตกละบั้น ซึ่งดูจากแผนที่แล้วไม่น่าจะไกล เอาเข้าจริงเดินมาชั่วโมงกว่ายังไม่ได้ยินเสียงน้ำตกแม้แต่บ่อย เย็นมากแล้วเดินกลับดีกว่าเพราะป่าที่นี้มีหมื่นหมื่นมาก อยากทำงานให้เสร็จก่อนจะเป็นอะไรไป ระหว่างทางได้ภาพเห็ดสวยๆ มาฝาก หอบเอาอากาศใสบริสุทธิ์มาฝากด้วย กลับไปทานข้าวกล่องที่อร่อย วันนี้น้ำพริกหนุ่ม อร่อยจนรสชาติยังติดปลายลิ้น

วันที่ ๙ พฤษภาคม วันนี้เป็นวันสุดท้ายแล้ว ที่โรงเรียนนี้จะต้องปิดกิจการ กำหนดการช่วงเช้ายังมีการปฏิบัติการสอน ช่วงบ่ายเป็นการประเมินผลโครงการแบบเปิดใจ และตอบแบบสอบถามทั้งเลือกตอบและปลายเปิด พร้อมทั้งเก็บข้อมูลงานวิจัย พิธีมอบวุฒิบัตร และปิดโครงการ ตามกำหนดการรองอธิการบดีฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้จะกรุณามาเป็นประธานในพิธี แต่เมื่อประสานงานคุณกฤษณา เลขหา ของท่านทราบ ว่าท่านติดราชการอยู่ที่วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดสระแก้ว

หวั่นเด็กๆ พร้อมกระดาศรูปสัตว์คาคที่หัวโผล่มาแล้วจากเนิน เสียงกลองเรียก

แถว นับจำนวน วันนี้มีเด็กเข้าใหม่เพิ่มอีก ๖ คน ต้องทำที่คาดหัวหน้าสัตว์ต่างๆ เพิ่ม วันนี้กิจกรรมการเรียนถ้าเด็กคนไหนทำดีทำเก่ง อ่านดีอ่านเก่งขึ้น จะได้รับรางวัลเป็น อุปกรณ์การเรียน เช่น ดินสอสี (เด็กอยากได้มาก วิทยากรจึงแจกครบทุกคนก่อนลาจาก บางคนขอไปฝากน้องด้วย เพื่อน้องจะได้ไม่แย่ง เลยต้องสอนเรื่องการแบ่งปัน) วันนี้เรียนครึ่งวันหลังทานข้าวก็มีเกมลาจาก

ตอนบ่ายคณาจารย์เข้าห้องประชุมประเมินผลการเรียนการสอน เด็กๆ สอบผ่าน จากนั้นเป็นการประเมินแบบเปิดใจพูดคุยกัน ผลการประเมินคณาจารย์บอกว่าการประชุมอบรมสัมมนาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ได้จริง และหลังจากนี้คณาจารย์กลุ่มโรงเรียนพญาเหนือจะสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กที่อ่านหนังสือไม่ได้โดยใช้การสอนแบบทีม และสอนโดยใช้หลักการที่ได้รับ เพราะเห็นแล้วว่าใช้ได้เกิดประสิทธิผล อาจารย์ที่มาร่วมอบรมวันแรกไม่ได้บ่นเสียเลย และขอให้จัดการอบรมเช่นนี้ทุกปีเพื่อคณาจารย์จะได้พัฒนาตลอดเวลา จากนั้นเป็นการประเมินโดยตอบลงในแบบสอบถามทั้งเลือกตอบและปลายเปิด

๑๕.๓๐ น. ท่านศึกษานิเทศก์ ท่านหัวหน้ากลุ่มโรงเรียนพญาเหนือ ท่านหัวหน้าอุทยานแห่งชาติขุนน่านเดินทางมาถึง ร่วมพิธีมอบวุฒิบัตร กล่าวขอบคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวปิดโครงการและถ่ายภาพร่วมกัน

ตลอดเวลา ๖ วันที่ปฏิบัติการ คณะทำงานซึ่งเป็นครูรู้สึกว่าจะมีความตั้งใจที่สามารถปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประจักษ์ถึงความเป็นครูของคณาจารย์ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจจะให้ลูกศิษย์อ่านหนังสือออกและอ่านหนังสือเป็น สลายเล็ดความเป็นครูมีอยู่ในร่างตนทั่วทุกคน เมื่อเป็นเช่นนี้เยาวชนของชาติจะเป็นคนที่มีค่าต่อประเทศชาติต่อไป ครูพร้อมเสมอที่จะเป็นเรือจ้างลำเล็กๆ ที่พายส่งศิษย์ขึ้นฝั่ง ไม่ว่าจะเป็นครูในเมือง คุรุบนดอย หรือครูชายแดน

เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ที่ผ่านมา ผู้เขียนได้พบอาจารย์ศศิมลที่ มศว ท่านแจ้ง

ข่าวที่น่ายินดียิ่งว่า ทีมสอนเสริมให้แก่เด็กเรียนที่อ่านไม่คล่อง (ตอนนี้อ่านไม่ออกไม่มีแล้ว) ได้เริ่มแล้ว โดยใช้กลวิธีการสอนที่วิทยากรอบรมในครั้งนั้น และคาดหวังว่าเด็กจะอ่านภาษาไทยได้เก่งและคล่อง พร้อมทั้งแจ้งว่า กลุ่มโรงเรียนบ่อเกลือได้ขอทีมวิทยากรชุดนี้ ไปอบรมคณาจารย์สอนภาษาไทยบ้าง ผู้เขียนกล่าวขอบคุณ และตอบในใจว่ายินดีทุ่มเทกำลังกายกำลังสติปัญญาเต็มที่เพื่อครูอาชีพเดียวกัน

พระเมตตา "สมเด็จพระเทพฯ" บัณฑิตคืนถิ่น สร้างชีวิต-พัฒนาชนบทไทย

"เยาวชนไทยส่วนมากที่อยู่ในวัยเล่าเรียน แต่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ เพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนาท้องถิ่นตน..." "อยากจะทำกองทุนเพื่อสนับสนุนนักเรียนเหล่านั้น เลือกเอาโรงเรียนในเขตที่จะหาโอกาสศึกษาต่อได้ยาก ให้รับการศึกษาต่อพอเป็นตัวอย่าง..." "การที่นักเรียนได้เรียนต่อนั้นก็เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเอง คือเมื่อมีความรู้มากขึ้น ควรจะมีโอกาสได้เลือกอาชีพเลี้ยงตัวที่จะทำประโยชน์ให้กับคนอื่นได้มากขึ้น..."

...ด้วยพระเมตตา ด้วยพระราชดำริใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ดังกล่าวนี้นี้ ณ วันนี้มีเยาวชนไทยคนรุ่นใหม่จำนวนหนึ่งมีโอกาสดำเนินการศึกษาในระดับสูง และกลับสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นไทย ด้วยโครงการ "บัณฑิตคืนถิ่น"

เมื่อวันที่ 26 ก.พ. ที่ผ่านมา ณ ตำนานกู่ฟ้าพัฒนา อ.บ่อเกลือ จ.น่าน "บัณฑิตคืนถิ่น" จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) 22 ชีวิต ซึ่งบ้างก็ได้บรรจุเป็นข้าราชการ บ้างก็เป็นครูอัตราจ้าง รวมถึงนักศึกษา มศว ในโครงการ ฯ ได้มีโอกาสเข้าเฝ้า ฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยความสำนึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ทั้งนี้ ทีม "วิถีชีวิต" มีโอกาสได้สัมภาษณ์บัณฑิตคืนถิ่น กลุ่มนี้มานำเสนอ...

สงกรานต์ มหามิตร อายุ 23 ปี บัณฑิตคืนถิ่น (ครุวิทยาสาสตรคืนถิ่น) สอนอยู่ที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ อ.เวียงสา จ.น่าน บอกว่า เมื่อจบจากโครงการมาแล้ว มาเป็นครูสอนเด็ก ๆ ก็จะพยายามพ่วงเรื่องจริยธรรม คุณธรรม เข้าไปด้วย พยายาม

เน้นทางไอคิว อีคิว และเอ็มคิว ด้วยเช่น ทำความดีเพื่ออะไร

“จิตวิญญาณความเป็นครู อาชีพครู กับครูมืออาชีพ แตกต่างกัน ซึ่งข้อหลังนั้นจะต้องมีจิตวิญญาณ รักในอาชีพครู มีความเสียสละ ซึ่งคิดว่าตนเองก็น่าจะเป็นครูที่ดีได้” สงกรานต์กล่าว

นุจิรา ภูคา อายุ 23 ปี รายนี้ได้เป็นครูสอนที่โรงเรียนบ้านบ่อหยวก (โรงเรียนขยายโอกาส) อ.บ่อเกลือ จ.น่าน โรงเรียนนี้มีนักเรียน 350 คน แต่มีครูแค่ 18 คน ทำให้ต้องสอนหลายวิชา อาทิ วิทยาศาสตร์ สังคม ศิลปะ ฯลฯ ทั้งๆที่โรงเรียนมีอัตราบรรจุ แต่ไม่มีคนขึ้นมาสอน เพราะเส้นทางสัญจรลำบาก

“มาสอนที่นี่เพราะได้กลับบ้านเกิด และเป็นการตอบแทนทุนโครงการ กิฬายามทำหน้าที่ครูให้ดีที่สุด ให้ทั้งวิชาการ คุณธรรม-ศีลธรรม แก่เด็กนักเรียน ตอนที่พ่อกำลังที่โรงเรียน ยังถามว่าจะอยู่ได้หรือ แต่เราเห็นคนอื่นอยู่ได้ เราก็ต้องอยู่ได้ ซึ่งพออยู่ไปก็ปรับตัวได้และสนุกดี” นุจิรา กล่าว

“ความจริงแล้วเด็กในโครงการนี้ไม่มีเงื่อนไขว่าจะต้องรับราชการใช้ทุนและไม่มีการรับรองว่าจะได้บรรจุ แต่เมื่อเรียนจบได้บรรจุเป็นครูที่บ้านเกิดเราก็ยิ่งดีใจมาก ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพฯ ซึ่งพระองค์ท่านตรัสถามว่าจบแล้วจะทำงานอะไร พวกเราก็ตอบไม่ได้ พระองค์ท่านก็ตรัสอีกว่า ไม่เป็นไร งานมีเยอะแยะ ถ้าไม่มี มาทำงานกับเราก็ได้ ซึ่งเมื่อจบแล้วก็ไปเป็นครูอัตราจ้างแถวบ้านอยู่สักพัก ต่อมาไม่นานก็ได้บรรจุกันทั้ง 22 คน ซึ่งไม่เคยมีเช่นนี้มาก่อน” ศรีจิตรา ปาคำกล่าว

ดาราลักษณ์ คำคาม อายุ 24 ปี สอนที่โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อ.ท่าวังผา วิชาคณิตศาสตร์ และเทอมหน้าจะสอนวิทยาศาสตร์ด้วย รายนี้เป็นลูกคนเดียวของครอบครัว พ่อแม่ทำอาชีพเกษตร หลังเรียนจบมัธยม ฯ แล้วก็สอบได้ทุนการศึกษาโครงการบัณฑิตคืนถิ่น ซึ่งครอบครัวดีใจมาก โดยเฉพาะผู้เป็นแม่ที่สนับสนุนลูกเต็มที่ เนื่องจากตอนเด็กๆไม่มีโอกาสได้เรียน เพราะมีพี่น้องมากต้องเลี้ยงน้อง เมื่อลูกมีโอกาสก็ดีใจมาก

“ชีวิตที่มีความสุข เป็นโรงเรียนที่ดี นักเรียนที่ดี ก็มีความตั้งใจจริงในการสอนให้เด็กเก่งและเป็นคนดีด้วยการสอดแทรกคุณธรรม ทั้งเรื่องการมีวินัยในตนเอง การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯ ที่ทรงอยากให้เยาวชนไทยในชนบทได้มีโอกาสทางการศึกษา และเป็นคนดีด้วย” ดาราลักษณ์กล่าว

ปิ่นรัก วียา อายุ 30 ปี สอนหนังสือมา 5 ปีแล้ว ที่โรงเรียนบ้านนาออก อ.บ่อเกลือ จ.น่าน และโรงเรียนบ้านสัว เจ้าตัวบอกว่า ครอบครัวพ่อแม่เป็นเกษตรกร แม่เสียชีวิตแล้ว ส่วนตัวเป็นเด็กในโครงการ กควค. (ผลិតครูที่มีความสามารถด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์) และตอนนี้ได้มีโอกาสเรียนต่อถึงปริญญาโทด้วย โดยได้ทุนบัณฑิตคืนถิ่น ระดับปริญญาโท ปี 2548 ซึ่งเหลือเพียงการทำสารนิพนธ์เท่านั้นก็จบแล้ว

“เรียนผ่านระบบทีวีคอนเฟอเรนซ์ จากศูนย์จิตรลดา และศูนย์ภูฟ้าพัฒนา” ปิ่นรักบอก

ศศิธร ไหญ่ถนัด อายุ 34 ปี บัณฑิตคืนถิ่นปริญญาโทอีกคน เป็นครูสอนคณิตศาสตร์และพลศึกษา ที่โรงเรียนบ้านสัว โรงเรียนเดียวกับที่ปิ่นรักสอนอยู่ ศศิธรเป็นพี่ใหญ่ของบัณฑิตคืนถิ่นทั้งหมด เป็นคนเมื่องน่าน พ่อแม่มีอาชีพค้าขาย ตอนเด็กเป็นคนเรียนไม่เก่งและไม่เคยคิดอยากเป็นครู แต่ ณ วันนี้เธอคือครูเต็มตัว

เมื่อปี 2539 บรรจุเป็นครูการศึกษานอกโรงเรียน (ครูเดินสอน) เดินไปสอนในหมู่บ้าน ถึงเวลาพักก็ลงมา ขอบมาก เพราะเป็นอะไรที่ธรรมชาติมาก ๆ ไม่มีอะไรแต่งแต้มเลย จนปี 22547 ก็สมัครเข้าโครงการบัณฑิตคืนถิ่น และย้ายมาสอนที่บ้านสัว ที่เป็นเหมือนโรงเรียนนานาชาติ มีเด็กพื้นเมืองหลายเผ่า และบางคนยังไม่ได้สัญชาติไทย ซึ่งทางโรงเรียนก็ดำเนินการทำเรื่องขอสัญชาติอยู่

“นโยบายของเราคือ พยายามดึงเด็กลงมาข้างล่าง เพื่อรับวัฒนธรรม เพราะมีบางบ้านไม่ยอมให้เด็กลงมาเรียนหนังสือเลย พยายามเชิญชวนเต็มที่ ภายหลังยอม

และเด็กก็ประสบความสำเร็จ เรียนจบปริญญาตรี และมีความรู้ไปพัฒนาหมู่บ้าน เพราะเด็กมีความรู้ ได้เห็นและไปเล่าให้คนในหมู่บ้านฟัง ภายหลังผู้ใหญ่บ้านก็ให้เด็กทุกคน แม้กระทั่งเด็กอนุบาล ก็เดินลงมาเรียนแล้ว” ศศิธร กล่าว

ทั้งปิ่นรักและศศิธรร่วมกันบอกว่า “ตื่นเต้นมากที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพฯ ซึ่งทุกปีท่านจะทอดพระเนตรการเรียนการสอนผ่านทีวีคอนเฟอเรนซ์ โดยพวกเราจะสาธิตการสอน และเมื่อปีที่ 2 ทำพิธีอภิเษกกัน หิน พระองค์ท่านก็ทอดพระเนตร จะทรงถามตลอดเวลา ทำให้ตื่นเต้นมาก และไม่คิดเปลี่ยนย้ายไปที่ไหน เป็นสัญญาณใจ และดีใจมากที่พระองค์ท่านเสด็จฯ มาเยี่ยมทุกปี”

ประยง ใจปิง ครูเดินสอนประจำศูนย์ขุนน้ำจอน อ.บ่อเกลือ อายุ 24 ปี และ**สุริชาติ คำแคว่น** ครูเดินสอนประจำศูนย์บ้านปากา อ.บ่อเกลือ ทั้งสองเป็นเพื่อนกันตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมฯ และเรียนที่คณะสังคมศาสตร์ สาขาพัฒนาชุมชน มศว เมื่อจบมาก็เป็นครูเดินสอน โดยผู้เรียนเป็นชนเผ่าละว้า ซึ่งสุริชาตินั้นต้องสอนเด็กละว้าดั้งเดิม ที่มีการนับถือจารีตประเพณี มีหมอผีด้วย กินบวาลาหส์อาหารอยู่เหมือนกัน

ทั้งสองบอกว่า สอนเด็กประถมฯ สอนให้เด็กคิดได้ คิดเป็น อ่านออก เขียนได้ เขียนเป็น เน้นภาษาไทย และคณิตศาสตร์ สำหรับผู้เรียนของสุริชาตินั้นเดิมมี 38 คน ตอนนี้เหลือ 31 คน เพราะอายุ 15 ปีทำบัตรประชาชนแล้วก็ไม่มาเรียนหนังสือ โดยทางบ้านไม่ให้มาเรียน ซึ่งเด็กส่วนใหญ่แทบทั้งหมดฐานะยากจน

สองบัณฑิตพัฒนาชุมชนบอกอีกว่า ทำงานบนดอยนั้นลำบาก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างตู้เย็น ไฟฟ้า ทั้งเหงา ทั้งหนาว ทั้งกลัว ทั้งเครียด แรกๆก็เข้ากับชุมชนไม่ได้ จนทำไป 3-4 เดือน จึงปรับตัวได้ ทำให้มีแนวคิดหลายอย่าง อยากจะพัฒนา เห็นช่องว่างหลายๆอย่าง ทั้งการศึกษา และสุขภาพ ที่น่าจะช่วยได้

“อยากจะทำเพื่อเป็นการสนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯที่ทรงอยากจะพัฒนาด้านการศึกษา” สุริชาติและประยงร่วมกันยืนยันว่าจะเป็นครูสอนเด็ก ทุกลุมนี้อต่อไป

นางลักษณ์ ไชยมงคล นิสิตคณะสังคมศาสตร์ สาขาพัฒนาชุมชน มศว
รายนั้นบอกว่า เป็นคน อ.บ่อเกลือ จ.น่าน กำลังจะเรียนจบในปีนี้ และอยากจะเป็นครู
สอนเด็กที่นั่นถ้าเป็นไปได้ อยากกลับมาทำงานที่บ้านเกิด อยากใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว
ซึ่งหากไม่ได้เป็นครูก็คงจะทำงานในหน่วยงานท้องถิ่นที่บ้านเกิด

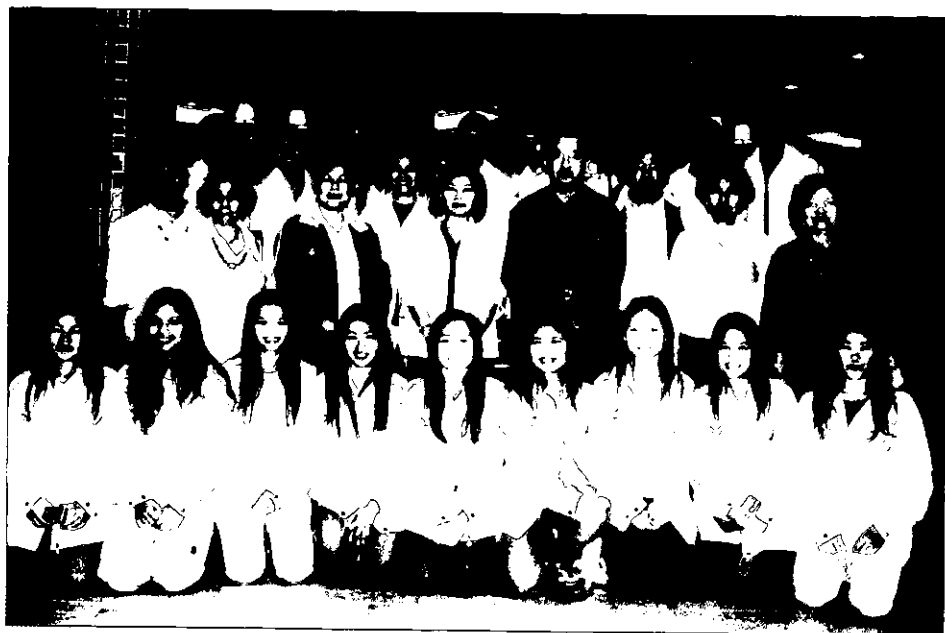
“ส่วนตัวแล้วก็ไม่ค่อยชอบชีวิตที่กรุงเทพฯ ที่ต้องแข่งขัน และอยู่กันอย่างแออัด
ค่าใช้จ่ายก็สูง อยู่ที่นี่สบายๆ ไม่ต้องรีบร้อน ไม่ต้องแข่งกับใคร เพียงแค่มีเงินเดือน
7,000 บาท ก็อยู่ได้แบบสบายๆ แล้ว ซึ่งเมื่อได้ทุนเรียนในโครงการบัณฑิตคืนถิ่น มูลนิธิ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ก็ถือว่า เป็นโอกาสที่ดีต่อชีวิตมาก เพราะได้มีโอกาสพบกับ
สิ่งใหม่ๆ ได้เห็นโลกที่กว้างขึ้น” นางลักษณ์กล่าว

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของ “เจ้าฟ้านักการศึกษา” ณ วันนี้ท้องถิ่นต่างๆ ที่
ห่างไกล กำลังมี “บัณฑิตคืนถิ่น” เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นผลดีทั้งต่อชีวิต บัณฑิตเอง
ชุมชน และประเทศชาติ

(ที่มา : นำมาจาก บทรายงานในคอลัมน์ “วิถีชีวิต” โดย สุภารัตน์ ยอดสิริวิชัยกุล
จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันอาทิตย์ที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2551)

บางภาพชีวิต

เมื่อครั้งจัดการบติและทีมงานไปเยี่ยมเยือน

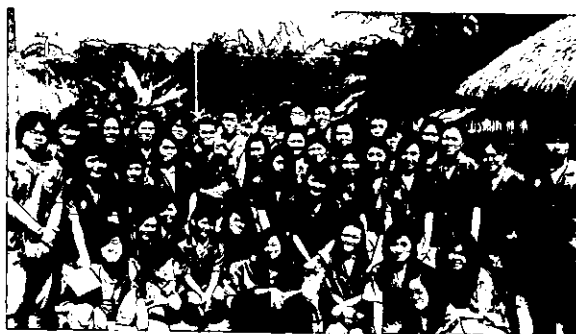
ณ ศูนย์ฟ้าพัฒนา

พิธีส่งมอบห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ รร.บ้านนาดอก สาขานาง

กับอาจารย์ที่ปรึกษา

บันทึกดินถิ่นถ่ายภาพร่วมกับคุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ เลขานุการมูลนิธิสมเด็จพระรัตนราชสุดา

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มศว มุ่งหน้าสู่ศูนย์เรียนรู้ "บ้านหนูอยู่ไกล"

พบ "ครู" ตรงที่เส้นขอบ (กุ) ฟา

เมื่อหลายปีก่อน มีสถานที่หนึ่งที่ผมชอบไปกินไปนอนและอยู่ได้เป็นเวลานาน เมื่อถึงช่วงเวลาปิดภาคเรียนก็จะขอพ่อกับแม่ว่าให้พาไปนอนค้าง ที่แห่งนั้นคือบ้านอาของผมนานตี่งชัน เหตุที่ผมชอบไปก็เพราะด้วยเหตุที่ห้องนอนของพี่ชายผมซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องกันนั้น มีตู้หนังสือหลังเก่า ภายในนอกจากจะมีหนังสือที่สนิยายยอดเยี่ยม ผลงานของ ป.อินทรปาลิต อย่าง "พล นิกร กิมหงวน" หลายตอนหลายชุด มีทั้งแบบที่พิมพ์ด้วยปกแข็งและแบบปกอ่อนให้เลือกอ่านได้มากมายแล้ว ยังมีวรรณกรรมแปลจากนักเขียนต่างประเทศจาก แม็กซิม กอร์กี้ จอห์น สโตเบค เซอมาเน เฮลเล อังตวน แช็งเติก ซูเปรี ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนังสือมือสอง (หรือผ่านมากี่มือแล้วก็ไม่แน่ใจ)

ตู้หนังสือหลังเก่านั้นกลายเป็นพื้นที่เล็ก ๆ และเป็นโลกอีกใบหนึ่งที่ผมรอคอยใจจดใจจ่อรอวันอาทิตย์ให้มาถึง จะได้ชวนพ่อกับแม่ไปบ้านอา ก็ด้วยสาเหตุประการฉะนี้ กล่าวได้ว่า โลกแห่งการอ่านของผมเริ่มจากที่นี่ก็ว่าได้ ไม่ใช่ที่โรงเรียน

ผมอ่าน "บนเส้นลวด" ของ วัฒน์ วรรลยางกูร ก็จากที่นี่ อ่าน "ขอความรักบ้างได้ไหม" กับ "เมืองไทยไม่ใช่ของคุณคนเดียว" ของ พิบูลศักดิ์ ละครพล เจ้าของชายโรแมนติคนนั้นก็ที่นี่ อ่าน "หนุ่มนักโบกกับสาวขี้น" ของสมจัย เจตนาว่าสนุก ก็ที่นี่ อ่าน "หลงกลื่นกัญชา" และงานอีกหลายเล่มของ รงค์ วงศ์สวรรค์ รวมไปถึงอ่าน "พันธุ์หมาบ้า" ของชาติ กอบจิตติ และเรื่องสั้นบางเล่มของ สุรัชย์ จันทิมาธร ก็ล้วนแล้วแต่เป็นหนังสือที่บรรจุอยู่ภายในตู้หนังสือหลังเก่านี่แล้วอ่านทีนี้แทบทั้งสิ้น

ผมอ่าน เมื่ออ่านไม่จบก็ขอยืมพี่ไปอ่าน เราไม่ค่อยคุยอะไรกันมากนัก จึงพูดกันเฉพาะแต่เรื่องหนังสือ กับเรื่องเพลง ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสนใจตรงกัน

ยังจำได้ว่า ช่วงที่ผมตัดสินใจไม่ศึกษาต่อด้านดนตรีอย่างจริงจัง ทั้งที่พยายาม

ฝึกฝนเรียนรู้มาตลอด ด้วยเหตุผลส่วนตัวนั้น ขณะที่ยังเคืองเคือง ไม่รู้จะวางแผนชีวิตตัวเองต่อไปในทิศทางใด หลายต่อหลายครั้ง ผมกลับคิดถึงและอยากจะเป็นดังเช่นตัวละครที่โลดแล่นอยู่ภายในเรื่องราวบนบรรทัดตัวอักษรของนักเขียนเหล่านั้น

ผมอยากเป็นแบบคนหนุ่มสาวที่มีพลังใน “บนเส้นลวด”

เฝ้าคิดถึงบรรยากาศแห่งความเคืองเคือง ดิบ แต่อบอุ่นและบทสนทนาที่คมคายของตัวละครที่ลื่นแล้วแต่เป็น “คนนอก” อย่างใน “ขอความรักบ้างได้ไหม”

ถึงขนาดช่วงที่ทำค่ายอยู่ที่โรงเรียนเก่า คืนหนึ่งผมตัดสินใจเดินไปบอกกับแม่ว่า อยากจะไปทำงานที่โรงเรียนบนภูเขา ความเจียบและโบนั้ววิตกกังวลของแม่ ทำให้ผมต้องเก็บมาคิด คิดไปคิดมาสุดท้ายความเป็นไปของชีวิตช่วงหนึ่งก็ต้องเปลี่ยนแปลงไป เมื่อสายลมแห่งเวลา ความสนใจและความคิดใหม่ๆเดินทางก้าวเข้ามา

วันนี้ ผมยังเดินอยู่ในเมือง ขึ้นรถเมล์มาทำงาน กลับบ้านด้วยรถไฟฟ้า ฟังเพลงและเดินเล่นในห้างในวันพักผ่อน และความจริงก็คือว่า ผมเริ่มแน่ใจว่า...

ผมอาจเป็นเพียงคนแปลกหน้าผู้ไปเยือนแหล่งแห่งหนตามธรรมชาติได้เพียงครั้งคราว เป็นเพียง “คนอื่น” บนเส้นทางแห่งการทำงานและการ “เลือก” ที่จะใช้ชีวิตทำงานอยู่บนภูสูงหรือทะเลกว้าง

เมื่อไม่กี่ปีก่อนหน้าที่ผมจะเขียนงานชิ้นนี้ ผมได้เดินทางไป จังหวัดน่าน ซึ่งผมไปไม่กี่ครั้ง โดยปกติเมื่อเดินทางไปก็จะอยู่แต่เฉพาะในกิ่งอำเภอภูเพียง อำเภอท่าวังผา เคยไปเยือนหอศิลป์ริม่านและนอนพักค้างแรมท่ามกลางบรรยากาศโอบล้อมด้วยธรรมชาติและงานศิลปะ เคยไปทำกิจกรรมทางศิลปะเด็กและเยาวชนที่ ตำบลน้ำเกีฮ่วน และบ้านน้ำแก่น ไปพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และไปเยือนมาแล้วกับพิพิธภัณฑ์ชุมชนที่ชาวบ้านจัดตั้ง ค้นคว้าหรือเคลื่อนไหวด้วยองค์ความรู้ของชุมชน / ประชาชนเอง

แต่ครั้งที่นี้จะกล่าวถึงนี้ รู้ตัวอีกครั้ง รถของคณะเราก็เดินทางผ่านอำเภอท่าวังผา มุ่งสู่อำเภอปัว และกำลังเดินทางมุ่งหน้าไปยังอำเภอบ่อเกลือ และอำเภोजะหลิมนพระเกียรติ ที่ซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของการเดินทางในครั้งนั้น

ถนนหนทางยากลำบากกว่าที่คิด แต่เนื่องจากผมไม่ใช่คนขับ จึงได้แต่นั่งลุ้น

ที่คนจับแทน เมื่อยามรถจำต้องไต่อยู่บริเวณไหล่เขาที่มองลงไปนอกจากเห็นทิวภูเขาที่เรียงรายกันเขียวครึ้มสวยงามเป็นแนวยาวแล้ว ยังมองลงไปเห็นความลึก ความสูงจากระดับน้ำทะเลที่สัมผัสได้ถึงอากาศที่เริ่มหนาวเหน็บขึ้นเรื่อยๆ แอบคิดในใจว่า ถ้าพลาดเพียงนิดเดียว เราคงต้องดิ่งลงไปสู่ความลึกลำนั่น

ถึงอย่างไร คำนั่น คณะของเราก็เดินทางมาถึงที่พักเชิงเขา ที่ขณะนี้ รอบข้างกายผมมีคนหนุ่มสาววัยใกล้เคียงกันจำนวนหนึ่งนั่งล้อมรอบและรอคอยการมาเยือนของครูผม รวมถึงคณะของเรา หลังจากที่คอยติดต่อดีถามระยะทางและตำแหน่งแห่งที่ตั้งกันมาโดยตลอดการเดินทาง

บนภูฟ้าเวลาค่ำ ลมหนาวพัดไม่แรงนัก แต่เย็นแบบยะเยือก ในโถงขนาดเล็กผมนั่งฟังการสนทนาและเรื่องเล่ามากมายระหว่างครูของผมกับ คุณครูแห่งภูฟ้า คุณครูซึ่งในอีกสถานะหนึ่งคือ นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต จากโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยครูหนุ่มสาวเหล่านี้ ต่างมีหน้าที่รับผิดชอบ สอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กของชุมชนในพื้นที่อำเภอบ่อเกลือ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอีกหลายอำเภอที่อยู่บนภูสูงห่างไกล ณ จังหวัดน่าน แห่งนี้

คืนนั้น ผมพบกับครูหลายคนซึ่งสอนอยู่บนภูสูงหลายแห่ง คุณครูบางคนสนใจเรื่องงานศิลปะ อยากสอนศิลปะหรือนำกิจกรรมทางศิลปะมาปรับประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของตน ในการสนทนา คุณครูทั้งเป็นผู้ฟังเรื่องจากผู้มาเยือนและเป็นผู้เล่าเรื่องอย่างผู้ที่อยู่ ใช้ชีวิต ที่เลือกเดินบนเส้นทางสาย "ความเป็นครู" สายนี้ เมื่อนั่งฟังคุณครูเล่าถึงประสบการณ์ต่างๆ นอกจากถ้อยความคิด ความเข้าใจแล้ว ผมเห็นแววตาเป็นประกาย (เรื่องนี้คุณไม่ต้องเชื่อก็ได้) และมันเป็นแววตาคนละแบบกับที่เกิดขึ้นกับผมเมื่อหลายปีก่อนโดยสิ้นเชิง

ประกายตาที่ผมเห็นจากดวงตาของคุณครู รู้ว่าเป็นแววตาที่ผสมความคิด ประสบการณ์ และการต้องเผชิญหน้ากับปัญหานั้นปการ และเป็นแววตาของ "ผู้ที่เลือกเส้นทาง" นี้แกชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีแผนการ และมีความมุ่งมั่นอยู่อย่างเต็มเปี่ยม

ต่างจากแววตาแห่งความต้อตึงตัน และแววตาของคนที่มีอาการเพื่อง่ายยาก จะหลีกเลี่ยงสิ่งจำเจเพื่อไปหาสิ่งแปลกใหม่ที่สุดท้าย เราอาจกลายเป็นสิ่งแปลกปลอมโดยไม่รู้ตัวอย่างที่ปรากฏบนตาของผมเมื่อหลายปีก่อนมาแล้วเมื่อนึกย้อนถึงวันที่เดินไปบอกกับแม่ว่าอยากจะทำงานบนภูเขาในอดีตนั้น

ตัวละครและเรื่องราวผ่านอักษรในงานวรรณกรรมที่ผมอ่านมาและปรารภนาจะเป็นดังเช่นนั้น ไม่ได้ผิด ผมเองที่คิดแบบนั้นก็ไม่ได้ผิด หากแต่ความต่างนั้นทำให้เรามองเห็นมิติของการทำงานและชีวิตที่เราไม่คุ้นเคย บางเรื่อง บางหน้าที่ และการเลือกก้าวไปบนเส้นทางบางสายนั้น ไม่ใช่เรื่องเล่น ๆ แต่เป็นเรื่องเข้มข้นบนอยู่บนความเปราะบางแห่งชีวิต ทั้งชีวิตของเราและของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตของเด็กและเยาวชนบนพื้นที่ห่างไกล และมีความสลับซับซ้อนเชิงสังคมไม่น้อยไปกว่าการเรียงรายอย่างสลับซับซ้อนของทิวเขาที่เห็น

เห็นทิวเขากับความหนาวเหน็บที่ซ้อนทับสลับกันอยู่ท่ามกลางแวดล้อมของถ้อยสนทนา ทำให้นึกถึงบทเพลงกวีบทหนึ่งที่ “พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ” กวีศรีชาวไร่ เป็นผู้ประพันธ์และขับร้อง น้ำเสียงและเนื้อหาผ่านท่วงทำนองดนตรีที่เรียบง่าย แต่ลึกล้ำ ที่เขาขับเคลื่อนผ่านบทเพลง “ตรงเส้นขอบฟ้า” แม้ผ่านเวลาไปนานเพียงไร แต่ความหมาย ฟังหรือเมื่ออ่านครั้งใด ยังคงสามารถทำหน้าที่แนบชิดกับคนไกลได้เสมอ

ตรงเส้นขอบฟ้า รุ่งเรือง เมืองที่เราไม่ฝัน
 เก็บความสังสม นมนาน เป็นสายธารสดใส
 จะไปให้ถึง คนงาม ถามว่าเป็นสุขไหม
 แยกความสับสน วุ่นวาย ปันทุกความทรงจำ
 ทั้ๆที่รู้ ร่างกายมากมายแพ้ใจเจ็บช้ำ
 ไม่โทษไม่ถาม ใครทำ จะไม่ซ้ำในรอยแผลเก่า
 ตรงเส้นขอบฟ้า รุ่งเรือง เมืองที่เราไม่ฝัน
 เก็บความสังสม ร่วมกัน เป็นสายธารสดใส
 จะไปให้ถึง เมืองงาม ถามเส้นทางหมื่นสาย

บท "ครู" ตรงที่เส้นขอบ (ก) คำ

เอาซากความหลังย้อนกาย อนาคตเป็นสะพาน
ทั้งๆที่รู้ว่าไกล จะไปแม่ไกลกว่านั้น
ก็เดือนกบี่ กี่วัน คืบคลานทบทานเพื่อเธอ

เพื่อวันที่หวัง ยังรอ ต่อไป ด้วยใจมั่นคง
หลงคอยแกล่ แม้คืนวันไกลห่าง ไม่จืดจางร้างลง
แม้เวลาล่วงเลย อยู่เป็นนิรันดร์

ผมนึกถึงคำคินั้น นึกถึงคุณครูคนหนุ่มสาว ผมรู้และตระหนักว่า แม้สุดท้ายเส้นทางของเราอาจไม่ใช่เส้นทางสายเดียวกัน แต่จากความคิด เป้าหมาย เราคงไม่แตกต่างกันนัก และแม้ว่าเราจะเดินกันบนเส้นทางคนละสาย แต่เราก็ได้พบ ได้อ่าน ได้ติดตามสิ่งที่เหล่าคุณครูร่วมกันทำ เราต่างยังคงต้องทำการงานแห่งชีวิตร่วมกันต่อไป อาจเป็นงานคนละอย่าง คนละพื้นที่ แต่วันใดที่พบกัน ไม่ว่าต่างคนจะอยู่ในสภาพเช่นไร เป็นสุขดี หรือเจ็บปวดมากนักน้อยแค่ไหน

เราจะไม่รีรอ ที่จะกล่าวคำทักทาย แก่คนทั้งหลาย ทั้งที่เป็นผู้ร่วมและทั้งที่เป็นเพียงผู้ผ่านทาง.

สิทธิเดช โรหิตะสุข

บรรณาธิการร่วม

14 มิถุนายน 2551

เตรียมพบ...

ความเป็นคน ความเป็นครู เล่ม 10

กับโครงการแห่งความภาคภูมิใจ "เพชรในตม"

21 รุ่น 499 บัณฑิตครู

จากทุกพื้นที่หมู่บ้านอีสานพัฒนาและป้องกันตนเอง (อปพ.)